

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Leśnym
Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
w dniach 17-19 lutego 2015 r.

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz (członek PKA),

członkowie:

- prof. dr hab. Antoni Buraczewski (ekspert PKA),
- prof. dr hab. Wanda Gaczek (członek PKA),
- prof. dr hab. Maria Próchnicka (członek PKA, ekspert ds. jakości),
- mgr Izabela Kwiatkowska-Sujka (ekspert ds. formalno-prawnych),
- mgr Jerzy Springer (przedstawiciel pracodawców),
- Piotr Pokorny (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP),
- mgr Krzysztof Budka (ekspert PKA, przedstawiciel KRD),
- dr Second Bwanakare (ekspert PKA ds. międzynarodowych).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy z własnej inicjatywy dokonała oceny instytucjonalnej na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Spełnienie wymogów przeprowadzenia ww. oceny określonych w art. 48a ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) nastąpiło w wyniku dokonania oceny jakości kształcenia na kierunku „leśnictwo” (uchwała Nr 749 Prezydium PKA z dnia 3 września 2009 r.) oraz oceny programowej na kierunku „gospodarka przestrzenna (uchwała Nr 181 Prezydium PKA z dnia 14 czerwca 2012 r.). Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę¹

- 1) *Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,*

Misja i strategia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na lata 2011-2020 została przyjęta i zatwierdzona przez Senat SGGW w dniu 29 listopada 2010 r. W 2013 r. dokonano gruntownego przeglądu i aktualizacji przyjętej w 2010 roku strategii Uczelni. Zaktualizowana „Strategia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie do roku 2020” została przyjęta Uchwałą nr 76 - 2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego z dnia 24 czerwca 2013 r.

Strategia Rozwoju Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie jest dokumentem, wyznaczającym kierunki rozwoju Wydziału do roku 2020. Dokument ten został zatwierdzony Uchwałą Rady Wydziału w dniu 9 lipca 2013 roku.

Cele strategii rozwoju Wydziału są zbieżne w misją i strategią rozwoju SGGW, w których akcentowane są następujące aspekty działalności Uczelni: **„służenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego, stawiane sobie za cel prowadzenie na najwyższym poziomie badań naukowych i kształcenia oraz działalności wdrożeniowej, a podstawą tożsamości i sukcesów uczelni są wartości takie jak: profesjonalizm, dbałość o jakość, pracowitość oraz innowacyjność”**

Opracowana Misja wyznacza kierunek dążeń Wydziału Leśnego w okresie do roku 2020, który obejmuje cztery elementy strategiczne:

- 1) ***Tworzenie szkoły naukowej z zakresu nauk o lesie, środowisku, ochronie przyrody i różnorodności biologicznej, roli lasów w przestrzeni obszarów wiejskich i relacjach zachodzących pomiędzy człowiekiem i lasem, opartych na paradygmacie zrównoważonego rozwoju;***
- 2) ***Tworzenie i przekazywanie nowej wiedzy z zakresu trwałego i wielofunkcyjnego leśnictwa, środowiska, ochrony przyrody i gospodarki przestrzennej oraz poszukiwanie nowych metod stosowania i przekazu tej wiedzy;***
- 3) ***Kształcenia kobiet i mężczyzn do prowadzenia całego zakresu działań związanych z prowadzeniem leśnictwa, ochrony przyrody i gospodarki przestrzennej, dokonywania odpowiednich wyborów gospodarczych i społecznych;***
- 4) ***Tworzenie właściwej atmosfery dla różnorodności działań i opinii, niezależności poglądów i dążenia do doskonałości oraz poczucia współodpowiedzialności za podejmowane decyzje.***

Zgodnie z przyjętą przez Wydział strategią podejmowane działania będą miały na celu doskonalenie: kształcenia, badań naukowych oraz rozwijanie transferu wiedzy do gospodarki.

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Wydział Leśny przywiązuje dużą wagę do kwalifikacji przyjmowanych studentów starając się jednocześnie w sposób ciągły powiększać swój potencjał dydaktyczny. Wydział będzie dążył do spełnienia założeń nowoczesnego modelu uniwersytetu najwyższej generacji i będzie kształcił przyszłych leśników zgodnie z najnowszą wiedzą oraz w powiązaniu ze społecznym zapotrzebowaniem i oczekiwaniami. Przed wyznaczeniem kierunków działania w zakresie osiągania celów strategicznych Wydział dokonał kompetentnej analizy barier i czynników rozwojowych za pomocą analizy SWOT. Zidentyfikowanie mocnych i słabych stron Wydziału oraz ocena szans i zagrożeń dla jego rozwoju pozwoliły na wytyczenie głównych kierunkowych celów strategicznych umożliwiających i warunkujących perspektywę rozwoju Wydziału. Analizując kierunki rozwoju, najogólniej rzecz ujmując, działania Wydziału skupiają się na kultywowaniu tradycji i specyfiki kształcenia oraz prowadzeniu badań naukowych na kierunkach w dyscyplinach, do których Wydział posiada pełne prawa akademickie. Działając w tym kierunku Wydział zamierza także prowadzić spójną politykę kadrową, mającą przede wszystkim na celu wspieranie rozwoju młodej kadry naukowo-dydaktycznej, rozwijać infrastrukturę i sposób zarządzania. Wymienionym celom Wydział zamierza podporządkować politykę finansową Wydziału i działania promocyjne, o sukcesie których w dużej mierze będzie decydowała jakość kształcenia. Mając na uwadze szeroki zakres tematyczny strategii rozwoju, jej główne cele będą realizowane poprzez wyznaczone cele szczegółowe, którym zostały przyporządkowane odpowiednie działania.

Wydział przyjął, że realizacja opracowanej strategii rozwoju powinna być elastyczna i dostosowana stopniowo do zachodzących procesów w systemie szkolnictwa wyższego oraz otoczenia gospodarczego. Władze i pracownicy Wydziału mają świadomość, że proces implementacji tego dokumentu z pewnością wyłoni nowe sytuacje i rozwiązania. Strategia w zakresie priorytetów rozwoju Wydziału Leśnego, w szczególności uznaje: **(1. w obszarze kształcenia)** (a) ciągle podnoszenie poziomu kształcenia oraz udoskonalanie nowoczesnego systemu kształcenia, otwartego na nowe techniki nauczania, dostosowanego do potencjalnych potrzeb rynku pracy, **(2. w obszarze nauki)** (b) dalszy rozwój efektywnej i bliskiej współpracy Wydziału z otoczeniem gospodarczym poprzez realizację prac badawczo-wdrożeniowych ukierunkowanych na potrzeby partnerów gospodarczych oraz komercjalizacja badań naukowych; **(3. w obszarze rozwoju kadry)** c) wykorzystanie mechanizmów motywujących do przyspieszenia awansów i zwiększenia efektywności pracy naukowej, promowanie mobilności krajowej i zagranicznej kadry, zwłaszcza młodej kadry; **(4. w zakresie współpracy krajowej i zagranicznej)** d) dalsze zacieśnianie współpracy z wiodącymi ośrodkami naukowymi i najważniejszymi organizacjami międzynarodowymi; **(5. w zakresie współpracy z otoczeniem gospodarczym)** e) udział przedstawicieli otoczenia gospodarczego w procesie dydaktycznym i jego doskonaleniu, zwiększenie zakresu badań stosowanych realizowanych dla otoczenia gospodarczego i we współpracy z firmami oraz wypracowanie modelu dokumentowania wdrożeń wyników badań do praktyki. Oceniając długofalowy, perspektywiczny plan rozwoju ocenianego Wydziału, należy stwierdzić, że jest on spójny z celami Uczelni i jest wynikiem przemyślanej koncepcji rozwoju na najbliższe lata.

Wydział Leśny SGGW w Warszawie w przyjętej strategii uwzględnia kwestie wpływające na jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów i poziomach kształcenia, a także dostosowuje badania naukowe i ofertę edukacyjną do zmian społeczno-gospodarczych i wymagań rynku pracy współpracując z innymi placówkami naukowymi, w tym międzynarodowymi oraz licznymi podmiotami gospodarczymi i administracją.

- 2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

W strategii rozwoju Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie w sposób bardzo precyzyjny i twórczy został określony kierunek aktywności naukowej i dydaktycznej Wydziału, który pretenduje do utworzenia „*szkoły naukowej z zakresu nauk o lesie, środowisku, ochronie przyrody i różnorodności biologicznej, roli lasów w przestrzeni obszarów wiejskich i relacjach zachodzących pomiędzy człowiekiem i lasem, opartych na paradygmacie zrównoważonego rozwoju.*”

Na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie wypracowana została spójna koncepcja kształcenia na wszystkich rodzajach (stacjonarne, niestacjonarne) i poziomach studiów (pierwszego, drugiego, trzeciego stopnia, studia podyplomowe), dobrze wpisana w realizowaną tematykę badawczą i zgodna z głównymi celami strategicznymi Jednostki. Prowadzone na Wydziale kierunki kształcenia studentów jakim jest leśnictwo i gospodarka przestrzenna wpisują się zarówno w misję Uczelni jak i strategię Wydziału. Studia podyplomowe *Zrównoważone użytkowanie obszarów leśnych w rozwoju regionalnym*, prowadzone na Wydziale Leśnym SGGW we współpracy z kluczowym pracodawcą, jakim jest PGL Lasy Państwowe są ściśle powiązane z prowadzonym kierunkiem studiów I i II stopnia leśnictwo i są odpowiedzią na bieżące zapotrzebowanie związane z prowadzoną polityką krajową kompleksów leśnych. Koncepcja kształcenia na ocenianym Wydziale jest więc ściśle związana z prowadzoną działalnością naukowo-badawczą i wynika ze strategicznych celów Wydziału obejmujących m.in. dostosowanie kierunków i programów kształcenia do zapotrzebowania nowoczesnej gospodarki i rynku pracy. Należy także podkreślić, że obecna realizowana koncepcja kształcenia wynika z długoletniej tradycji Wydziału historycznie opartej na leśnictwie. Wydział Leśny jako jednostka naukowo-dydaktyczna istnieje od 1919 roku, ale jego historia sięga Szczególnej Szkoły Leśnictwa utworzonej w 1816 roku. Warto podkreślić, że Wydział jest jednym z trzech w Polsce mających pełne uprawnienia do nadawania stopni i tytułów naukowych w dziedzinie nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo.

3) *jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,*

Cele i działania strategiczne Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie przyporządkowane są tradycjom i podstawowym wartościom uniwersyteckim i uwzględniają znaczenie jakości kształcenia na rynku edukacyjnym. Permanentne podnoszenie jakości kształcenia oraz wykonywanych badań jak również dostosowywanie kształcenia i badań do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych stały się podstawowym instrumentem rozwoju Wydziału co zostało również określone w jego strategii.

Wydział Leśny SGGW w Warszawie swą rolę na rynku edukacyjnym stara się budować i unowocześniać poprzez: 1) rozwój wielostopniowego kształcenia oraz elastyczność planów programów studiów 2) poszerzenie oferty edukacyjnej w zakresie kierunków i specjalności oraz form kształcenia. Pozycję Wydziału na rynku edukacyjnym w sposób istotny wzmacnia również współpraca z instytucjami gospodarczymi zwłaszcza z monopolistą w zakresie polityki leśnej naszego kraju jakim jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a także z jednostkami samorządowymi Regionu w zakresie zapewnienia wysoko wykwalifikowanej kadry, doksztalcania pracowników, wspólnie realizowanych projektów badawczych, realizacji badań dla gospodarki co ułatwia transfer technologii oraz opracowywanie projektów na bezpośrednie zapotrzebowanie gospodarki. Wydział Leśny SGGW w Warszawie bardzo blisko współpracuje z Lasami Państwowymi zarówno w zakresie badań naukowych i prac wdrożeniowych, kształcenia przyszłych pracowników ale

również przez prowadzenie permanentnych szkoleń przez kadrę Wydziału dla jednostek Lasów Państwowych.

Działania te mają ugruntować opinię o Uczelni i Wydziale jako dobrym miejscu na zdobycie dyplomu i pożądaných kwalifikacji z zakresu leśnictwa i gospodarki przestrzennej. Obecnie oferta dydaktyczna dwóch kierunków studiów prowadzonych na Wydziale została dostosowana do Krajowych Ram Kwalifikacji. Kształcenie doktorantów w dziedzinie nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo na prowadzonych przez Wydział studiach doktoranckich odbywa się z uwzględnieniem potrzeb kadrowych własnych, a także innych instytucji naukowych i administracji publicznej w tym przede wszystkim Lasów Państwowych. Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału jak również słuchacze studiów doktoranckich mają możliwość wykonywania badań nowoczesnymi metodami w dobrze wyposażonych laboratoriach czy pracowniach wydziałowych oraz we własnych obiektach badawczych (LZD w Rogowie) czy też obiektach naturalnych należących do innych podmiotów, szczególnie Lasów Państwowych. Na Wydziale w sposób sukcesywny wprowadzane są procedury zapewniające doskonalenie wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na podstawie prześledzenia historii rozwoju ocenianego Wydziału można stwierdzić, że jednostka stale się rozwija, permanentnie podnosi jakość kształcenia oraz wykonywanych badań, dostosowując kierunki kształcenia i badań do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych. Lasy Państwowe nadały Wydziałowi Leśnemu SGGW w Warszawie „Złoty Kordelas Leśnika Polskiego” w dowód uznania pozycji Wydziału i jego wkładu w rozwój polskiego leśnictwa.

4) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Zaktualizowana „Strategia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie do roku 2020” została przyjęta Uchwałą nr 76 - 2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. Strategia została opracowana przez Rektorską Komisję ds. Rozwoju SGGW wspieraną przez specjalistów z różnych jednostek Uczelni. W skład Rektorskiej Komisji ds. Rozwoju SGGW nie wchodzili przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Reprezentantem głosu interesariuszy zewnętrznych był będący w składzie Komisji Pełnomocnik Rektora ds. Współpracy z Gospodarką. Rola interesariuszy zewnętrznych przewidziana była w konsultowaniu zapisów Strategii zarówno w sposób formalny jak i nieformalny. Misją SGGW zawartą w strategii na lata 2011-2020 jest słuzenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu społeczeństwa. Wymienione wyżej perspektywy strategiczne rozwoju Wydziału Leśnego wpisują się w określone w Wizji SGGW: perspektywę interesariuszy - wysoka jakość studentów, silniejsza więź z praktyką gospodarczą, jako odbiorcą usług badawczo-doradczych oraz perspektywę procesów - kształcenie kompetencji przydatnych na rynku pracy (..), transfer wiedzy do gospodarki (..).

Wizytowany Wydział Leśny swoją strategię przyjął decyzją Rady Wydziału dnia 9 lipca 2013 roku z perspektywą czasową zbieżną ze strategią Uczelni. Do istotnych elementów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym według zapisów zawartych w dokumencie są:

- udział przedstawicieli otoczenia gospodarczego w procesie dydaktycznym i jego doskonaleniu;
- zwiększenie zakresu badań stosowanych realizowanych dla otoczenia gospodarczego i we współpracy z firmami;
- wypracowanie modelu dokumentowania wdrożeń wyników badań do praktyki.

Cytowane elementy zawarte w strategiach Uczelni oraz Wydziału odnoszące się do współpracy ze środowiskiem pracy wydają się bardzo ogólnikowe. Głównym zadaniem procesu dydaktycznego jest takie kształtowanie sylwetki absolwenta aby odpowiadał on na potrzeby zmiennych tendencji zachodzących w otoczeniu. Z analizy poszczególnych zapisów wynika zbyt pobieżne traktowanie jednego z najważniejszych zadań jakim jest spełnienie oczekiwań pracodawców wyrażane w stosunku do Uczelni. Celowym działaniem a zarazem rozbudowującym powyższy element mogłaby być opracowana koncepcja udziału pracodawców zwanych jako interesariusze zewnętrzni, utworzona zarówno na poziomie Uczelni jak i Wydziału. Jest to kolejny dokument jednak niezbędny dla właściwej proporcji przepływu informacji między nauką i dydaktyką a pracodawcami. W obecnym stanie obie strategie Uczelni oraz wizytowanej Jednostki mimo wzajemnej zbieżności płaszczyznę współpracy traktują dalece niewystarczająco w swoich zapisach. Aby właściwie kształtować sylwetkę absolwenta oraz programy kształcenia odpowiadające potrzebom rynku pracy należy stale i w sposób systematyczny utrzymywać z nim kontakt. Polska gospodarka wykazuje tendencje ciągłej zmienności oraz przebudowy co powoduje dla nauki także wielotorowość procesu kształcenia. Również odrodzony w swoich jednostkach samorząd terytorialny wskazuje wiele obszarów dla zagospodarowania możliwych tylko przy pomocy nowoczesnej i dynamicznej kadry pracowników. Uchwała Rady Wydziału z dnia 15 października 2013 roku przyjmując Wewnętrzny System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale w jednym z podsystemów określiła „Włączanie interesariuszy zewnętrznych w zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia”. Głównym partnerem jednostki stanowiącym najbliższe otoczenie także z historycznego punktu widzenia była Administracja Lasów Państwowych. Działania z zakresu budowania przez Wydział Leśny jakości kształcenia realizowane w dużej części miały charakter niesformalizowany, co nie oznacza, że nie były one skuteczne. Wiele nieopisanych wzajemnych kontaktów kadry naukowo-dydaktycznej z kluczowym pracodawcą dawało i nadal pozostaje najkrótszą drogą na szybką i niezbędną wymianę informacji. W ostatnim czasie wizytowana Jednostka podjęła działania budujące jednolity system zarządzania jakością w tym:

- procedur;
- systemów informatycznych;
- dokumentowania przedsięwzięć;

dotyczących również istotnych dla Wydziału grupy pracodawców. Niewątpliwym motorem formalizowania procesów kształcenia oraz jego systemowego postępu jest wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji. Także powołanie kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* w ramach Wydziału Leśnego powoduje rozpoznanie i zrozumienie różnych argumentów płynących z otoczenia. Na uwagę w tym zakresie zasługuje opracowanie zrealizowane w ramach projektu pod nazwą Podnoszenie Jakości Zarządzania Zasobami SGGW zrealizowane od września 2012 do sierpnia 2014 roku. Materiał pod tytułem „Opinia na Temat Udoskonalonego Procesu Kształcenia na Kierunku Gospodarka Przestrzenna i Leśnictwo” zawiera:

- cel opracowania;
- zakres;
- metody.

Wybrani partnerzy kluczowi wywodzący się z otoczenia Wydziału Leśnego w sposób merytoryczny wypowiedzieli się na temat:

- sylwetki absolwenta;
- programu studiów;
- planu studiów;
- sylabusów przedmiotów obowiązkowych.

Materiały w postaci całościowego opracowania udostępnionego Zespołowi Oceniającemu zawierają także niezbędne wnioski i rekomendacje. Dla Kierunku Leśnictwo w swoich głównych tezach określają:

- optymalizację programów kształcenia do warunków stawianych przez pracodawców przez permanentne i systematyczne weryfikowanie ich potrzeb
- precyzowanie oczekiwań pracodawców oparte na strategiach funkcjonowania poszczególnych firm
- wspieranie wyjazdów praktycznych i zajęć terenowych jako atut przyciągający potencjalnych studentów.

Z kolei dla Kierunku Gospodarka Przestrzenna zalecane jest położenie nacisku na:

- praktyczne stosowanie GIS;
- podstawy prawne oraz standardy techniczne GIS;
- praktyczną umiejętność korzystania z infrastruktury informacji przestrzennej.

Zagadnień dotyczących jakości kształcenia dotyczy także publikacja pod tytułem „Wiedza i umiejętności zawodowe w prowadzeniu gospodarki leśnej”. Część autorów podejmuje temat związany z Oceną Założeń Sposobu Wykorzystania Wiedzy Leśnej Przez Absolwentów Uniwersyteckich Studiów Leśnych w Polsce w Świetle Wymagań Pracodawcy. Poznanie przedmiotów badań oparto na następujących zagadnieniach:

- braków z zakresu wiedzy fachowej
- przyczyn braków
- sposobów poprawy poziomu i zakresu wiedzy
- przydatności posiadanej wiedzy fachowej.

Także publikacja pod tytułem „Dokąd zmierzasz gospodarko przestrzenna?” przedstawia oczekiwania pracodawcy wobec planisty przestrzennego. Na uwagę zasługuje fakt inicjowania wymienionego zakresu tematyki przez Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej. Wymieniane elementy powstałe we współpracy z grupą kluczowych interesariuszy zewnętrznych stanowi wkład w kształtowanie oferty dydaktycznej Wydziału oraz określeniu sylwetki absolwenta. Niewątpliwy wpływ na funkcjonowanie kierunku gospodarka przestrzenna wywiera działalność Rady Programowej, która stanowi ciało doradcze Dziekana i Rady Wydziału. Z analizy składu osobowego wynika brak istotnego elementu jakim jest przedstawiciel otoczenia gospodarczego. Warto go powołać rozszerzając jednocześnie zaangażowanie środowiska pracy w działalność Wydziału. Właściwym byłoby także powołanie Rady Konsultacyjnej Wydziału. Nad powyższym projektem trwają prace oraz konsultacje.

Udział pracodawców w kształtowaniu jakości kształcenia wizytowanej jednostki odnotowano również przez:

- dostęp do zasobów informatycznych i informacyjnych w procesie dydaktycznym;
- realizację projektów badawczych na mocy zawartych porozumień
- udział w prowadzeniu zajęć dydaktycznych praktyków-specjalistów m.in. z:
 - Biura Orzecznictwa NSA
 - Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
 - firm prywatnych świadczących usługi na rzecz Lasów Państwowych
 - firm z zakresu technologii informatycznych.

Strategia Jednostki jest zbieżna z misją i strategią Uczelni. Jednocześnie Wydział bada i identyfikuje swoją pozycję oraz rolę na rynku edukacyjnym. Wdrożono dobre praktyki z możliwością uzyskiwania określonych efektów kształcenia pożądaných na rynku pracy. Interesariuszom zewnętrznym przypisano rolę z jednoczesnym uczestnictwem w realizacji procesu dydaktycznego. Niezbędnym wydaje się opracowanie koncepcji współpracy a jednocześnie udziału pracodawców w procesie kształtowania sylwetki absolwenta. Realizację

oraz uczestnictwo rynku pracy w budowaniu jakości kształcenia należy uznać jako zadowalające.

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce (2014/2015)

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni		jednostki		uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
	I st.	II st.	I st.	II st.				
studia stacjonarne	10856	2645	832	195	493	24		
studia niestacjonarne	5557	2053	613	218	6	-	2167	22
RAZEM:	16413	4698	1445	413	499	24	2167	22

Uwaga: liczba studentów – stan na 30.11.2014 r. (liczba nie uwzględnia studentów, którzy ukończyli ostatni rok studiów ale nie przystąpili do egzaminu dyplomowego; w Uczelni – 476 studentów studiów stacjonarnych oraz 478 – studiów niestacjonarnych; na Wydziale Leśnym – 8 studentów, którzy ukończyli studia stacjonarne i 3 – studia niestacjonarne).

Liczba uczestników studiów doktoranckich – stan na dzień 31.12.2014 r.

Liczba słuchaczy studiów podyplomowych – stan na dzień 31.12.2014 r.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1 Cele strategiczne Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstw Wiejskiego w Warszawie wykazują spójność z misją i strategią Uczelni poprzez uwzględnianie kwestii wpływających na wysoką jakość kształcenia na wszystkich poziomach i rodzajach studiów, prowadzenie prac naukowo-badawczych silnie powiązanych z jednostkami gospodarki narodowej i samorządu terytorialnego oraz dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy. Do jakości kształcenia i konieczności doskonalenia procesów dydaktycznych przywiązuje się bardzo dużą rolę zarówno w opracowanych dokumentach strategicznych, jak i w bieżącym funkcjonowaniu Wydziału.

1.2 Wydział prowadzi dwa kierunki studiów (leśnictwo i gospodarka przestrzenna), studia doktoranckie w dziedzinie nauki leśne dyscyplinie leśnictwo oraz jedno studio podyplomowe. Programy kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, jak i studiach podyplomowych oraz studiach doktoranckich, a także szeroki zakres tematyki badawczej wynikają ze strategicznych celów Wydziału. Wykreowana koncepcja kształcenia na wszystkich kierunkach i rodzajach studiów wykazuje spójność z działalnością naukowo-badawczą jednostki.

1.3. Wizytowana jednostka w pełni identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym w kraju. Kształci absolwentów o wysokich kwalifikacjach zawodowych i umiejętnościach społecznych, dostosowanych do potrzeb społeczeństwa i gospodarki.

²według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy zapewniają szerokie kontakty z jednostkami gospodarczymi i samorządami polegające na współpracy w zakresie edukacji i badań naukowych. Wysoką jakość kształcenia zapewnia także stałe podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej. Jakość kształcenia i badań naukowych jest priorytetem strategii Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie. Przyjęte przez Wydział dokumenty strategiczne podkreślają znaczenie jakości kształcenia i doskonalenie oferty dydaktycznej w rozwoju Wydziału i Uczelni.

1.4. Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w proces formułowania strategii Wydziału miało charakter nieformalny. Istnienie w strukturach Wydziału jednostek blisko związanych z gospodarką i rynkiem pracy oraz trwająca współpraca Wydziału z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego znajduje swoje odzwierciedlenie w kształcie strategii i priorytetach rozwoju Wydziału Leśnego SGGW. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania oferty edukacyjnej Wydziału oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia jest identyfikowany, a także formy kreowania kultury jakości są i będą dalej rozwijane. Jednak niezbędnym wydaje się opracowanie koncepcji współpracy Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi a jednocześnie udziału pracodawców w procesie kształtowania sylwetki absolwenta.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) *Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia;*

Formalną podstawą funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia (WSZiDJK) na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (WL SGGW) jest Uchwała nr 1 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, która zastąpiła uchwałę nr 3-2009/2010 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 26 października 2009 r. W uchwale nr 1 - 2013/2014 z dnia 23 września 2013 r. został określony schemat organizacji i funkcjonowania WSZiDJK w SGGW, cele systemu, polityka jakości kształcenia, a także kompetencje i odpowiedzialność Rektora, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych związane z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia.

Dziekan WL SGGW, realizując obowiązki nałożone na niego w uchwale nr 1 - 2013/2014 z dnia 23 września 2013 r. wdrożył na WL SGGW Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, opisany w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, zatwierdzonym przez Radę WL w dniu 15 października 2013.

W funkcjonowanie i realizację zadań WSZiDJK na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie zaangażowane są Władze Wydziału – Rada Wydziału, Dziekan oraz Prodziekani (wśród nich trzech odpowiada za poszczególne kierunki i formy studiów prowadzonych na Wydziale), pełnomocnicy Dziekana (łącznie 13 pełnomocników, w tym pełnomocnik ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, ds. współpracy z gospodarką, ds. monitorowania losów absolwentów), kierownicy jednostek wewnętrznych Wydziału oraz kierownicy studiów

doktoranckich i podyplomowych, komisje wydziałowe, (łącznie 6 komisji, w tym Komisja Dydaktyczna z Zespołem ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, Komisja Hospitacyjna, Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich), a także rady doradcze – głównie rada programowa kierunku *gospodarka przestrzenna*. Kompetencje poszczególnych osób i organów wchodzących w skład WSZiDJK są określone w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*. Pełnomocnicy Dziekana są zobowiązani do składania Dziekanowi sprawozdań, zgodnie z obszarem ich działania.

W strukturze WSZiDJK szczególną rolę odgrywa Pełnomocnik Dziekana ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz Komisja Dydaktyczna z Zespołem ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Pełnomocnik Dziekana ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, zgodnie z dokumentem *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, „odpowiada za koordynację działań związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale, przewodniczy pracom zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (w ramach Komisji Dydaktycznej), współpracuje z Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia w SGGW, przygotowuje Dziekanowi, Radzie Wydziału, Komisji Dydaktycznej oraz Samorządowi Studentów raporty z ocen studenckich, ze wskazaniem niezbędnych kierunków zmian”. Jest on, jak pozostali pełnomocnicy, zobowiązany do składania Dziekanowi sprawozdań z całokształtu działań projakościowych.

Komisja Dydaktyczna jest odpowiedzialna za monitorowanie i przegląd programów kształcenia, a także podejmowanie inicjatyw związanych z doskonaleniem programów oraz inicjowaniem nowych programów kształcenia. Zadaniem powołanego w obrębie Komisji Dydaktycznej Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia jakości Kształcenia jest: „nadzór nad tworzeniem i wdrażaniem procedur wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, przygotowanie harmonogramów, nadzór nad przebiegiem oraz analiza wyników działań kontrolnych i doskonalących, analiza wyników ankiet oceny pracowników wypełnianych przez studentów i absolwentów, formułowanie wniosków, analiza wniosków interesariuszy zewnętrznych dotyczących realizacji kształcenia na Wydziale, przygotowanie okresowego raportu oceny jakości kształcenia na Wydziale w tym kierunków ewentualnych działań doskonalących System, monitoring i okresowy przegląd programów oraz ich efektów”.

Pomimo, iż dokument *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie* został zatwierdzony przez Radę Wydziału dopiero w dniu 15 października 2013, Wydziałowa Komisja Dydaktyczna została powołana przez Radę Wydziału prawie rok wcześniej, w dniu 6 listopada 2012, w dniu 7 listopada 2012 został powołany Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (ZZiDJK), w listopadzie tego roku zostali powołani także pełnomocnicy Dziekana. W skład Komisji Dydaktycznej wchodzi wyłącznie nauczyciele akademicki, podobnie ZZiDJK składa się z trzech nauczycieli akademickich, w tym dwóch prodziekanów. Poszczególne posiedzenia Komisji Dydaktycznej są protokołowane, przewodniczący Komisji składa także Dziekanowi roczne sprawozdania z jej działalności

W ocenie Zespołu struktura WSZiDJK jest bardzo złożona. Zakres odpowiedzialności poszczególnych osób i ciał tworzących WSZiDJK na Wydziale Leśnym SGGW, a także struktura podejmowania decyzji zostały określone w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*. Duża liczebność jednostek strukturalnych i złożoność struktury Systemu powoduje z jednej strony nakładanie się na siebie kompetencji różnych jednostek, np. Pełnomocnik Dziekana ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia „przygotowuje Dziekanowi, Radzie Wydziału, Komisji Dydaktycznej oraz

Samorządowi Studentów raporty z ocen studenckich, ze wskazaniem niezbędnych kierunków zmian” i jednocześnie ZZiDJK dokonuje „analizy wyników ankiet oceny pracowników wypełnianych przez studentów i absolwentów”, albo Komisja Dydaktyczna „ocenia i weryfikuje programy kształcenia z uwzględnieniem uwag: pracodawców strategicznych dla Wydziału, Rady Wydziału, Komisji Hospitacyjnej oraz wyników badań sondażowych studentów i absolwentów” i jednocześnie będący jej częścią ZZiDJK prowadzi „monitoring i okresowy przegląd programów oraz ich efektów”. Ponadto, w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie* nie są określone wzajemne relacje między pełnomocnikami Dziekana, odpowiedzialnymi w rzeczywistości za poszczególne obszary zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, a ZZiDJK. W strukturach WSZiDJK na Wydziale Leśnym SGGW, poza przedstawicielami Władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich, nie są obecni przedstawiciele innych kategorii interesariuszy, tj. studentów, doktorantów, pracowników administracji, a także interesariuszy zewnętrznych. Z formalnego punktu widzenia ich wpływ na podejmowanie decyzji związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia nie jest zapewniony. W dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie* napisano, iż „wyniki prac Komisji Dydaktycznej są konsultowane z Samorządem Studentów Wydziału. Pozwala to na prowadzenie szerokich konsultacji wśród studentów i budowę rozwiązań akceptowanych przez całe to środowisko”, jednak formy i sposoby tych konsultacji nie zostały w dokumencie określone. Także udział interesariuszy zewnętrznych w procesie podejmowania decyzji związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia ma obecnie charakter nieformalny, poprzez kontakty pracowników Wydziału oraz współpracę z głównymi pracodawcami w zakresie leśnictwa i gospodarki przestrzennej, w tym z partnerem strategicznym, jakim są Lasy Państwowe, a także poprzez działalność pełnomocników Dziekana ds. praktyk oraz współpracy z gospodarką.

Zespół Oceniający uważa za pożądane włączenie w struktury systemu przedstawicieli wszystkich kategorii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych Wydziału, w celu zapewnienia ich formalnego wpływu na podejmowanie decyzji związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia. Rekomendacja ta jest tym bardziej uzasadniona, że w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, w części poświęconej szczegółowym procedurom powoływania organów WSZiDJK, wśród obligatoryjnych członków Komisji Dydaktycznej wymienia się przedstawiciela Samorządu Studentów, doktorantów oraz pracowników administracyjnych. Podobnie, jako obligatoryjnych członków Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, wskazano przedstawiciela Samorządu Studentów oraz doktorantów.

Zespół Oceniający zaleca także określenie w ramach WSZiDJK wzajemnych relacji między pełnomocnikami Dziekana a ZZiDJK, w celu zapewnienia skutecznego, bezpośredniego przepływu informacji między pełnomocnikami i Zespołem oraz wpływu pełnomocników na podejmowane decyzje projakościowe związane z zakresem odpowiedzialności poszczególnych pełnomocników

- 2) *wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiając:*

W uchwale nr 1 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie znajduje się zapis, iż "System wdrażany jest na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni w odniesieniu do wszystkich poziomów studiów i form kształcenia". Także w procedurach WSZiDJK, opisanych w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, w odniesieniu do procedur, takich jak: *Tok studiów, Programy i plany kształcenia, Efekty kształcenia – ewaluacja, Praktyki i staże zawodowe, Pomoc materialna, Etyka w kształceniu i nauce, Infrastruktura naukowo-dydaktyczna, Jakość realizacji zajęć dydaktycznych, Studencka ocena zajęć dydaktycznych, Proces rekrutacji, Polityka informacyjna* – ich zakresy zostały określone, jako obowiązujące na wszystkich kierunkach, formach i stopniach kształcenia.

Zatem z punktu widzenia formalnego system obejmuje wszystkie rodzaje studiów prowadzonych na Wydziale Leśnym SGGW. W praktyce jednak, co zostanie scharakteryzowane w kolejnych częściach raportu, poświęconych poszczególnym procedurom zapewnienia jakości, większość działań WSZiDJK na Wydziale Leśnym SGGW dotyczy studiów wyższych prowadzonych na Wydziale, w tym w szczególności kierunku *leśnictwo*. Procedury zapewnienia jakości, (oprócz powyżej wyliczonych, w obrębie WSZiDJK na Wydziale Leśnym SGGW określone zostały jeszcze procedury: *Obieralność modułów kształcenia przez studentów, Praca dyplomowa i proces dyplomowania, Monitorowanie losów absolwentów* – obowiązujące tylko dla studiów wyższych, a także procedura *Badania naukowe* – obejmująca swoim zakresem młodych pracowników nauki oraz doktorantów, procedury *Umiędzynarodowienie procesu kształcenia, Środowisko społeczno-gospodarcze, Innowacje i benchmarking* – odnoszące się do działalności jednostek Wydziału Leśnego SGGW oraz procedura *Ocena nauczyciela akademickiego*) mają charakter kompleksowy i obejmują wszystkie kluczowe czynniki mające wpływ na jakość kształcenia.

W dalszej części raportu przeprowadzono szczegółową charakterystykę i ocenę stopnia wdrożenia poszczególnych procedur.

a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów,

Zakres oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia jest określony w wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów (*Uchwała nr 4 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów*).

W ocenie stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW uczestniczą nauczyciele akademicki – prowadzący zajęcia oraz opiekunowie i recenzenci prac dyplomowych, opiekunowie praktyk zawodowych, a także absolwenci (ankieta satysfakcji absolwenta wypełniana przed obroną pracy dyplomowej, ankieta absolwenta SGGW oraz wydziałowe ankiety absolwenta, o czym będzie mowa w dalszej części raportu, w punkcie c).

Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia jest prowadzona w toku studiów, na zakończenie każdego semestru lub na zakończenie modułu kształcenia, a także po zakończeniu studiów (o czym będzie mowa w punkcie c).

Na Wydziale Leśnym SGGW nie jest prowadzona ocena stopnia realizacji efektów kształcenia na zakończenie studiów w formie oceny jakości prac dyplomowych, pomimo, iż

wymóg taki został określony w § 4 ust. 1 wzmiankowanej wyżej uchwały nr 4 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 października 2011 r.

Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia w toku studiów jest prowadzona przez Wydział w oparciu o procedurę wydziałową *Efekty kształcenia – ewaluacja*. W procedurze został określony zakres jej zastosowania (wszystkie formy, poziomy i kierunki studiów), odpowiedzialność za realizację procedury oraz tryb postępowania. Do oceny stopnia realizacji efektów kształcenia jest zobowiązany nauczyciel akademicki odpowiedzialny za prowadzenie danego modułu/przedmiotu po zakończeniu cyklu kształcenia w ramach modułu/przedmiotu i przeprowadzeniu końcowej weryfikacji efektów kształcenia i oceny studentów. Narzędziem do dokumentowania wyników oceny stopnia realizacji efektów kształcenia jest formularz *Weryfikacja ogólna rozkładu ocen oraz osiągnięcia efektów kształcenia*. Zawiera on dane identyfikacyjne: rok akademicki, kierunek, forma studiów, nazwa modułu kształcenia prowadzący oraz tabelę z rozkładem ocen oraz opisową analizę rozkładu ocen, a także wskazanie ewentualnych propozycji zmian w zakresie zawartości merytorycznej, formy i sposobu prowadzenia zajęć, formy i sposobu przeprowadzania zaliczeń częściowych, formy i sposobu przeprowadzania zaliczenia końcowego, innych kwestii związanych z prowadzonym przedmiotem wraz z uzasadnieniem proponowanych zmian. W trakcie wizytacji udostępniona została dokumentacja weryfikacji ogólnego rozkładu ocen oraz osiągniętych efektów kształcenia dla obu kierunków studiów prowadzonych przez ocenianą Jednostkę w postaci wypełnionych przez nauczycieli akademickich formularzy. Dokumentacja dotycząca kierunku leśnictwo (obejmująca lata akademickie 2012/2013 oraz 2013/2014) była kompletna, natomiast dokumentacja dotycząca kierunku gospodarka przestrzenna zawierała luki. W dokumentacji nie było analogicznych formularzy dotyczących prowadzonych na Wydziale Leśnym SGGW studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych. Sporządzane są również statystyki porównawcze ocen uzyskiwanych z poszczególnych przedmiotów. Przykład takiego raportu w poglądowej formie wykresu został przedstawiony Zespołowi Oceniającym w trakcie wizytacji. Informacja o wynikach oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia w toku studiów jest umieszczana w sprawozdaniach z działalności Wydziałowej Komisji ds. Dydaktycznych (sprawozdania z roku 2012/2013 oraz 2013/2014 zostały udostępnione w trakcie wizytacji). Propozycje zmian formułowane przez nauczycieli akademickich w formularzu *Weryfikacja ogólna rozkładu ocen oraz osiągnięcia efektów kształcenia* stanowią podstawę do podejmowania ewentualnych działań korygujących w odniesieniu do programu studiów.

Podstawą do oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia dla praktyk jest dziennik praktyk potwierdzony przez kierownika jednostki, w której praktyka się odbywała.

W ocenie Zespołu, funkcjonowanie WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW w zakresie doboru sposobów i narzędzi oceny stopnia realizacji zakładanych metod oraz analizy otrzymanych wyników w odniesieniu do oceny realizacji efektów w trakcie procesu kształcenia, a także po zakończeniu studiów należy ocenić pozytywnie. Na wyróżnienie zasługuje różnorodność analiz dotyczących oceny stopnia realizacji efektów kształcenia po zakończeniu procesu kształcenia, szczególnie w odniesieniu do kierunku leśnictwo. Zespół Oceniający zaleca objęcie procedurą oceny stopnia realizacji efektów kształcenia w toku studiów także studiów doktoranckich oraz studiów podyplomowych, a także zapewnienie kompletności gromadzenia i analizy danych dotyczących oceny stopnia realizacji efektów kształcenia dla kierunku *gospodarka przestrzenna*. Zespół Oceniający uważa za pożądane wdrożenie oceny stopnia realizacji efektów kształcenia na zakończenie procesu kształcenia, w formie systematycznej analizy jakości prac dyplomowych i osiągniętych w wyniku ich realizacji efektów kształcenia.

b) *udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,*

Wymagania dotyczące udziału pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia zostały określone w *Uchwale nr 4 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów.*

W projektowaniu programów kształcenia opinie pracodawców powinny być wzięte pod uwagę w uzasadnieniu koncepcji i celu programu oraz w określeniu sylwetki absolwenta i możliwości kariery zawodowej. W ocenie rezultatów realizacji programu kształcenia należy brać pod uwagę wyniki monitorowania opinii pracodawców. Udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia jest również wymieniony jako jeden z celów WSZDJK w *Uchwale nr 1 - 2013/2014.*

W dokumencie Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, konstytuującym i opisującym funkcjonowanie WSZDJK na ocenianym Wydziale, jako jeden z celów szczegółowych polityki jakości wskazuje się „włączenie interesariuszy zewnętrznych w proces zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, w tym dwukierunkowy transfer wiedzy i doświadczenia Wydział – pracodawca”, a jako jeden z celów systemu - uwzględnienie preferencji pracodawców w „ustawicznym stymulowaniu zmian wewnętrznych”.

Na Wydziale Leśnym SGGW został powołany Pełnomocnik ds. współpracy z gospodarką, do którego zadań należy m.in. „koordynowanie zajęć dydaktycznych realizowanych we współpracy z przedsiębiorcami” oraz „zasięganie opinii pracodawców dotyczących oceny programów kształcenia w oparciu o system elektroniczny”. Istotną rolę we współpracy z pracodawcami odgrywa również Pełnomocnik ds. praktyk.

Na ocenianym Wydziale przyjęta została także procedura *Środowisko społeczno-gospodarcze*, której celem jest m.in. „włączanie interesariuszy zewnętrznych w doskonalenie jakości kształcenia”. W nieodległej przyszłości planuje się uruchomienie elektronicznej platformy współpracy z pracodawcami, umożliwiającej regularne wyrażanie opinii o programie kształcenia przez pracodawców.

W materiałach udostępnionych Zespołowi Oceniającemu w trakcie wizytacji znajdowały się dwie obszerne opinie kluczowych pracodawców dla kierunku *leśnictwo* oraz kierunku *gospodarka przestrzenna*, dotyczące procesu kształcenia na tych kierunkach, opracowane w 2014 roku. Opinie te obejmują „(1) analizę programu studiów pod kątem zakładanych efektów kształcenia [...] dla danego kierunku, (2) analizę sylwetki absolwenta dla danego kierunku z punktu widzenia wymaganych kwalifikacji, (3) analizę planów studiów oraz sylabusów z punktu widzenia metod rozwijających określone kwalifikacje dla danego kierunku, (4) przedstawienie opinii dotyczących zmian w udoskonalonym procesie kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem programów studiów, planów studiów, sylabusów dla danego kierunku.

Studia podyplomowe *Zrównoważone użytkowanie obszarów leśnych w rozwoju regionalnym*, prowadzone są na Wydziale Leśnym SGGW w ścisłej współpracy z kluczowym pracodawcą, jakim jest PGL Lasy Państwowe. Wielu słuchaczy studiów podyplomowych zostało oddelegowanych przez swoich pracodawców do odbycia studiów.

O trwałych relacjach z pracodawcami w zakresie projektowania programów kształcenia oraz oceny stopnia realizacji efektów kształcenia świadczą także wyniki spotkania z pracodawcami w trakcie wizytacji.

W ocenie Zespołu, na Wydziale Leśnym SGGW przywiązuje się duże znaczenie do współpracy z pracodawcami w określaniu i ocenie efektów kształcenia. Świadczą o tym zarówno zapisy w Polityce jakości kształcenia, jak i realne działania, których rezultaty znajdują odzwierciedlenie w dostosowaniu programów kształcenia do potrzeb i oczekiwań pracodawców. Stosowane na Wydziale procedury i narzędzia zapewniające udział pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia są prawidłowe. Na wyróżnienie zasługują metody gromadzenia opinii pracodawców, które dotyczą programów i procesu kształcenia. Zaskoczeniem dla Zespołu oceniającego, w kontekście pozytywnej oceny udziału interesariuszy zewnętrznych w określaniu i ocenie efektów kształcenia, jest brak obecności ich przedstawicieli w formalnych strukturach WSZDJK Wydziału Leśnego. W opinii Zespołu byłoby pożądane włączenie interesariuszy zewnętrznych także w sposób formalny w funkcjonowanie systemu, np. poprzez utworzenie rady konsultacyjnej, szczególnie, że na Wydziale Leśnym SGGW prowadzone są kierunki studiów bardzo ściśle powiązane z gospodarką. Strategia funkcjonowania Wydziału w przestrzeni relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym zawarta m.in. w misji oraz wizji określa elementy niezbędne do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Jest to proces wielotorowy, w którym swój udział odnotowują przedstawiciele środowiska pracy. Należy do nich niewątpliwie organizowanie praktyk zawodowych na kierunku Leśnictwo oraz Gospodarka Przestrzenna. Elementem zasadniczym leżącym po stronie zainteresowania pracodawców są nabyte umiejętności praktyczne jak i kompetencje w tym głównie umiejętność pracy w zespole. Całość systemu oparto na jasno sprecyzowanej dokumentacji oraz weryfikacji i zaliczenia praktyk. Nie budzi ona zastrzeżeń merytorycznych. Realizacja praktyk na kierunku Leśnictwo odbywa się na mocy porozumienia zawartego 18 lipca 2002 roku między Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe a Wydziałem Leśnym SGGW. Ściśle określona procedura oraz organizacja praktyki administracyjno-hodowlanej gwarantuje właściwy jej przebieg. Zespół Wizytujący zapoznał się z wybranymi dziennikami raportującymi swoimi zapisami przebieg zaplanowanych oraz wykonywanych czynności. Nie budzą one zastrzeżeń co do staranności a co za tym idzie osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Ciekawym elementem wartym podkreślenia oraz popularyzacji jest dobrowolna opinia studenta dotycząca opieki oraz miejsca odbytej praktyki. Daje ona niewątpliwie szersze możliwości oceny realizowanych zagadnień oraz tendencji na rynku pracy. Globalną oceną w formie sprawozdania kierowanego do Dziekana kończy się cykl zagadnienia. Zajmuje się tym w każdym roku akademickim Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk załączając do wymienionego sprawozdania szczegółowe dane organizacyjne. Kierunek gospodarka przestrzenna wypracowała swój sposób dokumentowania przebiegu praktyk. Z analizy przedstawionych dzienników wynika znaczna rozbudowa opisów z dokumentacją zdjęciową oraz elektroniczną formą ułatwiającą przechowywanie. Cykl przebiegu praktyk nie jest weryfikowany i nie kończy się formą sprawozdania pełnomocnika wnioskującą w system jakości kształcenia. Obecnie trwają prace polegające na przemodelowaniu przebiegu praktyk, jego weryfikacji, zaliczenia oraz sprawozdawczości. Zespół Oceniający rekomenduje aby nadać możliwie jednolity charakter dla całego systemu korzystając jednocześnie z dobrych praktyk i rozwiązań stosowanych w wymienionym procesie. Na uwagę zasługuje stosowana na Wydziale procedura dotycząca odbywania dodatkowych praktyk zakończona zapisem w suplemencie do dyplomu. Elementami wspomagającymi oraz wzmacniającymi udział pracodawców w procesie kształtowania i oceny efektów kształcenia jest działalność Biura Karier oraz Studenckich Kół Naukowych. Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów działa na podstawie własnych wypracowanych i sprawdzonych metod. Funkcjonowanie oparto na zarządzeniu nr

44 z dnia 01.09.2009 roku Rektora SGGW, które określa organizację jednostek w tym funkcjonowanie Sekcji Promocji Absolwentów Agrokadra obecnie o nazwie Biuro Karier – Sekcja Promocji Absolwentów Agrokadra. Analizie poddano sprawozdania roczne ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnych relacji środowiska uczelni z otoczeniem zewnętrznym. Na uwagę zasługują w szczególności:

- konferencja promująca staże zawodowe
- organizacja warsztatów w zakresie rozmów kwalifikacyjnych oraz sztuki autoprezentacji
- współudział oraz organizacja targów pracy
 - Absolvent Talent Days
 - Pracodawca Marzeń
 - Akademickie Targi Pracy Jobbing
- Udział w spotkaniach przedstawicieli wydziałów z kluczowymi dla nich organizacjami oraz pracodawcami
- Organizacja szkolenia w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu.

Istotnym dla bezpośrednich niezakłóconych relacji student-absolwent-pracodawca jest funkcjonujący portal internetowy „Serwis Biura Karier SGGW”. Powstał on w ramach projektu o nazwie „Program unowocześnienia kształcenia w SGGW dla zapewnienia wysokiej konkurencyjności oraz kompetencji absolwentów”. Poszczególne sprawozdania z działalności serwisu określają popularność oraz systematykę podejmowanych kontaktów. Choć obejmują one całą uczelnię bez jednostkowego traktowania wydziałów w tym wizytowanej jednostki należy uznać go jako wartościowy. Dostępność do kolejno wprowadzanych danych poszczególnych elementów budowy jakości tabelą dotyczącą wymagań niezbędnych na rynku pracy pozwala na bieżącą kontrolę oraz wzmocnienie kształcenia wymienionych elementów. Na poziomie Wydziału dużą aktywnością charakteryzują się studenckie koła naukowe. Przedstawiciele obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym w trakcie wizytacji przedstawili swoją działalność podkreślając jednocześnie współpracę z pracodawcami oraz wymierne korzyści z niej płynące. Także analizie poddane coroczne sprawozdania kół potwierdzają uzyskane informacje od studentów. Dla kierunku Leśnictwo ożywione kontakty z Nadleśnictwami w ramach tematów zamawianych nie tylko ćwiczą umiejętności ale również kształtują sylwetkę absolwenta. Dla Kierunku Gospodarka Przemysłowa współpraca w ramach realizowanego projektu naukowego Interaktywne Świdermajery z samorządami Warszawy, Józefowa i Otwocka także wzmacnia umiejętności oraz pozwalają na doskonalenie pracy w grupie. Wymienione oraz inne realizowane zagadnienia potwierdzone stosowną dokumentacją pozwalają na stwierdzenie, że przemieszczanie informacji ze środowiska pracy kształtuje właściwą i pożądaną sylwetkę absolwenta. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym podkreślali wagę właściwego doboru miejsca oraz czasu trwania praktyk. Ich liczba w postaci 160 godzin stanowi niezbędne minimum co według studentów należałoby zmienić zwiększając je szczególnie w okresie wiosenno-letnim. Wskazali także na zwiększenie udziału w procesie dydaktycznym praktyków. Dotychczas prowadzone przez nich zajęcia uznano za najbardziej wartościowe. Mimo braku zastrzeżeń dotyczących wyposażenia laboratoriów część zajęć według studentów powinna odbywać się w przedsiębiorstwach. Pozwolą one na jak podkreślają studenci lepsze zapoznanie się z realiami pracy w zawodzie oraz na przyswojenie nowej wiedzy i umiejętności.

Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia należy uznać za pełny. Zespół Oceniający rekomenduje przyspieszenie pracy nad opracowaniem oraz ujednoliceniem systemu odbywania praktyk studenckich. Należy zwrócić także uwagę na sposób wprowadzenia danych w postaci sprawozdań do systemu jakości.

c) *monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,*

W SGGW, do sierpnia 2012 roku, monitorowaniem losów absolwentów zajmowała się Sekcja Promocji Absolwentów SGGW oraz władze wydziałów, wykorzystując w tym celu kontakty własne, nie mające charakteru formalnego, np. zjazdy absolwentów czy spotkania branżowe. W 2010 roku uruchomiono internetowy portal Biura Karier, za pośrednictwem którego dystrybuowana była ankieta dotycząca śledzenia losów absolwentów. Informacje uzyskiwane tą drogą stanowiły źródło wiedzy dla jednostek uczelni w zakresie przygotowania absolwenta do funkcjonowania w zakładach pracy.

We wrześniu 2012 roku na poziomie uczelni został powołany Pełnomocnik Rektora ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów oraz Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów z Sekcją Promocji Absolwentów. Natomiast od października tego samego roku rozpoczęli swoją pracę Wydziałowi Pełnomocnicy Dziekanów ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów. Do obowiązków Pełnomocnika ds. Monitorowania Losów Absolwentów, powołanego na WL SGGW należy m.in. „opracowanie wyników ankiet przeprowadzanych przez Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów” oraz „przedstawianie wyników ankiet Dziekanowi oraz Radzie Wydziału, studentom i absolwentom” i „składanie sprawozdań Dziekanowi z całokształtu działalności zgodnie z obszarem swojego funkcjonowania”.

Obecnie monitorowanie losów zawodowych absolwentów (MLZA) jest prowadzone na podstawie *Zarządzenia nr 13 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 1 marca 2013 w sprawie realizacji badania pn. „Monitorowanie losów zawodowych absolwentów”*. Szczegółowy przebieg oraz harmonogram monitorowania został określony w *Procedurze funkcjonowania MLZA* odnoszącej się do badania absolwentów po 3 oraz 5 latach od ukończenia studiów.

Przyjęta procedura obejmuje:

- uzyskanie zgody absolwenta na MLZA
- wycofanie zgód absolwentów na MLZA
- wybór grupy absolwentów do przeprowadzenia badania
- wysyłkę do absolwentów prośby o wypełnienie anonimowej ankiety
- opracowania wyników ankiety absolwenta oraz przekazywania wyników na poszczególne wydziały
- przekazywania wyników władzom rektorskim.

Procedura określa także terminy wykonania poszczególnych czynności oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z kwestionariuszem ankiety monitorowania losów absolwentów po 3 oraz 5 latach od ukończenia studiów. Kwestionariusz ten, obok pytań dotyczących sytuacji absolwenta na rynku pracy w okresie obejmowanym badaniem, zawiera także pytania dotyczące ogólnej oceny studiów, a także samooceny uzyskanych w trakcie studiów kompetencji w kontekście nabytego doświadczenia zawodowego.

W SGGW, w tym na Wydziale Leśnym prowadzone są również badania mające na celu diagnozę satysfakcji absolwenta, która jest opracowywana na podstawie wyników ankiety wypełnianej przed obroną pracy dyplomowej na studiach I i II stopnia. Sposób przeprowadzenia tej ankiety określa procedura. W kwestionariuszu ankiety satysfakcji

absolwenta również znajdują się pytania dotyczące ogólnej oceny studiów oraz samooceny zdobytej wiedzy i kompetencji.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z raportem z badań „*Monitorowania losów zawodowych absolwentów*” przeprowadzonym przez Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów SGGW w Warszawie w roku 2014. Badaniami zostali objęci absolwenci po 3 oraz 5 latach po ukończeniu studiów. Wyniki przedstawione w raporcie odnoszą się ogólnie do całej uczelni, bez odniesienia do poszczególnych wydziałów oraz kierunków studiów (tylko w odniesieniu do odpowiedzi na pytanie czy absolwent pracuje przedstawiony został rozkład odpowiedzi według poszczególnych kierunków).

Raporty z ankiety satysfakcji absolwenta, które także zostały udostępnione w trakcie wizytacji, są opracowywane dla poszczególnych wydziałów i kierunków studiów, a także globalnie dla całej uczelni, co pozwala na porównywanie się Wydziału Leśnego z innymi wydziałami.

W dokumentacji funkcjonowania WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW, udostępnionej w trakcie wizytacji nie znalazły się sprawozdania Pełnomocnika ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów.

Warto także podkreślić, iż Wydział Leśny SGGW podejmuje z inicjatywy własnej szczegółowe badania absolwentów dotyczące kierunku leśnictwo. Są to projekty realizowane w latach: (1) 2004–2005: „Profile stanowiskowe kadry kierowniczej nadleśnictwa jako element polityki kadrowej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”, (2) 2010–2012: „Kształtowanie kompetencji kadry pracowniczej w Lasach Państwowych”, (3) 2010–2012: „Analiza zakresu obowiązków i struktury czasu pracy dla wybranych stanowisk w służbie leśnej (leśniczy, podleśniczy) w kontekście poszczególnych działów gospodarki leśnej”.

W ocenie Zespołu, zarówno w SGGW, jak i na Wydziale Leśnym zostały wdrożone poprawne procedury dotyczące monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy. Narzędzia wykorzystywane w zbieraniu danych dotyczących losów absolwentów pozwalają zarówno na opracowanie diagnozy ich sytuacji na rynku pracy, jak i na uzyskanie wiedzy o ocenie stopnia osiągnięcia i przydatności nabytych w trakcie studiów kompetencji. Warte podkreślenia są także wzmiankowane wyżej samodzielne inicjatywy Wydziału Leśnego dotyczące oceny kompetencji uzyskanych przez absolwentów i ich przydatności na stanowiskach kierowniczych oraz wybranych stanowiskach w służbie leśnej. W opinii Zespołu, systematyczne monitorowanie karier zawodowych absolwentów wedle opisanej wyżej metodyki (która obowiązuje od roku 2013, zaś pierwsze badania przeprowadzono w roku 2014) zapewni stały dostęp do wyników dotyczących stopnia wykorzystania na rynku pracy uzyskanych przez absolwentów kompetencji oraz luk kompetencyjnych, a także umożliwi wykorzystanie tych wyników do doskonalenia programów kształcenia. Zespół Oceniający rekomenduje uwzględnienie w raportach z monitorowania karier zawodowych absolwentów po 3 i 5 latach od ukończenia studiów rozkładu wyników w odniesieniu do poszczególnych wydziałów i kierunków studiów, w celu zapewnienia większej użyteczności tych raportów.

d) *monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,*

Z formalnego punktu widzenia, zasady monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW reguluje procedura *Programy i plany kształcenia*, zamieszczona w dokumencie *Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, zatwierdzonym przez Radę Wydziału. Procedura ta, zgodnie z informacją zamieszczoną w jej

treści, obejmuje „wszystkie formy, poziomy, kierunki i tryby studiów”, zaś przegląd jest dokonywany raz do roku. Procedura jest zgodna z *Uchwałą nr 4 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 października 2011 roku w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów*. W Wytycznych (§ 4) określony został zakres przeglądu programów kształcenia obejmujący: „analizę realizacji celów programu kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych i ich związku z celami i charakterem programu kształcenia oraz zamierzonymi efektami kształcenia, analizę wymagań i przebiegu egzaminu dyplomowego, analizę wyników kształcenia (statystyka ocen), a także a) badanie karier absolwentów, badanie związku kwalifikacji z zatrudnieniem, badanie opinii pracodawców”. Na Wydziale Leśnym SGGW dokonywany jest dodatkowo „przegląd opisów przedmiotów/modułów w formie sylabusów, [...] polegający na weryfikacji poszczególnych elementów opisu przedmiotów w odniesieniu do programu studiów dla kierunku, poziomu i formy studiów”.

W myśl procedury, odpowiedzialność za monitorowanie i przegląd programów kształcenia ponosi Prodziekan ds. Dydaktyki, Prodziekan ds. Nauki, Pełnomocnik Dziekana ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Wnioski z przeglądu są przedstawiane Dziekanowi, Wydziałowej Komisji Dydaktycznej i Samorządowi Studentów.

W praktyce czynności związane z monitorowaniem i przeglądem programów kształcenia są realizowane na Wydziale Leśnym SGGW przez Wydziałową Komisję ds. Dydaktyki oraz, działający w jej obrębie, WZZDJK, na czele z Pełnomocnikiem Dziekana ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Czynności te nie mają jednakże charakteru systemowego, podporządkowanego zasadom określającym szczegółowo: elementy programu kształcenia podlegające monitorowaniu i ocenie, narzędzia wykorzystywane do zbierania danych i sposoby analizy danych odnoszących się do poszczególnych elementów programu, formy udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w monitorowaniu i przeglądzie programów kształcenia. Czynności te mają charakter działań doraźnych, mających na celu monitorowanie wybranych elementów i nie umożliwiają dokonania kompleksowego i wieloaspektowego przeglądu programów kształcenia. W sprawozdaniach z działalności Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki oraz Pełnomocnika Dziekana ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia za rok 2012/2013 oraz 2013/2014, udostępnionych w trakcie wizytacji, znaleźć można pewne elementy monitorowania i przeglądu programów kształcenia, jak np. przeprowadzenie analizy efektów kształcenia, przeprowadzenie analizy sylabusów i dokonanie korekt, przeprowadzenie analizy obieralności modułów przez studentów. Przeprowadzona została ewaluacja efektów kształcenia przy pomocy formularza weryfikacja ogólnego rozkładu ocen oraz osiągnięcia efektów kształcenia, analiza wyników oceny zajęć dydaktycznych przez studentów, ocena potrzeb Wydziału w zakresie infrastruktury, jednakże sprawozdanie z tych czynności umieszczone jest w raportach z różnych lat, co wskazuje na brak systemowości oraz ogólnej, powtarzalnej ramy metodycznej dla przeglądu programów kształcenia w poszczególnych latach. Ponadto czynności te, jak wynika ze sprawozdań, odnoszą się wyłącznie do programów kształcenia na studiach wyższych.

W ocenie Zespołu procedura monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW posiada dobre podstawy formalne w regulacjach uczelnianych i przyjętych na Wydziale. Jednak praktyczne jej wdrożenie wymaga opracowania i implementacji szczegółowej metodyki monitorowania i przeglądu programów kształcenia oraz form raportowania wyników monitorowania i przeglądów programów kształcenia. Zespół rekomenduje objęcie tą metodyką wszystkich rodzajów studiów prowadzonych na Wydziale oraz włączenie w monitorowanie i przegląd programów

kształcenia przedstawicieli wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Pożądane byłoby także wypracowanie zasad projektowania działań korygujących, naprawczych i doskonalących, zatwierdzania tych działań do realizacji oraz weryfikacji ich skuteczności.

e) *ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,*

Ogólne zasady oceniania studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych w SGGW określone są w regulaminach tych studiów. Ogólne zasady oceniania nie budzą zastrzeżeń, zapewniają przejrzystość procesu oceniania oraz właściwą dokumentację osiągnięć studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

Szczegółowe metody weryfikacji efektów kształcenia na studiach wyższych oraz na studiach podyplomowych są określone w sylabusach modułów/przedmiotów. W sylabusach przedmiotów na studiach wyższych podawane są: sposób weryfikacji efektów kształcenia, z odniesieniem do efektów kształcenia, formy dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia oraz elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową z przedmiotu. Stosowane są zróżnicowane metody weryfikacji efektów kształcenia dostosowane do zakładanych efektów, a także różnorodne formy dokumentowania osiągnięcia efektów, takie jak: prezentacje, projekty, arkusze testów, prace pisemne.

W sylabusach przedmiotów prowadzonych na studiach doktoranckich są określone zakładane efekty kształcenia, nie została natomiast podana informacja o metodach weryfikacji efektów kształcenia. Także w planie studiów nie są określone formy zaliczenia poszczególnych przedmiotów na studiach doktoranckich. Doktoranci składają roczne sprawozdania z przebiegu pracy naukowej.

Wymagania dotyczące prac dyplomowych oraz zasady dyplomowania na studiach wyższych są określone dla całej uczelni w *Zarządzeniu Nr 15 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 22. 02. 2010 r. w sprawie wymogów dotyczących pisania prac dyplomowych oraz sposobu przeprowadzania egzaminu dyplomowego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*. Na Wydziale Leśnym SGGW przykładą się dużą wagę do odpowiedniego doboru, względem zakładanych efektów kształcenia, tematyki prac dyplomowych, zgodnie z procedurą *Praca dyplomowa i proces dyplomowania*.

Na ocenianym Wydziale obowiązuje także procedura *Praktyki i staże zawodowe*, w której określone są m.in. zasady zaliczania studenckich praktyk i staży zawodowych. Za weryfikację efektów kształcenia zakładanych dla praktyk oraz ich zaliczanie odpowiedzialny jest pełnomocnik ds. praktyk.

Zasady oceniania oraz metody sprawdzania efektów kształcenia są monitorowane na Wydziale Leśnym SGGW z wykorzystaniem takich narzędzi jak hospitacje zajęć (procedura *Jakość realizacji zajęć dydaktycznych*), badania ankietowe studentów na zakończenie każdego semestru (kwestionariusz ankiety oceny przedmiotu zawierający pytania o ocenę stopnia obiektywizmu w ocenianiu przez prowadzącego oraz przestrzeganie określonych na początku zajęć zasad zaliczania przedmiotu), a także samoocena dokonywana przez nauczycieli akademickich zobowiązanych do wypełniania formularza *Weryfikacja ogólna rozkładu ocen oraz osiągnięcia efektów kształcenia* po zakończeniu cyklu danego przedmiotu, w którym to formularzu przewidziana jest ocena i ewentualne propozycje zmian w zakresie form i sposobów przeprowadzania zaliczeń cząstkowych oraz przeprowadzania zaliczenia końcowego.

Na Wydziale Leśnym SGGW obowiązuje regulamin antyplagiatowy, wprowadzony **Zarządzeniem nr 4 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24. 01. 2011 r. oraz wprowadzona tym samym zarządzeniem procedura Postępowanie antyplagiatowe.**

Zespół ocenia pozytywnie ogólne zasady oceniania stosowane przez Wydział, a także szczegółowe metody weryfikacji efektów kształcenia w toku studiów oraz na ich zakończenie w odniesieniu do studiów wyższych oraz do studiów podyplomowych. Na podkreślenie zasługuje różnorodność stosowanych metod weryfikacji, ich dostosowanie do efektów kształcenia, a także dbałość o zapewnienie możliwości sprawdzenia każdego z zakładanych efektów poprzez zróżnicowanie metod. W opinii Zespołu procedury i narzędzia służące do monitorowania szczegółowych metod weryfikacji i oceny efektów kształcenia na studiach wyższych są poprawne. Pozytywnie należy ocenić także stosowanie regulaminu antyplagiatowego. Zespół Oceniający zaleca określenie w sylabusach przedmiotów prowadzonych na studiach doktoranckich metod weryfikacji efektów kształcenia i oceniania doktorantów w ramach poszczególnych przedmiotów oraz wdrożenie procedury *Efekty kształcenia – ewaluacja* również na studiach doktoranckich, co pozwoliłoby na dokonywanie samooceny stosowanych metod weryfikacji i sposobów oceniania doktorantów przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na studiach doktoranckich.

Zespół rekomenduje szersze włączenie studentów i doktorantów w ocenę ogólnych zasad oceniania oraz ocenę adekwatności metod weryfikacji do zakładanych efektów kształcenia (w ankiecie oceny przedmiotu znajdują się tylko dwa pytanie odnoszące się do procesu oceniania).

- f) *ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,*

Zasady oceny okresowej nauczycieli akademickich określone są w §§ 144-152 *Statutu SGGW*. Częstość przeprowadzania oceny oraz główne kryteria oceny są zgodne z przepisami ogólnie obowiązującymi. W § 149 określone są kryteria oceny nauczycieli akademickich, obejmujące: dorobek naukowy, pracę dydaktyczną i wychowawczą, prace organizacyjne na rzecz jednostki organizacyjnej SGGW, w której zatrudniona jest osoba oceniana, lub na rzecz całej SGGW, przestrzeganie prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz prawa własności przemysłowej. W przypadku nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach dydaktycznych dorobek naukowy nie stanowi kryterium oceny. W § 146 *Statutu* zawarty jest zapis, iż „Przy dokonywaniu oceny nauczyciela akademickiego dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych uwzględnia się ocenę przedstawianą przez studentów i doktorantów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych, w formie anonimowych ankiet, zatwierdzonych przez Senat”.

Szczegółowy regulamin oceny nauczycieli akademickich oraz wzór ankiety oceny nauczyciela akademickiego został przyjęty na podstawie *Uchwały nr 54 - 2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 25 lutego 2013 roku w sprawie Regulaminu oceny nauczyciela akademickiego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.*

Zgodnie z zapisem w ankiecie oceny „Osoba, która wywiązywała się z obowiązków dydaktycznych i nie wnoszono skarg dotyczących jej pracy dydaktycznej, uzyskuje ocenę pozytywną z działalności dydaktycznej”. Dodatkowo w ankiecie jest możliwość wskazania osiągnięć dydaktycznych, które mogą stać się podstawą do wyróżnienia za działalność dydaktyczną. Należą do nich: prowadzenie zajęć w językach obcych, prowadzenie zajęć na studiach doktoranckich, opieka nad pracami dyplomowymi, recenzowanie prac

dyplomowych, koordynacja i układanie rozkładu zajęć, uzyskanie uprawnień zawodowych, uzyskanie grantu dydaktycznego, autorstwo skryptów, ocena działalności dydaktycznej w ankiecie studenckiej.

Postępowanie w zakresie oceny okresowej nauczycieli akademickich określa na Wydziale Leśnym SGGW procedura *Ocena nauczyciela akademickiego*, która jest zgodna z regulaminem ogólnouczelnianym i w której przewidziano raportowanie wyników oceny Dziekanowi i Radzie Wydziału przez Prodziekana ds. Nauki.

Kwestionariusze oceny zajęć dydaktycznych są jednolite w skali całej uczelni i zostały zatwierdzone przez Senat SGGW na podstawie *Uchwały nr 2 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie zatwierdzenia kwestionariuszy do badań studenckiej oceny jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*. Obowiązują trzy rodzaje kwestionariuszy: Ankieta oceny przedmiotu, Ankieta oceny przedmiotu: język obcy, Ankieta oceny przedmiotu: wychowanie fizyczne. Postępowanie w zakresie oceny zajęć dydaktycznych określa na Wydziale Leśnym SGGW procedura *Studencka ocena zajęć dydaktycznych*. W przypadku uzyskania przez nauczyciela akademickiego oceny negatywnej Dziekan Wydziału ustala dalszy tok postępowania, a w tym diagnozę przyczyn oceny negatywnej, określenie działań naprawczych oraz konsekwencje braku poprawy. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z notatkami z rozmów z nauczycielami akademickimi ocenionymi negatywnie przez studentów. Notatki te miały wyłącznie charakter informacyjny i nie zawierały propozycji działań naprawczych.

Na studiach podyplomowych stosowany był dotychczas odrębny wzór ankiety oceny zajęć dydaktycznych, w ramach którego słuchacz studiów podyplomowych dokonuje oceny każdego z przedmiotów w skali dziesięciopunktowej, ponadto może sformułować komentarze zawierające ocenę prowadzonych zajęć. Obowiązujący obecnie wzór kwestionariusza oceny zostanie zastosowany na zakończenie bieżącej edycji studiów podyplomowych.

Na Wydziale Leśnym sporządzane są raporty z oceny nauczycieli akademickich oraz ze studenckiej oceny zajęć. W trakcie wizytacji zespół oceniający zapoznał się z przykładowymi raportami: z oceny nauczycieli akademickich za rok 2013 oraz z oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów za rok 2012/2013. W raporcie z oceny nauczycieli akademickich określono m.in. zakresy punktów uzyskanych w podstawowych rodzajach działalności: naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej uzyskiwanych przez pracowników zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach naukowo-dydaktycznych oraz dydaktycznych. Raport z oceny zajęć dydaktycznych zawierał średnie oceny poszczególnych nauczycieli akademickich wraz z informacją o liczbie osób, które dokonały oceny, a także o średnich ocenach odnoszących się do poszczególnych pytań. Raport zawiera też średnią ocenę wystawioną przez studentów zajęciom realizowanym przez kadrę poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału. Pomimo, iż oba rodzaje raportów zawierają wiele danych mogących stanowić podstawę do wyciągnięcia wniosków oraz sformułowania rekomendacji, tego rodzaju elementy nie wystąpiły w przykładowych raportach, z którymi zapoznał się Zespół Oceniający.

Wpływ na ocenę jakości i doskonalenie kadry prowadzącej proces kształcenia mają hospitacje zajęć dydaktycznych. Zasady ich przeprowadzania są regulowane na Wydziale Leśnym SGGW poprzez procedurę *Jakość realizacji zajęć dydaktycznych*. Hospitacje są prowadzone przez członków Wydziałowej Komisji Hospitacyjnej. Wyniki hospitacji są dokumentowane, zgodnie z procedurą, w postaci protokołów z hospitacji zajęć dydaktycznych oraz zbiorczych wyników hospitacji, przedkładanych Dziekanowi. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z protokołami hospitacji zajęć z lat 2012-2014, które, oprócz oceny punktowej

zawierają także wnioski i uwagi pisemne dotyczące oceny zajęć. Dokumentacja nie zawierała sprawozdań z hospitacji w poszczególnych latach oraz zbiorczych wyników hospitacji.

Zespół ocenia pozytywnie dobór procedur oraz kryteriów i narzędzi do oceny kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej proces kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW. Na podkreślenie zasługuje różnorodność stosowanych kryteriów i form oceny (ocena okresowa, ocena zajęć dydaktycznych przez studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, hospitacje zajęć) oraz precyzyjne określenie wymagań przyporządkowanych do poszczególnych ocen, w przypadku oceny okresowej. W opinii Zespołu wyniki oceny są wykorzystywane do podejmowania działań naprawczych i doskonalących w zakresie podnoszenia jakości kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej proces kształcenia. Zespół Oceniający dostrzega jednocześnie dysproporcję między wagą jaka jest przywiązywana w ocenie okresowej nauczycieli akademickich w odniesieniu do kryteriów oceny dotyczącej działalności naukowej oraz do działalności dydaktycznej. O ile te pierwsze są bardzo rozbudowane, a uzyskanie oceny pozytywnej wymaga osiągnięć na wysokim poziomie, o tyle w przypadku tych drugich – dotyczących oceny działalności dydaktycznej – dla uzyskania oceny pozytywnej nie stawia się nauczycielowi zbyt wysokich wymagań, wystarczy bowiem wywiązywanie się z obowiązków dydaktycznych i brak skarg. Dopiero w odniesieniu do uzyskania oceny wyróżniającej oczekuje się spełnienia dodatkowych kryteriów. Pożądane byłoby zrównoważenie wag oceny działalności naukowej oraz działalności dydaktycznej, w celu motywowania nauczycieli akademickich do podnoszenia kompetencji i rozwoju w sferze aktywności dydaktycznej. Zespół Oceniający zaleca także rozważenie możliwości udostępnienia studentom i doktorantom rocznych raportów zawierających ogólne wyniki oceny zajęć dydaktycznych.

W SGGW od roku 2014 obowiązuje *Zarządzenie nr 42 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia Procedury oceny i motywowania pracowników niebędących nauczycielami akademickimi zatrudnionych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*, które jest podstawą do przeprowadzenia oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Pracownicy będą oceniani w obrębie kryteriów kluczowych: współpraca, profesjonalizm, nastawienie na cel, identyfikacja z uczelnią, pracownicy na stanowiskach kierowniczych będą dodatkowo oceniani w zakresie kompetencji kierowniczych.

Na Wydziale Leśnym SGGW zostały przeprowadzone pilotażowe oceny, z których przykładowymi wynikami Zespół Oceniający zapoznał się w trakcie wizytacji.

W opinii Zespołu procedury i zasady oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, wspierających proces kształcenia, po wdrożeniu, będą stanowiły skuteczne narzędzie oceny i motywowania pracowników oraz prowadziły do wniosków pozwalających na doskonalenie kadry wspierającej proces kształcenia.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki,

Na Wydziale Leśnym SGGW do oceny poziomu naukowego wykorzystywane są mechanizmy przewidziane przez powszechnie obowiązujące prawo, a w szczególności parametryzacja jednostek naukowych. Ponadto na Wydziale została wdrożona procedura *Innowacje i benchmarking*, której celem jest „Podnoszenie potencjału Wydziału poprzez zwiększenie innowacyjności działania, szczególnie w odniesieniu do innych jednostek działających w zakresie nauki i wyższej edukacji w obszarze leśnictwa i gospodarki przestrzennej. Badanie i rozwijanie własnego potencjału przez porównywanie z innymi”. Odpowiedzialność za realizację działań wynikających z procedury ponoszą Dziekan, Pełnomocnicy Dziekana, Kierownicy jednostek.

Na ocenianym Wydziale sporządzane są raporty z badań naukowych prowadzonych przez kadrę i doktorantów. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z obszernym raportem za rok 2013 przedstawiającym w sposób wszechstronny źródła finansowania oraz wyniki badań naukowych, statystyki publikacji pracowników Wydziału Leśnego, udział publikacji z IF w ogólnej liczbie publikacji, efektywność wykorzystania środków na badania pochodzących ze źródeł zewnętrznych. Raport zawiera także wnioski wskazujące na mocne i słabe strony działalności naukowej, a także propozycje zmian, mających na celu ustawiczne podnoszenie poziomu naukowego jednostki.

Zespół ocenia bardzo pozytywnie dobór procedur i narzędzi służących do oceny poziomu naukowego Wydziału Leśnego, a także formułowane na podstawie wyników oceny wnioski wykorzystywane do prowadzenia polityki kadrowej sprzyjającej motywowaniu kadry, stymulowania aktywności w pozyskiwaniu środków na badania i podnoszenia poziomu publikacji naukowych.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,

W ramach WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW zostały stworzone uwarunkowania umożliwiające zapewnienie, ocenę i doskonalenie zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów. W oparciu o procedurę *Infrastruktura naukowo-dydaktyczna*, której celem jest „zapewnienie wyposażenia naukowo-dydaktycznego umożliwiającego właściwą realizację procesu kształcenia w ścisłej kooperacji z realizowanymi badaniami naukowymi”, przynajmniej raz w roku przeprowadzana jest ocena stanu wyposażenia poszczególnych jednostek Wydziału w sprzęt laboratoryjny, aparaturę i pomoce dydaktyczne wykorzystywane w procesie kształcenia. Za przegląd infrastruktury odpowiada Prodziekan ds. Dydaktyki, do monitoringu oraz zgłaszania potrzeb w tym zakresie zobowiązani są również kierownicy jednostek Wydziału.

W dokumentacji funkcjonowania WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW, przedstawionej do wglądu Zespołu Oceniającego w trakcie wizytacji, znajdowały się materiały z przeprowadzonej analizy stanu i potrzeb w zakresie infrastruktury dydaktycznej, zgodnie z formularzem będącym częścią wzmiankowanej wyżej procedury (obejmującym nazwę sprzętu, określenie jego stanu, określenie modułu kształcenia lub obszaru badań, w obrębie których sprzęt jest wykorzystywany oraz możliwość wykorzystania sprzętu znajdującego się w gestii innej jednostki). Materiały z przeglądu sprzętu obejmują wyłącznie wypełnione formularze (w przypadku niektórych jednostek wskazywany jest brak określonego rodzaju sprzętu i określany jest termin osiągnięcia zmiany w tym zakresie), jednak nie zawierają podsumowania, ani też informacji o dokonanych zmianach.

W ramach Wydziału przeprowadzane są również systematyczne audyty systemu teleinformatycznego.

W strukturze WSZDJK Wydziału Leśnego SGGW działa Pełnomocnik ds. Biblioteki, który w ramach swych zadań „(1) współpracuje z Biblioteką Główną SGGW w zakresie dostępności literatury niezbędnej do prowadzenia badań i kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale, (2) zasięga opinii studentów wszystkich stopni i form kształcenia (poprzez Samorząd Studentów) dotyczących dostępności niezbędnej literatury, (3) zasięga opinii pracowników dotyczących dostępności niezbędnej literatury, (4) składa sprawozdania Dziekanowi z całokształtu działalności zgodnie z obszarem swojego funkcjonowania”, a także działa Pełnomocnik Dziekana ds. Internetu, który „jest odpowiedzialny za bieżące funkcjonowanie serwera wydziałowego oraz kontakty z Centrum Informatycznym i Biurem

Promocji SGGW”, a także Pełnomocnik ds. Stypendiów i Pomocy Materialnej, odpowiedzialny za koordynowanie prac mających na celu udzielanie wsparcia materialnego dla studentów.

W ankiecie oceny przedmiotu zawarte jest pytanie dotyczące oceny stopnia wykorzystania nowoczesnych środków dydaktycznych w trakcie zajęć, zapewniona jest zatem możliwość zebrania ocen studenckich odnoszących się do niektórych aspektów wykorzystania środków i pomocy dydaktycznych w procesie kształcenia.

W opinii Zespołu dobór procedur i narzędzi służących do oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów jest poprawny. Wyniki przeglądów sprzętu są dokumentowane. Jednak stworzone możliwości proceduralne i organizacyjne WSZJK nie są w pełni wykorzystywane. Wzmiankowany wyżej praco- i czasochłonny przegląd sprzętu nie stał się podstawą do sformułowania diagnozy stanu Wydziału Leśnego SGGW w zakresie infrastruktury dydaktycznej oraz sformułowania rekomendacji i zaproponowania działań korygujących i doskonalących, ograniczono się bowiem do działań na poziomie analitycznym. W udostępnionych w trakcie wizytacji materiałach z funkcjonowania WSZJK nie były uwidocznione wyniki pracy Pełnomocnika ds. Biblioteki oraz Pełnomocnika ds. Stypendiów i Pomocy Materialnej. Ponadto studenci i doktoranci mają ograniczone możliwości dokonania oceny infrastruktury i środków wsparcia za pośrednictwem badań ankietowych (w ankiecie oceny przedmiotu kwestii tej poświęcone zostało jedno pytanie). W opinii Zespołu Oceniającego pożądane byłoby stworzenie studentom i doktorantom możliwości wieloaspektowej oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia (w tym m.in. zasobów biblioteki, jakości jej usług, jakości obsługi procesu dydaktycznego w dziekanacie, dostępności i jakości informacji dotyczącej toku studiów, harmonogramu zajęć itp.) w postaci np. dość powszechnie stosowanych ankiet/barometrów satysfakcji, a następnie do wykorzystania wyników tej oceny do doskonalenia w tym zakresie i dostosowania zasobów materialnych, infrastruktury i środków wsparcia do oczekiwań studentów i doktorantów. Stosowana ankieta satysfakcji absolwentów, wypełniana przed egzaminem dyplomowym nie zapewnia możliwości uzyskania szczegółowych ocen, bowiem zawiera jedynie ogólne pytania dotyczące oceny „przyjazności” SGGW dla studentów oraz ogólnego stopnia satysfakcji ze studiów. Zalecenie to jest tym bardziej uzasadnione, że na poziomie Uczelni w dniu 13 lutego 2015 została zatwierdzona *Instrukcja okresowej oceny zasobów i zaplecza dydaktycznego SGGW* oraz kwestionariusz ankiety badania opinii studentów i doktorantów na temat zasobów wykorzystywanych na potrzeby kształcenia w SGGW.

- i) *funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,*

Na Wydziale Leśnym SGGW stosowana jest procedura *Polityka informacyjna*, której celem jest „skuteczne informowanie o wszystkich obszarach funkcjonowania jednostki”. Zgodnie z procedurą procesy zachodzące na Wydziale podlegają analizie i raportowaniu. Na ocenianym Wydziale stosowane są następujące narzędzia do gromadzenia danych wykorzystywanych w zapewnieniu jakości kształcenia: kwestionariusze ankiet (ankieta oceny przedmiotu, ankieta satysfakcji studenta I roku, ankieta satysfakcji absolwenta, ankieta monitorowania losów zawodowych absolwentów, ankieta oceny nauczyciela akademickiego), formularze (weryfikacji ogólnego rozkładu ocen oraz osiągniętych efektów kształcenia, analizy stanu i potrzeb w zakresie infrastruktury naukowo-dydaktycznej, kontroli prawidłowości realizacji studenckiej praktyki zawodowej, protokołu hospitacji zajęć dydaktycznych, zbiorczych wyników hospitacji). W systemie wykorzystywane są dane dotyczące wyników egzaminów,

losów zawodowych absolwentów, osiągnięć nauczycieli akademickich realizujących proces kształcenia, stanu zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej. Dane gromadzone w systemie są analizowane i opracowywane w postaci raportów m.in. z rekrutacji, studenckiej oceny zajęć, oceny nauczycieli akademickich, rezultatów badań naukowych.

Na poziomie Uczelni przygotowywany jest raport z monitorowania realizacji *Strategii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego*, który jest źródłem informacji o wartości poszczególnych wskaźników realizacji celów strategicznych, w szczególności zaś celu związanego z doskonaleniem kształcenia. Raport ten dostarcza także informacji o osiągnięciach i trudnościach dotyczących realizacji strategii.

W ocenie Zespołu funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia na Wydziale Leśnym jest prawidłowe. Zakres gromadzonych danych odnosi się do kluczowych czynników mających wpływ na jakość kształcenia i pozwala na wieloaspektową ocenę procesu kształcenia i warunków, w których proces ten jest prowadzony, na co wskazywano w punktach a) – h). Dane gromadzone w ramach systemu są analizowane i opracowywane w formie raportów. W opinii Zespołu pożądane byłoby położenie większego nacisku na interpretację raportów i wykorzystanie jej wyników w działaniach korygujących i doskonalących.

j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

W strukturze WSZDJK Wydziału Leśnego zostały uwzględnione organy odpowiedzialne za zapewnienie publicznego dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów, chociaż ten obszar funkcjonowania WSZDJK nie jest regulowany formalnie przyjętą procedurą.

Podstawowe zadania w zakresie zapewnienia publicznego dostępu do informacji spełnia Pełnomocnik ds. Kontaktów ze Szkołami Średnimi, który jest m.in. odpowiedzialny za „bieżące informowanie o Wydziale, prowadzonych kierunkach studiów, sposobie funkcjonowania Uczelni, warunkach studiowania, potencjalnych możliwościach zatrudnienia po ukończeniu studiów, itp. wśród uczniów i nauczycieli szkół średnich”. Współpracuje on z Pełnomocnikiem ds. Promocji Wydziału, odpowiedzialnym za „kreowanie wizerunku i promocję Wydziału i definiowanie grup docelowych”.

Na stronie domowej Wydziału Leśnego SGGW, w zakładce >>Studia<< <http://wl.sggw.pl/studies> dostępne są, w zakładkach dotyczących poszczególnych rodzajów studiów, informacje odnoszące się do efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz informacje dotyczące toku studiów. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych studentów są dla nich dostępne po zalogowaniu w systemie eHMS.

Informacje o sprawach procesu dydaktycznego przekazywane są także studentom w trakcie spotkań Dziekana z poszczególnymi latami studiów, spotkań Samorządu Studentów z poszczególnymi rocznikami, a także wywieszane są w stałych gablotach informacyjnych.

Na Wydziale Leśnym SGGW prowadzone są badania dotyczące preferencji studentów w odniesieniu do poszczególnych źródeł informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów: systemu eHMS, strony Wydziału, profilu na Facebooku, spotkania Dziekana z rocznikiem studentów, spotkania samorządu studentów z rocznikiem studentów, stałych gablot informacyjnych. W materiałach

dotyczących funkcjonowania WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW, udostępnionych w trakcie wizytacji znajdowały się wyniki badań z lat 2012/2013 oraz 2013/2014. W materiałach z przeprowadzonych badań nie przedstawiono wniosków, prowadzących do ew. działań doskonalących, zawierają one wyłącznie obraz preferencji dotyczących poszczególnych rodzajów źródeł, przedstawiony w formie diagramów kołowych.

W opinii Zespołu Oceniającego na Wydziale Leśnym SGGW kandydaci, studenci, doktoranci oraz słuchacze studiów podyplomowych mają zapewniony dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. W strukturze WSZDJK zostały określone organy odpowiedzialne za zapewnienie publicznego dostępu do informacji. Na Wydziale podejmowane są także badania ewaluacyjne mające na celu określenie preferencji studentów w zakresie poszczególnych rodzajów źródeł, w których udostępniana jest informacja o efektach kształcenia i procedurach toku studiów. W opinii Zespołu pożądane byłoby wdrożenie narzędzi, umożliwiających kandydatom, studentom, doktorantom oraz słuchaczom studiów podyplomowych dokonanie wieloaspektowej oceny zakresu tematycznego udostępnianej informacji, a także stopnia jej szczegółowości, sposobu prezentacji oraz użyteczności i funkcjonalności źródeł. Wyniki takiej oceny mogłyby być wykorzystane do inicjowania działań doskonalących, mających na celu dostosowania zakresu i sposobów udostępniania informacji o efektach kształcenia i procedurach toku studiów do oczekiwań poszczególnych grup użytkowników.

W SGGW obowiązują mechanizmy zapewniające kontrolę samodzielności wykonania prac dyplomowych przez studentów. W Regulaminie studiów znajduje się wyraźny zapis, iż praca dyplomowa jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego oraz, że samodzielność jej wykonania podlega weryfikacji za pomocą procedur antyplagiatowych. Na podstawie ***Zarządzenia nr 4 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24. 01. 2011 r. został wprowadzony Regulamin antyplagiatowy prac dyplomowych studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.*** Zgodnie z postanowieniami Regulaminu wszystkie prace dyplomowe: licencjackie, inżynierskie oraz magisterskie są sprawdzane w elektronicznym systemie antyplagiatowym Plagiat.pl. W regulaminie określono także zasady postępowania w przypadku, gdy, na podstawie raportu podobieństwa, zachodzi podejrzenie naruszenia cudzej własności intelektualnej oraz w przypadku stwierdzenia plagiatu – sprawa jest kierowana do komisji dyscyplinarnej. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający mógł się zapoznać z przykładowymi raportami podobieństwa dla prac dyplomowych z Wydziału Leśnego SGGW.

W SGGW obowiązują *Kodeks Etyki Studenta* oraz *Kodeks Etyki Doktoranta*, które zostały wprowadzone na podstawie Uchwały nr 16 - 2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 września 2012 r.

Na Wydziale Leśnym SGGW podobnie jak na całej Uczelni, obowiązują zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów oraz doktorantów za czyny uchybiające godności studenta lub doktoranta. Studenci za przewinienia dyscyplinarne ponoszą odpowiedzialność przed komisją dyscyplinarną lub sądem koleżeńskim Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego, doktoranci – przed komisją dyscyplinarną lub sądem koleżeńskim doktorantów.

W programach studiów na kierunkach prowadzonych przez Wydział Leśny zagadnienia z zakresu ochrony własności intelektualnej są uwzględnione w programie kształcenia na studiach pierwszego stopnia.

Na Wydziale Leśnym SGGW nie została wprowadzona formalna procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych, jednak istotną rolę wspierającą i rozjemczą w tym zakresie odgrywają opiekunowie lat oraz prodziekani ds. dydaktyki.

W ocenie Zespołu mechanizmy wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia mające na celu zapobieganie i eliminację zjawisk patologicznych stosowane na Wydziale Leśnym SGGW działają prawidłowo. Wdrożone zostały i są systematycznie stosowane zasady postępowania dotyczące zapobiegania nieuprawnionemu korzystaniu z cudzej własności intelektualnej. Na uczelni wprowadzono kodeksy etyki studenta oraz doktoranta, a także określono procedurę odpowiedzialności dyscyplinarnej w przypadku naruszenia tych zasad.

3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

W Raporcie samooceny Wydziału Leśnego SGGW zostały przedstawione wyniki – przeprowadzonego w ramach funkcjonowania WSZDJK – badania następujących czynników mających wpływ na jakość kształcenia: infrastruktura dydaktyczna i naukowa, udział pracodawców w projektowaniu i doskonaleniu programów kształcenia, kompetencje kadry naukowo-dydaktycznej (ocena zajęć dydaktycznych przez studentów, hospitacje zajęć, osiągnięcia naukowe), sylabusy przedmiotów (definiowanie efektów kształcenia i programu umożliwiającego osiągnięcie efektów przez studentów). Uchybienia w wymienionych wyżej zakresach, stwierdzone w wyniku badań, stały się podstawą do podjęcia działań doskonalących, które doprowadziły do uzyskania poprawy wyposażenie sal dydaktycznych, zapewnienia lepszych warunków lokalowych dla Samorządu Studentów, utworzenia kompleksowego zbioru sylabusów przedmiotów, rozszerzenia kontaktów z pracodawcami, zwiększenia liczby hospitacji zajęć, zwiększenia aktywności publikacyjnej kadry naukowo-dydaktycznej oraz wielkości środków na badania pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych. Jednocześnie wyniki powtórnych badań wskazały na obszary wymagające dalszego doskonalenia, np. w odniesieniu do podwyższenia udziału studentów w ocenie zajęć dydaktycznych.

W ocenie Zespołu WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW jest efektywny w zakresie badania wzmiankowanych wyżej czynników mających wpływ na jakość kształcenia oraz podjętych działań naprawczych.

W SGGW funkcjonowanie WSZDJK na wydziałach podlega corocznemu przeglądowi, którego celem jest ocena skuteczności systemów. Na podstawie raportów przedstawianych przez poszczególne wydziały, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, po uzyskaniu opinii Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przedstawia raport z przeglądu Rektorowi, wraz z propozycjami działań korygujących. Szczegółowy zakres przeglądu funkcjonowania WSZDJK jest określony w wzorze raportu z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, który stanowi załącznik do *Uchwały nr 1 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*. Zakres ten obejmuje 16 procesów monitorowanych w ramach WSZDJK (i wymienionych w wzmiankowanej *Uchwale nr 1 - 2013/2014 Senatu SGGW*) a także ocenę skuteczności działania w poszczególnych obszarach i zakres podjętych działań naprawczych oraz ocenę ryzyka związanego z danym obszarem w kolejnym roku akademickim. W trakcie wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego mogli zapoznać się z *Raportem z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie w roku*

akademickim 2013/14 oraz z analogicznym raportem ogólnouczelnianym (*Raport z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w roku akademickim 2013/2014*) Przegląd funkcjonowania systemu, doprowadził, zarówno na poziomie Uczelni, jak i na poziomie Wydziału Leśnego, do jego pozytywnej oceny. Na poziomie uczelni zostały sformułowane rekomendacje dotyczące udoskonalenia funkcjonowania systemu.

W ocenie Zespołu na Wydziale Leśnym SGGW została wdrożona poprawna procedura oceny skuteczności funkcjonowania WSZDJK, obejmująca także analizę ryzyka związanego z poszczególnymi obszarami jego działania. Pozytywnie należy także ocenić narzędzie do badania skuteczności systemu – ustrukturuwany raport, jednolity w skali całej uczelni – pozwalające na kompleksową ewaluację, a jednocześnie dające możliwość dokonywania porównań między jednostkami w zakresie oceny stopnia dojrzałości i skuteczności systemu w poszczególnych jego obszarach. Dokonanie oceny efektywności mechanizmów i wyników ocen doskonalenia WSZDJK jest możliwe w ograniczonym zakresie, gdyż wzmiankowany raport za rok 2013/2014 był wynikiem pierwszego przeglądu funkcjonowania WSZDJK. Jak zauważają twórcy raportu z funkcjonowania systemu na Wydziale Leśnym SGGW, realizacja przeglądu „wpłynęła pozytywnie na podniesienie świadomości i wiedzy o jakości kształcenia, zarówno wśród pracowników jak i studentów Wydziału”, co stanowi istotny przyczynek do budowania kultury jakości.

Na ocenianym Wydziale przeprowadzone zostały oceny programowe: na kierunku *leśnictwo* na poziomie studiów I i II stopnia (2009) oraz na kierunku *gospodarka przestrzenna* na poziomie studiów I stopnia (licencjackich i inżynierskich) oraz studiów II stopnia (2012). Należy dodać, że w okresie, gdy przeprowadzana była ocena jakości kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*, kierunek ten nie był prowadzony przez Wydział Leśny, lecz w formie Międzywydziałowego Studium Gospodarki Przestrzennej. Kierunek *gospodarka przestrzenna* jest prowadzony przez oceniany Wydział od roku akademickiego 2012/2013.

W wyniku oceny jakości kształcenia na kierunku *leśnictwo*, WSZJK został oceniony pozytywnie. W raporcie z wizytacji widnieje konkluzja: „Zarówno w Uczelni jak i na Wydziale funkcjonuje system zapewnienia jakości kształcenia, który obejmuje okresową ocenę pracowników, hospitację zajęć, ankiety oceny przedmiotów, ankiety studenckie wydziałowe, absolwenckie oraz okresowy przegląd programu nauczania przez Wydziałową Komisję Dydaktyczną. Wyniki i wnioski wynikające z wewnętrznego systemu jakości kształcenia mają zastosowanie praktyczne”.

W wyniku oceny jakości kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna*, sformułowane zostały w odniesieniu do WSZJK następujące zalecenia, mające na celu udoskonalenie systemu [zalecenia zostały zawarte w raporcie z wizytacji i za tym raportem są przytaczane]:

1. Wprowadzenie corocznego, bardziej skutecznego przeglądu treści i tematów kształcenia poszczególnych przedmiotów, sylabusów oraz ocenę zapewnienia efektów kształcenia,
2. Podniesienie efektywności WSZJK poprzez lepsze wykorzystywanie zwrotnych informacji z przeprowadzanych ocen studenckich, hospitacji, przeglądu prac dyplomowych, ich recenzji oraz analizy egzaminów dyplomowych, a także zapewnienie badania losów absolwenta,
3. Powołanie Rady Jakości Kształcenia Kierunku *gospodarka przestrzenna*.

W ocenie Zespołu, wyniki ocen jakości kształcenia, dokonanych przez PKA zostały wykorzystane w doskonaleniu WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW. Została powołana Rada Programowa kierunku *gospodarka przestrzenna*, która pełni funkcje doradcze dla Dziekana i Rady Wydziału Leśnego w zakresie spraw związanych z programem kształcenia

na tym kierunku oraz współpracą z interesariuszami zewnętrznymi. Planowane jest też powołanie Rady Konsultacyjnej Wydziału Leśnego SGGW, zapewniającej systematyczną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Włączenie kierunku gospodarka przestrzenna do Wydziału Leśnego SGGW spowodowało objęcie tego kierunku procedurami zapewnienia i doskonalenia jakości i kształcenia wdrożonymi na Wydziale, w tym dotyczącymi oceny stopnia realizacji efektów kształcenia, monitorowania programów kształcenia, procesu dyplomowania, oceny skuteczności funkcjonowania WSZDJK, które zostały opisane w poszczególnych częściach raportu.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Struktura organizacyjna WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie jest bardzo złożona ze względu na dużą liczebność jednostek strukturalnych systemu i przypisanych im obowiązków. Złożoność struktury organizacyjnej systemu prowadzi w niektórych przypadkach do nakładania się na siebie kompetencji różnych ciał wchodzących w skład systemu np. Pełnomocnika Dziekana ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, Zespołu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, a także niejasności w procesie podejmowania decyzji, gdyż nie są określone wzajemne relacje między pełnomocnikami Dziekana a Zespołem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia z formalnego punktu widzenia nie jest zapewniony, gdyż w strukturach WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW, poza przedstawicielami Władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich, nie są obecni przedstawiciele innych kategorii interesariuszy, tj. studentów, doktorantów, pracowników administracji, a także interesariuszy zewnętrznych. Udział studentów jest realizowany w formie konsultacji z Samorządem Studentów, zaś interesariuszy zewnętrznych poprzez wspólne projekty, działania podejmowane w ramach projektów projakościowych, finansowanych z środków zewnętrznych oraz nieformalne kontakty pracowników Wydziału z pracodawcami. Zespół Oceniający zaleca włączenie w struktury systemu przedstawicieli wszystkich kategorii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych Wydziału, w celu zapewnienia ich formalnego wpływu na podejmowanie decyzji związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia, a także zdefiniowanie w obrębie struktury systemu relacji kompetencyjno-decyzyjnych między pełnomocnikami Dziekana a Zespołem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

2.2) WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW obejmuje z formalnego punktu widzenia studia pierwszego oraz drugiego stopnia, studia doktoranckie, oraz studia podyplomowe. Jednak na obecnym etapie rozwoju systemu większość działań podejmowanych w ramach WSZDJK odnosi się do studiów wyższych prowadzonych na Wydziale, w szczególności w odniesieniu do oceny stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia, monitorowania i przeglądu programów kształcenia, monitorowania ogólnych zasad oceniania oraz metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Na Wydziale są opracowane kompleksowe procedury, umożliwiające ocenę i doskonalenie kluczowych czynników mających wpływ na jakość kształcenia. Procedury te obejmują:

tok studiów, programy i plany kształcenia, ewaluację efektów kształcenia – ewaluacja, praktyki i staże zawodowe, pomoc materialną, etykę w kształceniu i nauce, infrastrukturę naukowo-dydaktyczną, ocenę nauczyciela akademickiego ocenę jakości realizacji zajęć dydaktycznych (hospitacje zajęć), studencką ocenę zajęć dydaktycznych, proces rekrutacji, politykę informacyjną, obieralność modułów kształcenia przez studentów, proces dyplomowania, monitorowanie losów absolwentów, badania naukowe, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, współpracę ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, innowacje i benchmarking. W realizacji procedur wykorzystywane są adekwatne do zakresu danych narzędzia ich gromadzenia oraz odpowiednio dobrane metody analizy. Na obecnym etapie rozwoju systemu nie wszystkie wyniki analiz są wykorzystywane do podejmowania działań korygujących lub doskonalących. Funkcjonowanie WSZJK na Wydziale Leśnym SGGW zapewnia także możliwość zapobiegania konfliktom i zjawiskom patologicznym, w tym w szczególności na stwierdzone przypadki naruszenia cudzej własności intelektualnej oraz reagowanie w sytuacji ich pojawienia się. Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia należy uznać za pełny. Zespół Oceniający rekomenduje przyspieszenie pracy nad opracowaniem oraz ujednoliceniem systemu odbywania praktyk studenckich. Należy zwrócić także uwagę na sposób wprowadzenia danych w postaci sprawozdań do systemu jakości. Uczelnia wdrożyła system monitorowania losów zawodowych absolwentów. Można go określić jako działający oraz sformalizowany. W pełni służy on w badaniu zbieżności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy.

2.3) WSZDJK na Wydziale Leśnym SGGW jest skuteczny w badaniu i doskonaleniu jakości kształcenia w odniesieniu do kluczowych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, takich jak: kompetencje kadry naukowo-dydaktycznej (ocena zajęć dydaktycznych przez studentów, hospitacje zajęć, osiągnięcia naukowe), definiowanie efektów kształcenia i programu umożliwiającego osiągnięcie efektów przez studentów, infrastruktura dydaktyczna i naukowa, udział pracodawców w projektowaniu i doskonaleniu programów kształcenia. Na Wydziale Leśnym SGGW stosowana jest procedura corocznych przeglądów funkcjonowania WSZDJK. Metody oraz narzędzia wykorzystywane w ramach przeglądu umożliwiają dokonanie oceny skuteczności funkcjonowania WSZDJK oraz wskazanie kierunków doskonalenia systemu. Na Wydziale Leśnym SGGW do rozwoju i doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia wykorzystywane są także wyniki oceny zewnętrznej PKA.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

Studia doktoranckie oraz studia podyplomowe na Wydziale Leśnym zostały utworzone z zachowaniem wymaganych procedur.

Studia doktoranckie funkcjonują w oparciu o Regulamin stacjonarnych i niestacjonarnych studiów doktoranckich, będący załącznikiem do uchwały nr 63 - 2012/2013 Senatu SGGW z dnia 22 kwietnia 2013 r. W myśl art. I ust. 5 tego Regulaminu „Studia doktoranckie tworzone są przez Rektora SGGW na wniosek Rady Wydziału mającego prowadzić te studia”. Zgodnie z art. I ust. 3 „Studia doktoranckie realizowane są zgodnie z planami i programami budowanymi w oparciu o zakładane efekty kształcenia, z uwzględnieniem specyfiki danych studiów doktoranckich”. Ponadto, zgodnie z art. I ust. 6 Regulaminu: „Do wniosku

o utworzenie studiów doktoranckich dołącza się protokół lub wyciąg z protokołu Rady Wydziału zawierający:

- a) nazwę studiów doktoranckich,
- b) określenie czasu trwania studiów doktoranckich,
- c) określenie formy studiów doktoranckich (stacjonarne, niestacjonarne),
- d) określenie obszaru wiedzy, dziedziny nauki i dyscypliny naukowej, w zakresie której mają być prowadzone studia doktoranckie,
- e) proponowaną liczbę miejsc na studiach doktoranckich,
- f) uchwalony program studiów doktoranckich, g) propozycję kandydata na kierownika studiów doktoranckich zaopiniowaną przez Radę Wydziału i właściwy organ Samorządu Doktorantów,
- g) określenie efektów kształcenia i sposobu ich weryfikacji, i) proponowane warunki i tryb rekrutacji na studia doktoranckie,
- h) proponowaną wysokość opłat za niestacjonarne studia doktoranckie, jeżeli przewidywane jest utworzenie studiów płatnych,
- i) listę jednostek organizacyjnych uczelni oraz jednostek naukowych prowadzących studia w tej samej dyscyplinie naukowej”.

Z kolei zgodnie z art. I ust. 7 „Program studiów doktoranckich i plan studiów uchwała Rada Wydziału po zasięgnięciu opinii właściwego organu Samorządu Doktorantów”.

Rada Wydziału Leśnego podjęła uchwałę zatwierdzającą ww. elementy na posiedzeniu w dniu 14 maja 2014 r., uzyskując uprzednio opinię Samorządu Doktorantów. Stosowny wyciąg z protokołu nr 14/12/13 wraz z towarzyszącymi dokumentami został przekazany do Rektora.

Na podstawie dostarczonej przez Wydział dokumentacji Rektor SGGW w Warszawie utworzył na wniosek Rady Wydziału, zawierający wymagane dokumenty, stacjonarne studia doktoranckie w Wydziale Leśnym w dziedzinie: nauk leśnych, w dyscyplinie: leśnictwo na mocy Zarządzenia Nr 48 z dnia 1 lipca 2013 r. Zgodnie z § 1 decyzja o utworzeniu studiów jest jednoznaczna z ich uruchomieniem od 1 października 2013 r., a ich czas trwania został ustalony do 30 września 2017 r.

Studia podyplomowe funkcjonują w oparciu o Regulamin studiów podyplomowych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, będący załącznikiem do uchwały nr 24 - 2011/2012 Senatu SGGW z dnia 23 kwietnia 2012 r.

W myśl § 2 ust. 1 i 2 tego Regulaminu „Studia podyplomowe tworzy i likwiduje Rektor na wniosek Dziekana Wydziału. Aktem tworzącym studia podyplomowe jest Zarządzenie Rektora.”

W myśl § 1 ust. 4 i 5 „Podstawowa jednostka organizacyjna określa zakładane dla studiów podyplomowych efekty kształcenia oraz sposób ich weryfikacji i dokumentacji. Studia podyplomowe są realizowane zgodnie z planami i programami studiów, uchwalonymi przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej”. Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 4 Regulaminu: „Do wniosku o utworzenie studiów podyplomowych należy dołączyć protokół bądź wyciąg z protokołu Rady Wydziału zawierający następujące elementy:

1. uchwałę Rady Wydziału w sprawie wystąpienia do Rektora z wnioskiem o utworzenie studiów podyplomowych,
2. uchwałę Rady Wydziału w sprawie uchwalenia planu i programu studiów oraz warunki ukończenia studiów,
3. propozycję kandydata na Kierownika studiów podyplomowych zaopiniowaną przez Radę Wydziału,
4. zatwierdzony przez Radę Wydziału kosztorys studiów podyplomowych dla minimalnej liczby słuchaczy warunkującej samofinansowanie się studiów,
5. zatwierdzone przez Radę Wydziału szczegółowe warunki rekrutacji na studia,

6. zatwierdzone przez Radę Wydziału zasady odpłatności,
7. inne dokumenty dotyczące otwieranych studiów podyplomowych”.

Rada Wydziału Leśnego podjęła uchwałę zatwierdzającą ww. elementy na posiedzeniu w dniu 8.04.2014 r. Stosowny wyciąg z protokołu nr 14/13/14 wraz z towarzyszącymi dokumentami został przekazany do Rektora.

Na podstawie dostarczonej z Wydziału dokumentacji Rektor SGGW w Warszawie utworzył na wniosek Rady Wydziału, zawierający wymagane dokumenty, studia podyplomowe „Zrównoważone użytkowanie obszarów leśnych w rozwoju regionalnym” w Wydziale Leśnym na mocy Zarządzenia nr 40 z dnia 6 czerwca 2014 r. Zgodnie z § 1 Zarządzenia, studia zostały utworzone z dniem 1 października 2014 r. z możliwością utworzenia 4 edycji. W celu uruchomienia otwartych studiów, zgodnie z § 11 ust. 4 Regulaminu „Kierownik [...]”, co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem rekrutacji, podaje do wiadomości publicznej: szczegółowe zasady rekrutacji na studia, limit miejsc, miejsce i termin składania dokumentów oraz zasady odpłatności za studia”. Stosownie do § 5 ust. 1 „W razie braku minimalnej liczby kandydatów o której mowa w §2 ust. 4 pkt 4 lub z innych ważnych powodów, studia podyplomowe lub ich edycja mogą zostać zlikwidowane”.

- 1) *Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,*

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo. Zgodnie z tymi uprawnieniami realizowane są ośmiosemestralne stacjonarne studia doktoranckie o profilu ogólnie - akademickim w dziedzinie nauk leśnych, dyscyplinie leśnictwo, w pięciu specjalnościach. Studia zostały utworzone przez Rektora SGGW na wniosek Rady Wydziału (*Zarządzenie Nr 48 Rektora SGGW z dnia 1 lipca 2013 r., w spr. utworzenia stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Leśnym*).

Procedury związane z funkcjonowaniem studiów doktoranckich oraz oceną ich efektywności określa Regulamin Studiów Doktoranckich uchwalony przez Senat kolejno nowelizowanymi Uchwałami (odpowiednio do nowelizowanych Rozporządzeń Ministra NiSzW). Uchwały Senatu w tym zakresie są wspólne dla wszystkich jednostek Uczelni. Od 1.10.2013 r. obowiązuje *Załącznik do uchwały nr 63 - 2012/2013 Senatu SGGW z dnia 22 kwietnia 2013 r. Regulamin stacjonarnych i niestacjonarnych studiów doktoranckich w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie*.

Obecnie warunki i tryb rekrutacji na te studia dla wszystkich Wydziałów SGGW w Warszawie określa tzw. *Uchwała rekrutacyjna (Uchwała nr 36-2013/2014 Senatu SGGW z dnia 28 kwietnia 2014 r. w spr. warunków i trybu rekrutacji na studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie stacjonarne i niestacjonarne)*.

Postępowanie kwalifikacyjne kandydatów na studia doktoranckie ma charakter konkursowy. Kończy się ustaleniem przez wydziałową komisję rekrutacyjną liczby punktów, które przyznaje się kandydatowi za poszczególne formy tego postępowania oraz na określeniu łącznej liczby punktów uzyskanej przez kandydata (zgodnie z załącznikiem do Uchwały – powyżej 11 punktów). Przyjęte kryteria podczas rekrutacji pozwalają ocenić predyspozycje kandydatów do pracy naukowej i stopień zainteresowania taką formą kształcenia. Liczba zgłoszeń na studia zależy od potencjalnych kandydatów oraz od dostępności środków na przyszłe badania. Jest to główną przyczyną nieuruchamiania studiów niestacjonarnych na Wydziale. Aktualna liczba słuchaczy wynosi 16, w porównaniu z poprzednim okresem pięcioletnim zanotowano tu nieznaczny spadek.

Wydział Leśny SGGW w Warszawie mając określoną strategię rozwoju oraz misję działania m.in. (...*”tworzenie szkoły naukowej z zakresu nauk o lesie, środowisku, ochronie przyrody i różnorodności biologicznej, roli lasów w przestrzeni obszarów wiejskich i relacjach*

zachodzących pomiędzy człowiekiem i lasem, opartych na paradygmacie zrównoważonego rozwoju, tworzenie i przekazywanie nowej wiedzy z zakresu trwałego i wielofunkcyjnego leśnictwa, środowiska, ochrony przyrody i gospodarki przestrzennej oraz poszukiwanie nowych metod stosowania i przekazu tej wiedzy”...) oraz uwzględniając politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia, opracował koncepcję kształcenia obejmującą również studia doktoranckie. Oceniany Plan studiów, program kształcenia oraz opis jego efektów dla studiów doktoranckich (z 14 maja 2013 r.) w sposób jednoznaczny odnosi się do przyjętej przez Wydział koncepcji kształcenia. Można stwierdzić, że realizowany program spełnia zakładane cele kształcenia. Założeniem studiów jest bowiem:

„zdobycie unikalnej wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie nauk leśnych”, co decyduje o ich specyfice i odrębności w stosunku do innych programów kształcenia realizowanych na SGGW.

Sluchacze studiów mają możliwość pogłębienia i poszerzenia wiedzy ogólnej, w szczególności z zakresu nauk leśnych, jak również nabycie umiejętności formułowania problemów naukowych i ich rozwiązywania za pomocą nowoczesnych metod badań, oraz przygotowanie rozprawy doktorskiej. Tym samym absolwenci studiów doktoranckich są przygotowani do podjęcia pracy nauczyciela akademickiego w zakresie nauk leśnych i pokrewnych w instytutach badawczych o odpowiednim profilu naukowym oraz na wyższych szczeblach zarządzania gospodarstwem leśnym, w administracji państwowej i samorządowej.

Analiza programu prowadzi do wniosku, że moduły przedmiotów (obowiązkowych oraz fakultatywnych) dobrano poprawnie. Wynika z nich uporządkowany rozwój wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, co zapewnia spełnienie założonych efektów kształcenia.

Moduły kształcenia dają możliwość przygotowania doktorantów do samodzielnej pracy (planowania, prowadzenia i komunikowania wyników) oraz dostarczenie niezbędnych narzędzi (np. „Metodologia nauki”, „Planowanie, organizacja i finansowanie badań naukowych”, „Metody statystyczne w badaniach leśnych”, „Prawne aspekty działalności naukowej”).

Poza wyżej wskazanym pogłębieniem i poszerzeniem wiedzy ogólnej, doktoranci mają możliwość uzyskania szczegółowych i ukierunkowanych efektów kształcenia - głównie dzięki opiekunowi pracy.

Opiekun nie tylko śledzi postępy w pisaniu rozprawy, lecz również czuwa nad rozwojem umiejętności dydaktycznych doktoranta oraz zachęca do uczestnictwa w konferencjach naukowych (cyklicznych, organizowanych przez Wydział wspólnie z Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie oraz Lasami Państwowymi a także zagranicznych), sympozjach, warsztatach itp. Niektórzy korzystają ze stypendiów programów regionalnych (1 praca realizowana w 2011 r.; w 2014 r. – 3 prace, w trakcie realizacji - 1 praca doktorska), mogą też ubiegać się o granty wyjazdowe na konferencje zagraniczne. Stosowany system hospitacji ma pomóc wykształcić przydatne umiejętności w zakresie korzystania z nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Doktorantom zapewnia się uzyskanie odpowiedniej wiedzy z zakresu najnowszych osiągnięć nauki w dziedzinie prowadzonych badań poprzez: wykształcenie umiejętności w zakresie metodyki oraz metodologii prowadzenia badań naukowych, konsultacje z opiekunami prac doktorskich, dostęp do najnowszej literatury (bardzo bogate zbiory wydawnictw zwartych i ciągłych biblioteki w formie elektronicznej i papierowej – doktoranci wskazywali na ten czynnik jako bardzo mocno wspomagający ich rozwój), ułatwienie uczestnictwa w konferencjach krajowych i międzynarodowych (koszty finansowania ze środków Rektora na wsparcie tematów badawczych oraz z grantów), uczestnictwo w naukowych stażach zagranicznych (według doktorantów mały stopień ich wykorzystania wynika często z sezonowości prowadzonych badań terenowych).

Wydział powinien czynić większe starania, aby zachęcić doktorantów do staży zagranicznych, pomimo specyfiki obiektów badawczych. System ECTS oferuje możliwości w zakresie wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej. Obecnie na „podstronie” internetowej studiów doktoranckich Wydziału jest 14 ofert wyjazdów stypendialnych dla doktorantów do różnych krajów.

Istnieje możliwość brania udziału w projektach międzynarodowych. Informuje o tym Biuro Współpracy Międzynarodowej lub Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy Międzynarodowej (stypendia Marie Curie, stypendia Komisji Fulbrighta i Fundacji Kościuszkowskiej, kanadyjskiej Fundacji im. A.S. Dekabana, projektów Araklis, IAMONET-RU, granty Trees4Future i in.).

Doktoranci otrzymują wsparcie finansowe badań i dostęp do niezbędnej infrastruktury badawczej (znajdującej się na Wydziale lub w Leśnym Zakładzie Doświadczalnym w Rogowie). Słuchacze korzystają również z obiektów badawczych w podmiotach poza Uczelnią, szczególnie Lasów Państwowych.

Wydział ułatwia również dostęp do aparatury i staży w innych jednostkach, możliwy jest udział promotorów pomocniczych z innych jednostek oraz udział pracowników Wydziału jako promotorów pomocniczych w pracach prowadzonych na zewnątrz.

Trzeba również nadmienić, że doktoranci mogą ubiegać się o pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, stypendium dla najlepszych doktorantów, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, zapomogi.

Kształcenie na studiach doktoranckich odbywa się w dyscyplinach, w których Wydział prowadzi badania. Dobór doktorantów i ich opiekunów naukowych już na etapie rekrutacji opiera się na zainteresowaniach naukowych. Ułatwia to finansowanie badań z różnych źródeł.

Pracę doktorantów wspiera się również środkami pochodzącymi z grantów wewnętrznych, a ich wyjazdy mogą być sfinansowane z wewnętrznego funduszu stypendialnego Uczelni.

Doktoranci współuczestniczą (w sposób udokumentowany) w tematach badawczych, projektach, konferencjach wewnętrznych, ogólnopolskich i międzynarodowych organizowanych przez Wydział, katedry, w ramach których działają. To określa niejako synchronizację badań naukowych na Wydziale z tematyką studiów doktoranckich, kształcących doktorantów do tematów i aktywności naukowej realizowanych przez pracowników samodzielnych. Nie mają oni trudności w publikowaniu wyników swoich badań w czasopismach naukowych, jak również, na konferencjach lub zjazdach naukowych w kraju i za granicą. W latach 2011-2015 doktoranci byli autorami lub współautorami w 42 publikacjach, w tym 27 z IF (jest to na Uczelni warunek rozliczenia środków na badania zdobywanych w trybie konkursowym).

Fundusze na badania dla doktorantów są to m.in. środki przyznawane w drodze konkursowej z dotacji dla młodych pracowników naukowych i słuchaczy studiów doktoranckich (informacje o nich są zamieszczane na stronach internetowych Wydziału i przesyłane emailiem do uprawnionych); przyznawana przez Rektora SGGW każdemu uczestnikowi stacjonarnych studiów doktoranckich drugiego i trzeciego roku studiów kwota 2 000 zł na dofinansowanie badań własnych; granty krajowe i zagraniczne, w tym granty wyjazdowe, zdobywane przez samych doktorantów. Należą tu też środki pochodzące z tematów badawczych, w które włączani są doktoranci lub w ramach których wykonują oni swoje rozprawy.

Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Międzynarodowych Projektów Badawczych zapewnia pomoc w przygotowaniu doktorantom aplikacji projektowych, pomoc w rozwiązywaniu ewentualnych problemów związanych z realizacją projektów międzynarodowych, organizacją szkoleń i spotkań informacyjnych, prowadzenie bazy projektów. Ponadto przedstawiciele Biura co roku przygotowują przekazywane doktorantom informacje o możliwości ubiegania się o fundusze stypendialne i wspierające badania własne wykonywane podczas realizacji rozprawy doktorskiej. W czasie spotkania Zespołu Oceniającego PKA z doktorantami ustalono, że uczestnicy studiów III stopnia pozytywnie oceniają program kształcenia. W ocenie doktorantów program jest prowadzony na odpowiednio wysokim poziomie. Uczestnicy spotkania pozytywnie

ocenili również zajęcia w zakresie dydaktyki szkoły wyższej przewidziane w programie studiów. Doktoranci, którzy nie otrzymują stypendium doktoranckiego, realizują praktykę zawodową w formie prowadzenia zajęć w wymiarze do 60 godzin rocznie na I roku i do 90 godzin na pozostałych latach. Zależy to od tego, w jakiej katedrze i pod czyją opieką naukową doktorant realizuje swoje obowiązki. Pracownicy naukowo-dydaktyczni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA, wskazali, że na część doktorantów nakłada się zbyt dużą liczbę godzin dydaktycznych do prowadzenia już na I roku studiów doktoranckich. Zajęcia prowadzone przez doktorantów są hospitowane przez pracowników naukowych.

2) jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Studia podyplomowe prowadzi się w oparciu o Regulamin Studiów Podyplomowych opracowany dla całej Uczelni (załącznik do Uchwały Senatu SGGW nr 24-2011/2012 z dnia 23 kwietnia 2012 r. - obowiązuje od 23 kwietnia 2012 r.)

Studia stanowią pewne ukierunkowane uzupełnienie programów oferowanych na studiach I i II stopnia. To ukierunkowane pogłębienie pozwala odnaleźć się absolwentom w bardzo konkretnych sytuacjach zawodowych.

Wydział prowadzi Studia podyplomowe „Zrównoważone użytkowanie obszarów leśnych w rozwoju regionalnym” we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe (PGL LP, dalej też: LP) i Instytutem Badawczym Leśnictwa (ich przedstawiciele biorą udział w zajęciach jako wykładowcy lub słuchacze). Nabór na studia utrzymuje się, jest to już szósta edycja. Obecnie jest 18 słuchaczy.

Studia zapewniają zdobycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy w ściśle określonych sytuacjach. Ich celem jest podwyższenie umiejętności i kwalifikacji w problematyce dotyczącej strategii Unii Europejskiej w odniesieniu do użytkowania lasu, roli leśnictwa w rozwoju obszarów nieurbanizowanych w Polsce, instrumentów polityki leśnej, funduszy na rozwój regionalny obszarów wiejskich, zasad kształtowania przestrzeni leśnej, biotechnicznych podstaw użytkowania lasu, rozwiązań logistycznych i ekonomicznych w użytkowaniu lasu oraz sektora usług leśnych w rozwoju regionalnym.

Zakres tematyczny obejmuje w szczególności: problematykę użytkowania surowców drzewnych i nie drzewnych w Polsce i na świecie, rolę leśnictwa w rozwoju obszarów nieurbanizowanych w Polsce, wiedzę z zakresu funduszy Unii Europejskiej; komunikacyjne i turystyczne udostępnienie obszarów leśnych; systemy informacji przestrzennej i wykorzystywania ich w gospodarce leśnej; zasady kształtowania przestrzeni leśnej, funkcjonowanie sektora leśno-drzewnego i jego wpływ na rozwój w skali regionalnej i lokalnej; zagadnienia dotyczące powiązań leśnictwa z otoczeniem społeczno-ekonomicznym; sektor usług leśnych w rozwoju regionalnym.

Efekty kształcenia określone w programie tych studiów są tworzone w oparciu o analizę rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem konsultacji (sformalizowanej i niesformalizowanej) z potencjalnymi pracodawcami, w szczególności z PGL LP i administracją samorządową. Studia cieszą się dobrą opinią (pisemne podziękowania).

Można stwierdzić, że z punktu widzenia oczekiwań rynku pracy, program i plan studiów podyplomowych są zadowalające. Powinno to umożliwić w stopniu satysfakcjonującym

uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Wynika to w znacznym stopniu z zaangażowania przedstawicieli pracodawców zarówno w proces dydaktyczny (jako wykładowcy), jak i proces oceny, a mianowicie programy i plany studiów bywają oceniane (choć formalnie brak w dokumentacji) przez przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Stały, powtarzalny i niezmienny nabór słuchaczy na prowadzone na Wydziale studia podyplomowe świadczy o zasadności ich prowadzenia co potwierdzili słuchacze w czasie spotkania z Ekspertami PKA.

3) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,

Interesariuszami wewnętrznymi uczestniczącymi w procesie określania efektów kształcenia na studiach III stopnia są władze Wydziału, kierownik powołanego studium doktoranckiego, opiekunowie naukowcy i doktoranci.

Powołanie kierunków studiów podyplomowych zależy niewątpliwie od dominującej na rynku pracy koniunktury, tradycji lub wnikliwie prowadzonego rozpoznania mikro rynków środowiskowych. Prowadzone przez Wydział studia pod nazwą Zrównoważone Użytkowanie Obszarów Leśnych w Rozwoju Regionalnym bazują głównie na tradycji oraz na rozpoznanych potrzebach wynikających z długotrwałej ugruntowanej współpracy. Wykładowcy stanowiący kadre dydaktyczno-naukową to specjaliści o wykazanym dorobku praktycznym. Dobrą praktyką z punktu widzenia budowania jakości realizowanych zajęć jest udział – zapraszanie uznanych autorytetów wywodzących się ze środowiska pracy. Reprezentują oni m.in.:

- Ministerstwo Ochrony Środowiska
- Kolegium Lasów Państwowych
- Polskie Towarzystwo Leśne
- Polską Akademię Nauk
- Liczne grono specjalistów leśnictwa, infrastruktury, teledetekcji
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Pracowników Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Taki dobór kadry pozwala na bieżące przekazywanie treści dydaktycznych oraz na właściwą reakcję także w zakresie związku z otoczeniem gospodarczym. Słuchacze uzyskują niezbędną wiedzę podwyższającą kwalifikacje skupione wokół zagadnień związanych z użytkowaniem lasu oraz z procesem rozwoju urbanizacji w regionie. Podobną formą kształcenia po dokładnym rozpropagowaniu należałoby objąć pracowników samorządowych gmin oraz starostw. Obecność gospodarki przestrzennej, właściwych lokalizacji oraz prawidłowej konstrukcji operatów środowiskowych na szczeblu samorządu lokalnego wydaje się być szansą na powołanie do życia kolejnych kierunków studiów. Zewnętrzni interesariusze systematycznie uczestniczą w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia. Wdrożono system prowadzenia wykładów przez specjalistów o ugruntowanej pozycji na rynku pracy. Należy uznać powyższe działanie jako dobrą praktykę. Udział pracodawców w procesie określania efektów kształcenia na studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale należy uznać jako pełny.

4) jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Studia doktoranckie

Analiza dokumentów (Regulamin studiów doktoranckich, Program kształcenia, tabela efektów dla trzech zakresów, Plan studiów (dla studiów rozpoczętych w 2013 r.) oraz bezpośrednie rozmowy z doktorantami (którzy realizują nowy program studiów i ukończyli I rok) wykazują,

że Wydział wdrożył i stosuje system ECTS. Określa on w sposób prawidłowy nakład i czas pracy niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Doktorantom jest znany program i plan kształcenia wraz z zakładanymi efektami i ich wyceną oraz warunkami uzyskiwania zaliczeń, są one podane do wiadomości studentom odpowiednio wcześniej. Według ich opinii, biorą też udział w opracowaniu strategii i określaniu efektów kształcenia, również ewentualne zmiany tematów zajęć są wcześniej uzgadniane.

Plan studiów, przedstawiający przedmioty i osoby je prowadzące, szczegółowy rozkład zajęć oraz przyporządkowane punkty ECTS, wprowadzono Uchwałą Rady Wydziału po zasięgnięciu opinii Rady Doktorantów. Obejmuje on łącznie 1 045 godzin, co stanowi 60 punktów ECTS. Punkty ECTS przewidziano dla każdego etapu studiów z zaznaczeniem modułów podlegających wyborowi przez studenta. Łączna liczba punktów ECTS i godzin, którą słuchacz musi uzyskać na zajęciach fakultatywnych rozwijających umiejętności dydaktyczne lub zawodowe wynosi 375 godzin - 28 ECTS (20 - 30 ECTS, wg Zarządzenia MNiSW z 2011 r.).

Natomiast łączna liczba punktów ECTS, którą słuchacz musi uzyskać w ramach zajęć oraz na których zdobywa kwalifikacje w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych wynosi 12 (10 do 15). W przypadku przedmiotów fakultatywnych studenci są zobowiązani do wyboru co najmniej 50% przedmiotów spośród oferty dydaktycznej jednostek innych niż Wydział Leśny. Punkty ECTS przyznaje się za zaliczenie każdego przedmiotu przewidzianego w planie studiów. Może tu być dyskusyjne przyjęcie równej wyceny punktowej (1 punkt ECTS) dla seminarium w każdym semestrze, przy całkowitej dla przedmiotu (wg karty „seminarium doktoranckie”) 4 pkt. ECTS.

Słuchacze są zobowiązani do odbywania praktyk dydaktycznych w wymiarze rocznym 60 godz. Na I roku oraz 90 godzin na latach II-IV. Na pierwszym roku studiów praktyki obejmują uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych prowadzonych przez jednostkę organizacyjną, w której student wykonuje pracę doktorską. Począwszy od II roku uczestnicy studiów doktoranckich prowadzą z reguły zajęcia samodzielnie.

Wydział stwarza możliwości osiągnięcia efektów kształcenia w trzech zakresach. Możliwości te związane są m.in. z dostępnością planu studiów, modułów kształcenia czy rodzajów zajęć pozwalających na ich osiągnięcie, zapewnieniem warunków ich realizacji w ramach modułów kształcenia (infrastruktura, kadra, środki finansowe), odpowiednią konstrukcją planu studiów, umożliwiającą logiczne następstwo uzyskiwanych efektów, efektywnością procesu nauczania, skutecznością systemu oceniania poziomu osiągniętych efektów w ramach modułów. Koordynacja działań jest zadaniem Kierownika Studiów Doktoranckich.

Każdy doktorant składa do kierownika studiów doktoranckich indywidualne sprawozdania dotyczące realizacji programu studiów doktoranckich i harmonogramu pracy doktorskiej. Składa się ono poza częścią ogólną z następujących części: opinia promotora/opiekuna na temat osiągnięć w pracy naukowej oraz postępów w realizacji pracy doktorskiej; opinia kierownika katedry na temat zaangażowania w realizację zajęć dydaktycznych; opinia kierownika studiów doktoranckich; wykaz osiągnięć doktoranta; wykaz osiągnięć doktoranta w działalności organizacyjnej; średnia ocen; ocena z wystąpienia na seminarium wydziałowym; otwarcie przewodu doktorskiego. Stosuje się punktową, (1-5), rankingową skalę oceny postępów doktoranta. Weryfikacja osiągniętych efektów w zakresach kształcenia odbywa się na poszczególnych etapach ich realizacji.

Efekty w zakresie wiedzy na zaawansowanym poziomie, o charakterze podstawowym dla dziedziny związanej z obszarem prowadzonych badań weryfikowane są w ramach poszczególnych modułów kształcenia (szczególnie podczas seminarium) i podczas oceny prowadzenia zajęć przez doktorantów (hospitacje). Podsumowaniem weryfikacji efektów w zakresie wiedzy są egzaminy doktorskie i obrona pracy doktorskiej.

Efekty w zakresie umiejętności związanych z metodyką i metodologią prowadzenia badań naukowych realizowane są na bieżąco przede wszystkim w czasie kontaktów doktoranta z

opiekunem naukowym/ promotorem, przez coroczne zatwierdzanie sprawozdania z postępów w pracy doktorskiej, zrealizowania programu dla danego roku, podczas seminariów doktoranckich, w czasie składania wniosków przez doktorantów o środki na badania w ramach konkursów dla młodych naukowców i słuchaczy studiów doktoranckich oraz ich rozliczania.

Niektóre efekty z tego zakresu weryfikowane są podczas realizacji modułów kształcenia, w tym szczególnie przedmiotów „Planowanie, organizacja i finansowanie badań naukowych” i „Praktyka dydaktyczna” (Formularz oceny zajęć prowadzonych na studiach doktoranckich). Odpowiednią praktykę w prowadzeniu dydaktyki zapewniają doktorantom obowiązkowe pensje dydaktyczne, wpisane w program studiów. Praktyczna znajomość języka obcego jest ostatecznie weryfikowana podczas egzaminu doktorskiego.

Efekty w zakresie kompetencji społecznych odnoszących się do działalności naukowo-badawczej weryfikuje opiekun naukowy/promotor podczas bezpośrednich kontaktów z doktorantami, uczestnicy seminariów doktoranckich oraz kierownik studiów doktoranckich w czasie okresowej kontroli postępu słuchaczy w studiowaniu. Kompetencje doktorantów są także kształtowane poprzez różnego rodzaju warsztaty i konferencje, na których mają okazję zaprezentować wyniki swoich badań i uzyskać odpowiednią informację zwrotną od innych uczestników.

Należy dodać, że na Wydziale na studiach doktoranckich odbywa się również wielozakresowa weryfikacja efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych. Wynika to z faktu, że część prac doktorskich realizowanych jest w odpowiedzi na problemy zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych, a niekiedy nawet przez nich współfinansowana.

Rada Wydziału zatwierdza sposób oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów; zatwierdza sposób organizacji zajęć prowadzonych na studiach, określa maksymalną liczbę doktorantów, nad którymi może sprawować opiekę naukową promotor lub promotor pomocniczy.

Dobór kadry prowadzącej zajęcia nie budzi zastrzeżeń. Została zachowana zasada jej doboru w aspekcie prowadzonych zajęć, które są realizowane przez pracowników dydaktyczno - naukowych Wydziału (specjalizacja zgodna z obszarem i dyscypliną prowadzonych studiów). W razie potrzeby uczestnicy studiów mogą uzyskać poradę lub wsparcie także od kierownika Jednostki, w której odbywają się zajęcia oraz od Kierownika studiów doktoranckich. Sami doktoranci pozytywnie oceniają kwalifikacje kadry, w szczególności opiekunów naukowych.

Studia podyplomowe

Przedstawiony do oceny plan i program studiów podyplomowych „Zrównoważone użytkowanie obszarów leśnych w rozwoju regionalnym” (edycja 1.10.2014-30.09.2015) obejmuje 11 przedmiotów wpisujących się w zakres określony w tytule studiów. W czasie dwóch semestrów planuje się zrealizować program przedmiotów w czasie 191 godzin, z czego na wykłady przeznaczona jest 65% czasu. Do każdego przedmiotu określono punkty ECTS, co pozwoliło osiągnąć łącznie 60 punktów ECTS. Opis efektów kształcenia na studiach podyplomowych dotyczy całego programu. Sylabusy przedmiotów zawierają wszystkie niezbędne informacje dla słuchaczy. Wątpliwości budzi jednak przypisanie dużej liczby punktów do zajęć terenowych (jako uzupełnienie do wymaganych 60 punktów ECTS dla całego programu).

Efekty kształcenia są spójne z efektami obszarowymi i kierunkowymi innych studiów na Wydziale. Weryfikację efektywności kształcenia dokonuje się poprzez dwie zasadnicze formy przypisane odpowiednio do przedmiotów, tj. egzamin lub zaliczenie oraz na koniec kursu egzamin końcowy. Szczegółowe informacje dotyczące studiów, w szczególności programu, planu, sylabusów poszczególnych przedmiotów są ogólnodostępne na stronie Wydziału.

Biuro Nauki prowadzi dokumentację dotyczącą utworzenia studiów podyplomowych ich kolejnych edycji oraz pośredniczy w sprawach wymagających decyzji Rektora wynikającej z Regulaminu studiów.

- 5) *jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.*

System umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia na studiach doktoranckich jest rozbudowany. Zawiera on wiele elementów, takich jak uzyskiwanie zaliczeń, oceny dokonywane odpowiednio przez opiekuna naukowego/promotora, kierownika katedry, kierownika studiów odnośnie rozwoju naukowego doktoranta, postępów pracy badawczej, prowadzonych przez doktoranta zajęć (hospitacje).

Oceny mają charakter niesformalizowany i sformalizowany. Te pierwsze mają charakter różnego rodzaju konsultacji indywidualnych czy zespołowych, niekiedy z udziałem przedstawicieli samorządu doktoranckiego. Szczególnie ważny jest tu indywidualny kontakt doktoranta z opiekunem naukowym/promotorem. Doktoranci nie zgłaszali żadnych uwag odnośnie możliwości konsultacji.

Oceny sformalizowane i dostępne informacje dla kandydatów i słuchaczy studiów są na stronie internetowej Wydziału. Są to: przepisy dotyczące powołania studiów, rekrutacji na studia, informacje o studiach (program studiów, efekty kształcenia, sylabusy przedmiotów) i informacje bieżące z tego zakresu. Do tej grupy należą również: ankiety oceniające prowadzących zajęcia i Formularz oceny zajęć prowadzonych na studiach doktoranckich.

Z informacji uzyskanych od doktorantów wynika, że mają oni nieograniczony dostęp do aktualnych informacji o programie studiów, organizacji i procedurach toku studiów oraz o zakładanych efektach kształcenia, za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

Dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów ma charakter publiczny, jest bowiem realizowany poprzez strony internetowe Uczelni i Wydziału Leśnego (informacje o charakterze ogólnym), oraz przez system eHMS (informacje szczegółowe dotyczące studenta, dostępne po zalogowaniu się w systemie). Informacje dotyczące oferty dydaktycznej Wydziału rozpowszechniane są także podczas imprez promujących ofertę Uczelni, jak Dni SGGW, Dni Otwarte, Ursynalia, konferencje studenckie, targi edukacyjne i branżowe, imprezy organizowane wspólnie z pracodawcami, itp.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Wydział prowadzi studia doktoranckie. Są one dobrze zorganizowane, zapewnia się bowiem możliwości rozwoju naukowo-dydaktycznego doktorantów. Wydział powinien jednak czynić większe starania, aby zachęcić doktorantów do staży zagranicznych lub wymiany międzynarodowej, mimo tego, że większość obiektów badawczych ma charakter sezonowy (obiekty przyrodnicze).

3.2) Analiza dokumentacji prowadzonych studiów podyplomowych oraz wewnętrznych przepisów prawnych i opinii uzyskanych od interesariuszy zewnętrznych pozwala stwierdzić, że Wydział zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami interesariuszy zewnętrznych, umożliwia nabycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

3.3) Wewnętrzni oraz zewnętrzni interesariusze systematycznie uczestniczą w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia zarówno na studiach doktoranckich jak również na studiach podyplomowych. Wdrożono system prowadzenia wykładów przez specjalistów o ugruntowanej pozycji na rynku pracy. Należy uznać powyższe działanie jako dobrą praktykę. Udział pracodawców w procesie określania efektów kształcenia na studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale należy uznać jako pełny.

3.4) Studia doktoranckie i studia podyplomowe stosują system ECTS poprawnie. System określa nakład pracy i czas potrzebny na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Na studiach podyplomowych przypisano nadmierną liczbę punktów do zajęć terenowych.

3.5) Wydział posiada wiarygodny, przejrzysty i zarazem dostępny system umożliwiający weryfikację osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Wymaga dopracowania systemu w części, dotychczas często nieformalnej, współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w sprawie kształtowania efektów kształcenia doktorantów.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,*

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo. Na Wydziale Leśnym, jako podstawowym miejscu pracy, jest zatrudnionych 82 nauczycieli akademickich (stan na 30.11.2014 r.). Znikoma część (10 osób), stanowiących minimum kadrowe, pracuje poza Wydziałem (szkoły wyższe, kierunek leśnictwo – 2 osoby; instytucje gospodarcze (współpracujące z Wydziałem; działalność gospodarcza). Własne zasoby kadrowe wystarczają do realizacji zajęć dydaktycznych na kierunku leśnictwo, natomiast na kierunku gospodarka przestrzenna Wydział korzysta ze współpracy z pracownikami z innych jednostek Uczelni.

Stan zatrudnienia w ciągu ostatnich 5 lat wykazuje tendencję malejącą (zatrudnienie zmniejszyło się o 6 osób). W tym okresie nastąpiły zmiany pod względem statusu zatrudnionych - nastąpił ponad 50% wzrost w grupie pracowników samodzielnych wskutek awansu naukowego doktorów, tym samym stan tej grupy zmniejszył się. Obecna sytuacja jest korzystna ze względu na poprawę jakości kadry, jednak to zmusza Wydział do prowadzenia odpowiedniej polityki kadrowej z uwagi na przyszłościową strukturę wiekową zatrudnionych oraz ewentualne zmiany ewolucyjne w zakresie prowadzonych kierunków studiów. Wydział upatruje wyraźne zwiększenie grupy pracowników samodzielnych jako korzystne, ze względu na możliwość przyspieszenia rozwoju naukowego jednostki.

Wydział ma opracowaną politykę kadrową (procesu kadrowego) „Zasady zatrudniania nowych pracowników na Wydziale Leśnym” z 25.09.2012 r., zatwierdzoną przez Radę Wydziału. Zatrudnianie osób odbywa się na drodze konkursu (według Statutu Uczelni). Zasadniczym kryterium przy ewentualnym zatrudnianiu jest realizowane obecnie i w przyszłości sumaryczne pensum jednostki Wydziału prowadzącej zajęcia. Wyjątkami od tej zasady jest niekorzystna struktura wiekowa pracowników jednostki lub też konieczność zapewnienia kształcenia w specjalistycznej dziedzinie. Osoby po doktoracie na etat asystenta zatrudnia się na okres próbny

1 roku. Pracowników naukowo-technicznych zatrudnia się wówczas, gdy Wydział dysponuje zewnętrznymi środkami na badania.

Poziom naukowo-dydaktyczny kształtują pracownicy Wydziału, jego weryfikacja prowadzona jest cyklicznie. Co roku Dziekan przygotowuje i przedstawia na posiedzeniu Rady Wydziału informację ilościową i jakościową efektów działalności naukowej pracowników. Informacja zawiera analizę poszczególnych pracowników, ocenę bieżącej sytuacji i trendów, określenie słabych i mocnych stron Wydziału, zagrożeń i szans oraz kierunków niezbędnych zmian. Raz na dwa lub cztery lata (tytułarni profesorowie zatrudnieni na podstawie mianowania podlegają ocenie co 4 lata) prowadzona jest kompleksowa ocena pracowników wynikająca z obowiązujących przepisów, zaś co cztery lata Wydział jest kompleksowo oceniany przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Każda z tych oficjalnych ocen jest okazją do dodatkowej, pogłębionej analizy poziomu jednostki.

Regularnie przeprowadzane są ankiety oceny zajęć wśród studentów (każdy pracownik jest oceniany przynajmniej raz w roku), a dydaktycy są informowani o wynikach ankiet oraz w przypadku uzyskania niskiej oceny są zobowiązani do podjęcia działań naprawczych.

Każdy nauczyciel akademicki podlega ocenie okresowej na podstawie *Regulaminu oceny nauczyciela akademickiego* stanowiącego załącznik do Uchwały Senatu (*Uchwała nr 54 – 2012/2013 Senatu SGGW w Warszawie z dnia 25 lutego 2013 r.*, znowelizowana w 2015 r.). Końcowa ocena pracownika jest wynikiem sumarycznej punktacji poszczególnych kategorii jego działalności. Ostatnią ocenę przeprowadzono w 2013 r., dotyczyła ona działalności pracowników w latach 2009 – 2012. Opiniowano pracę 82 osób, z czego 73 osoby otrzymały ocenę pozytywną.

Poza tym niejako standardowym działaniem (wynikającym z obowiązku ustawowego) Kolegium dziekańskie dokonuje co roku oceny pracowników. W ocenie bierze się pod uwagę (wg Raportu Samooceny): zaangażowanie w pracy dydaktycznej, naukowo-badawczej i organizacyjnej oraz stopień zaawansowania prac nad zdobywaniem kolejnych stopni i tytułów naukowych. Pomocne tu są m.in. hospitacja zajęć, wyniki studenckiej oceny zajęć, wyniki weryfikacji efektów kształcenia oraz badania opinii absolwentów oraz wyniki okresowej oceny nauczyciela akademickiego. W sytuacji stwierdzonego braku postępu w rozwoju naukowym, wnioskuje się o zmianę charakteru zatrudnienia, w tym również na czas określony. Na Wydziale przyjęto, że nie ma możliwości zmiany statusu pracownika naukowo-dydaktycznego na dydaktyczny (dotyczy to szczególnie adiunktów bez habilitacji po upływie 8 lat). Zatrudnienie doktora po studiach doktoranckich jest obecnie i w najbliższym czasie będzie (ze względu na malejącą liczbę studentów) niemożliwe.

Bardzo ważnym elementem oceny nauczycieli akademickich jest opinia studentów o pracy dydaktycznej wykładowców wyrażana w ankiecie. Jest to ankieta w postaci elektronicznej (od 2009/2010 r.), dobrowolna.

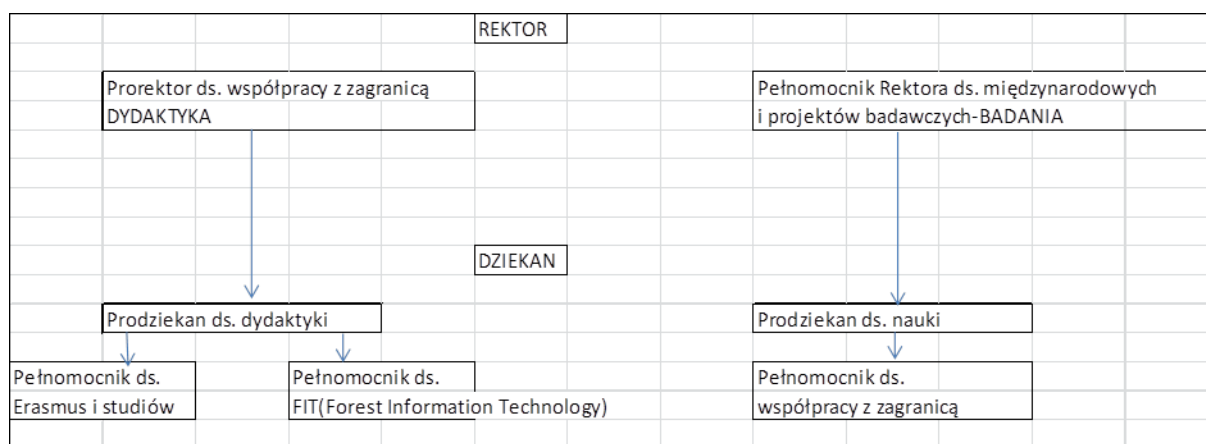
Wyniki oceny przedstawia się osobom ocenianym (w przypadku uzyskania niskiej oceny są zobowiązani do podjęcia działań naprawczych), studentom, pełnomocnikowi Dziekana ds. jakości kształcenia i omawia się na posiedzeniach Rady Wydziału.

Dobór kadry do prowadzonych zajęć, szczególnie na kierunku leśnictwo nie budzi zastrzeżeń. Dochowano zasady doboru kadry pod kątem prowadzonych zajęć teoretycznych, jak i praktycznych na wszystkich stopniach kształcenia, które są realizowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. Jest to grupa pracowników o najwyższych kwalifikacjach w tej dyscyplinie, specjalistów uznawanych w Europie. Okresowo na zajęcia przyjeżdżają wykładowcy z zagranicy.

Należałoby dążyć do zwiększenia udziału własnych pracowników na interdyscyplinarnym kierunku „gospodarka przestrzenna” w ramach planowanych, ewolucyjnych zmian o charakterze organizacyjnym.

Pracownicy w szerokim zakresie współpracują z partnerami za granicą wielu ośrodków naukowych, prowadzą wspólne badania i organizują konferencje międzynarodowe. Udział pracowników Wydziału w różnych zagranicznych organizacjach i programach (udokumentowane zestawienie) wywiera również duży wpływ na umiędzynarodowienie procesu kształcenia (nowelizacja programu studiów, mobilność studentów, poprawa praktycznej strony wyższej edukacji leśnej). Z bogatej międzynarodowej wymiany naukowej korzystają zarówno pracownicy, jak i studenci.

Misja umiędzynarodowienia Wydziału Leśnego jest, tak jak na wielu innych uczelniach, administracyjnie centralizowana na szczeblu SGGW. Poniższy wykres opisuje tę strukturę. Ta misja składa się z podmisji dydaktyki oraz z podmisji spraw badawczych. Na czele tych podmisji stoją : Prorektor ds. współpracy z zagranicą do spraw dydaktyki oraz Pełnomocnik ds. międzynarodowych i projektów badawczych. Osoby odpowiadające za te misje mają scentralizowaną władzę na szczeblu całej uczelni SGGW. Na poziomie Wydziału Leśnego jest podobna struktura, gdzie dwóch prodziekanów zajmuje się odpowiednio współpracą z zagranicą w dziedzinie dydaktyki i współpracą z zagranicą w dziedzinie nauki. Na najniższym szczeblu pracuje dwóch Pełnomocników zajmujących się dydaktyką, jeden do spraw Erasmus oraz studiów i drugi ds. programu FIT. Prodziekan ds. nauki jest wspomagany przez pełnomocnika ds. współpracy międzynarodowej, który zajmuje się sprawami badawczymi. Taka struktura organizacyjna może być korzystniejsza pod względem finansowym , ale może być utrudnieniem w procesie wykonawczym na szczeblu Wydziału, gdzie priorytety lokalnej władzy w określeniu i realizacji celów Wydziału Leśnego nie zawsze muszą się utożsamiać z priorytetami władzy centralnej.

Wykres . struktura administracyjna dla procesu umiędzynarodowienia WL

Spośród 82 nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale , 9 z nich zaliczona jest do Działu Współpracy z Zagranicą. Pracownicy ci są członkami komisji ds. współpracy z zagranicą oraz koordynatorami wydziałowymi. Zespół 9 osób stanowi 11% wszystkich pracowników w Jednostce liczącej 2206 studentów (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Wynik ten może być uważany, pod kątem ilościowym za wystarczająco wysoki.

Obecnie na Wydziale Leśnym pracuje 11 nauczycieli stanowiących kadre naukowo – dydaktyczną zaangażowaną we współpracę z zagranicą (tj. około 14% wszystkich pracowników Wydziału zatrudnionych na umowę o pracę). Warto dodać, że pod względem typów używanych języków obcych na 11 pracowników naukowo – dydaktycznych 10 z nich posługuje się językiem angielskim, a 1 z nich używa języka rosyjskiego. Należało by podkreślić , że Wydział Leśny zatrudnia kilku profesorów posługujących się językami obcymi i będących aktywnymi na arenie międzynarodowej . Jednocześnie duża część tej kadry

naukowej nie wykazuje aktywności pod kątem publikacji w czasopismach o zasięgu światowym. Może to wynikać ze stosunkowo niskiego poziomu wiedzy w dziedzinach ich dyscyplin naukowych, z niedostatecznej znajomości języków obcych. Podczas spotkania z kadrą naukowo – dydaktyczną, część uczestników potwierdziła brak środków finansowych, jako przyczynę słabego poziomu publikacji w czasopismach pierwszej kategorii. Ostatni argument wydaje się być w całości nieprzekonującym z powodu większego udziału budżetu Wydziału Leśnego w budżecie Uczelni przeznaczonym na badania w ostatnich latach.

2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Obecnie zasoby bazy materialnej Uczelni i Wydziału oceniane są jako bardzo dobre lub dobre. Wiąże się to inwestycjami w rozbudowę kampusu na Ursynowie prowadzonymi przez SGGW w ostatnich latach. Wydział Leśny posiada własną, nowoczesną i dogodną bazę dydaktyczno–naukową umożliwiającą komunikację również osobom niepełnosprawnym. Zajęcia odbywają się w jednym budynku.

Dysponuje on powierzchnią ponad 6,5 tys. m² (m.in. 35 laboratoriów i 28 sal dydaktycznych, sala wykładowa na 220 miejsc). Budynek posiada sieć komputerową z dostępem do łączy lokalnych, Internetu oraz platform służących do nauczania na odległość. Sale dydaktyczne wyposażone są w środki audiowizualne (możliwość każdorazowego, w razie potrzeby, uzupełniania w unikalne narzędzia wspomagające). Dodatkowa baza dydaktyczna jest w Leśnym Zakładzie Doświadczalnym w Rogowie (bursa na 160 miejsc, 3 pracownie dydaktyczne, biblioteka). W poszczególnych Jednostkach Wydziału znajduje się podręczny księgozbiór tematyczny oraz prace dyplomowe wykonane w danym zakładzie do wglądu dla studentów. Na Wydziale znajduje się Czytelnia Wydziałowa ze zbiorem dokumentów, głównie specjalistycznych, związanych z kierunkiem. Największym zbiorem źródeł informacji na Uczelni jest Biblioteka Główna - największa biblioteka w Polsce odnośnie obszaru nauk rolniczych i leśnych, biologicznych oraz żywieniowych, a także ekologii i biotechnologii (dostęp do zasobów również dzięki logowaniu się przy użyciu własnych komputerów). Dobrze zorganizowana jest informacja biblioteczna.

Każda Katedra ma bardzo bogate wyposażenie w sprzęt i zbiory ze świata fauny i flory służące dydaktyce i badaniom dla wszystkich zainteresowanych studentów. Należy nadmienić, że w miarę możliwości z bazy katedr Wydziału (sprzęt, zbiory) korzystają również uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Pracownie są bardzo bogato wyposażone w sprzęt, na bieżąco wymieniany ze względu na zużycie ekonomiczne. Dotyczy to szczególnie 9 pracowni komputerowych zaopatrzonych w nowy sprzęt (zakup w latach 2013-2014) i uaktualniane oprogramowanie. Wśród nich należy zwrócić uwagę na pracownię SILP (Systemu Informatycznego LP) – system połączony z centralnym serwerem LP; pracownię SIP (systemu Informacji Przestrzennej i teledetekcji); pracownię GIS (Geograficznych Systemów Informacyjnych), pracownię przyrostową. Wyposażenie sprzętowe i powiązanie z siecią jednostek zewnętrznych stanowi doskonały pomost do obustronnej współpracy i umożliwia studentom kształtowanie umiejętności praktycznych.

Pracownie związane ściśle ze środowiskiem leśnym są również dostаточно wyposażone (np. Pracownia Entomologiczna ze zbiorem owadów świata, Zakład Zoologii Leśnej i Łowiectwa, itd.). Możliwy jest również dostęp do laboratoriów i sprzętu będący w gestii innych Wydziałów. Kierownictwo Wydziału stara się polepszać stan infrastruktury dydaktycznej w kierunku poszerzania możliwości prowadzenia niektórych badań we własnych jednostkach (np. potrzeby pracowni molekularnej) oraz optymalizować wykorzystanie bazy naukowej jednostki i instytucji

partnerskich w celu zwiększenia współpracy i zakresu badań stosowanych realizowanych dla otoczenia gospodarczego.

Weryfikacja zasobów infrastruktury dydaktycznej i naukowej jednostek Wydziału oraz ewentualne określanie potrzeb w tym zakresie przeprowadzane jest z wykorzystaniem standaryzowanej karty oceny infrastruktury „Analiza stanu i potrzeb w zakresie infrastruktury naukowo-dydaktycznej”. Dziekan, w zależności od sytuacji finansowej Wydziału, podejmuje decyzję o podjęciu niezbędnych działań bądź wspiera poszukiwanie źródeł sfinansowania potrzeb w tym zakresie. Procedura ta ma być wzbogacona o opinie studentów i doktorantów na temat infrastruktury dydaktycznej i naukowej.

3) polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Na politykę finansową składają się zarówno działania mające na celu pozyskiwanie środków, jak i racjonalne nimi gospodarowanie. Polityka finansowa Wydziału jest spójna z polityką Uczelni, która jest elementem prac Senackiej Komisji Finansowej oraz obrad Senatu SGGW.

Na stan finansów ma wpływ fakt, że w ocenie parametrycznej Wydział jest zakwalifikowany do kategorii „B”. Dopływ środków finansowych jest również spowodowany obniżeniem o 41% zgłoszeń kandydatów na studia niestacjonarne (m.in. oddziaływanie powstałych kilku studiów o kierunku „leśnictwo”). Rodzi to pewne ograniczenia w przychodzie środków finansowych, tym samym mobilizuje wszystkich pracowników do lepszych wyników działalności. Stan finansów Wydziału poddawany jest corocznej analizie przez rozszerzone Kolegium dziekańskie (dziekan, prodziekani, kierownicy katedr i zakładów), szczególnie w kontekście raportu z weryfikacji poziomu naukowego jednostek Wydziału.

Dotychczasowa polityka finansowa kierownictwa Wydziału zapewnia środki na utrzymanie zasobów materialnych i bieżące potrzeby, także pozwala na inwestycje w rozwój bazy naukowo-dydaktycznej. Szczególnie pomocna jest współpraca z partnerami zewnętrznymi w zakresie badań stosowanych. Według pracowników administracyjnych niewystarczające wydają się nakłady finansowe na działania projakościowe podejmowane na Wydziale. Dotychczasowa polityka finansowa Wydziału w pełni zapewnia stabilność działania oraz rozwoju na najbliższy okres. Wydział wykazuje dużą operatywność w tym zakresie.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Wydział zapewnia kadrę odpowiednią do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników. Istotnym czynnikiem wspomagającym jest współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, mająca charakter partnerstwa.

4.2) Wydział zapewnia bazę materialną niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianych kierunkach studiów, a także uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

4.3) Dotychczasowa polityka finansowa Wydziału w pełni zapewnia stabilność działania oraz rozwoju na najbliższy okres. Wydział wykazuje dużą operatywność w tym zakresie.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział Leśny SGGW (według stanu na 31.12.2014) zatrudniał 72 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym 7 profesorów zwyczajnych i 5 profesorów nadzwyczajnych z tytułem oraz 14 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego – samodzielni pracownicy naukowci stanowili około 49% liczby pracowników naukowo-dydaktycznych ogółem. Ponadto do 2014r. włącznie zatrudniano także 10 pracowników dydaktycznych na stanowisku starszego wykładowcy.

Pracownicy Wydziału prowadzą badania naukowe w dyscyplinie *leśnictwo*, a także w dyscyplinie *ekonomia* oraz *nauki o zarządzaniu*. Tematyka tych badań jest istotnie powiązana z realizowanymi kierunkami studiów: *leśnictwo* oraz *gospodarka przestrzenna*.

Podczas ostatniej oceny parametrycznej Wydział uzyskał kategorię B, posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego *nauk leśnych* w dyscyplinie *leśnictwo*. W strukturze organizacyjnej Wydziału funkcjonują cztery Katedry (*Hodowli Lasu, Ochrony Lasu i Ekologii, Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa* oraz *Użytkowania Lasu*) oraz trzy samodzielne zakłady: *Botaniki Leśnej, Pracowni Dendrometrii i Nauki o Produkcyjności Lasu* oraz *Zoologii Leśnej i Łowiectwa*. Każda z tych jednostek prowadzi samodzielne badania naukowe. Tematyka tych badań jest powiązana przede wszystkim z kierunkiem *leśnictwo* (profil ogólnoakademicki pierwszy i drugi stopień), a w mniejszym zakresie także międzyobszarowym kierunkiem *gospodarka przestrzenna* (profil ogólnoakademicki pierwszy i drugi stopień). Wyniki badań wykorzystywane są w procesie dydaktycznym i pozwalają podnosić wartość merytoryczną przekazywanej studentom wiedzy. Zespół Oceniający PKA otrzymał sprawozdanie z badań Wydziału Leśnego SGGW za lata 2012, 2013 i 2014. Sprawozdanie takie jest wymagane przez Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonujący na Wydziale. Decyzje o jego przygotowaniu podejmuje Rada Wydziału, natomiast osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie jest Dziekan, pełnomocnicy Dziekana oraz kierownicy katedr i zakładów. Raport o charakterze szczegółowego sprawozdania z badań przygotowywany jest – zgodnie z informacją przekazaną przez Prodziekana ds. Nauki – za pomocą systemu elektronicznego, na podstawie którego przygotowywana jest prezentacja przedstawiana na posiedzeniu Rady Wydziału. Udostępnione prezentacje są bardzo wnikliwe i pozwalają ocenić Radzie Wydziału perspektywę rozwoju naukowego oraz ocenić i wskazać przesunięcia rangi poszczególnych jednostek Wydziału (katedr i zakładów) w kolejnych latach.

Prezentacja za rok 2012 zawiera zestawienie dla Wydziału Leśnego za lata 2007-2012 liczby publikacji oraz liczby uzyskanych punktów, a także liczby grantów włącznie z liczbą tematów zlecanych przez Dyрекję Generalną Lasów Państwowych (KZL). Prezentacja za rok 2014 pokazuje wykaz ilościowy publikacji Wydziału w latach 2007-2014. Pozwala to na prześledzenie aktywności publikacyjnej pracowników w kilku latach. Raporty zawierają także podsumowania i wnioski. W sprawozdaniu za rok 2012 zawarta jest informacja o efektywności wydawanych środków na badania w poszczególnych katedrach i samodzielnych zakładach (efektywność tę określa się wskazując wartość środków przeznaczonych na uzyskanie jednego punktu z publikacji). Jest to oczywiście duże uproszczenie, ponieważ ta efektywność będzie zależała od zakresu i kosztów badań empirycznych. Porównanie pozwala stwierdzić, że w 2012 r. najwyższe koszty uzyskania punktów za publikacje występowały w Katedrze Hodowli Lasu i Katedrze Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa, a

najwyższa efektywność wystąpiła w Katedrze Ochrony Lasu i Ekologii oraz Samodzielnym Zakładzie Zoologii Leśnej i Łowiectwa.

Sprawozdania z badań naukowych przedstawiane Radzie Wydziału zawierają wnikliwe wnioski. W 2012 r. we wnioskach zauważono, że liczba pracowników bez dorobku publikacyjnego była w okresie sprawozdawczym niepokojąco duża, a jednocześnie liczba publikacji z wysoką punktacją zbyt mała. Podkreślono, że duże obciążenie dydaktyczne pracownika nie skutkowało obniżeniem aktywności naukowej. Wskazano też, jakie są niezbędne działania, żeby poprawić poziom rozwoju naukowego Wydziału. W 2012 r. wskazano potrzeby podejmowania działań w celu: zwiększenia mobilności kadry i zintensyfikowanie kontaktów międzynarodowych, reorganizacji struktury Wydziału i optymalizacji zatrudnienia (można domniemywać, że przede wszystkim ograniczenie liczby pracowników bez publikacji, nie tylko na stanowiskach wykładowców), a także udokumentowania wdrożeń będących efektem prac zleconych, finansowanych przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych.

Wstępne sprawozdanie z badań naukowych Wydziału Leśnego SGGW za rok 2014 (prezentacja Prodziekana ds. Nauki) oraz udostępnione podczas wizytacji dokumenty pozwalają wskazać najważniejsze osiągnięcia Wydziału w ostatnich latach. Po roku 2012 liczba publikacji naukowych pracowników Wydziału wzrosła o 31%, z tym że wzrost liczby publikacji recenzowanych w czasopiśmie posiadającym IF o 20% w ciągu dwóch lat, a innych publikacji w czasopiśmie recenzowanych tylko o około 13%. Najwyraźniej wzrosła natomiast liczba publikowanych rozdziałów w monografiach. Można przyjąć, że wyraźniej widać ten wzrost w zakresie liczby uzyskiwanych punktów za publikacje. Przeliczając liczbę uzyskanych punktów za publikacje na pracownika naukowo-dydaktycznego każdy z pracowników uzyskał 22,3 punkty. Aktywność publikacyjna i naukowa pracowników była jednak wyraźnie słabsza w roku 2013 (niższa niż w 2012). Można uznać, że Wydział przywiązuje coraz większe znaczenie do prowadzonych badań naukowych, chociaż nadal identyfikowane są zagrożenia, z których pracownicy Wydziału zdają sobie sprawę.

Bardzo wysoko należy ocenić warunki prowadzenia badań empirycznych w laboratoriach katedr i samodzielnych zakładów Wydziału. Wizytacja laboratoriów przez Zespół PKA pokazała duże zaangażowanie pracowników w realizację badań oraz zapewnianie możliwości realizacji prac badawczych przez studentów i doktorantów.

W 2014 r. pracownicy Wydziału aktywnie uczestniczyli w badaniach 7 Programu Ramowego UE, uzyskali także dofinansowania jednego projektu z NCBiR. Liczba publikacji ogółem, w tym publikacji z wysoką punktacją, wzrasta. Konieczne jest jednak zapewnienie mechanizmu, który pozwoli lepiej i bardziej efektywnie dla całego Wydziału wykorzystywać środki na badania tematów zleconych przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych.

Główne kierunki badawcze pracowników Wydziału są wyraźnie określone, dotyczą dziedziny *nauki leśne* w dyscyplinie *leśnictwo*. W 2012 r. wskazano pięć kierunków badawczych (np. 4. *użytkowanie zasobów leśnych w zrównoważonej gospodarce leśnej oraz inżynierijsko-turystyczne zagospodarowanie przestrzeni leśnej* i 5. *Ochrona lasu oraz ochrona przyrody i krajobrazu ze szczególnym uwzględnieniem obszaru NATURA 2000*).

W 2014 r. raport wskazuje sześć głównych kierunków badawczych, z których większość ewoluowała z tematyki wcześniejszej. Były to przykładowo takie kierunki, jak: 1.) *użytkowanie lasu funkcyjnego oraz doskonalenie metod odnowienia i pielęgnowania drzewostanów*, 2.) *ekonomiczna analiza powiązań w modelu wielofunkcyjnego i zrównoważonego leśnictwa oraz problemy geomatyki i urządzania lasu w leśnictwie wielofunkcyjnym*, a także 5.) *poznanie prawidłowości wzrostu drzew i drzewostanu*.

Wszystkie wskazane kierunki badawcze mają wystarczające pokrycie w tematach publikacji naukowych, grantach oraz podejmowanych pracach zleconych.

Od 2012 r. powołano Prodziekana ds. Nauki, który odpowiada za sprawozdania z badań naukowych oraz identyfikuje i ocenia źródła finansowania badań na Wydziale. W 2014r. wśród źródeł finansowania badań na Wydziale wskazano środki unijne, środki MNiSW, NCN, NCBiR (które finansują granty własne, granty promotorskie i działalność statutową, a także młodych naukowców oraz doktorantów), środki lasów państwowych (Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych oraz dyrekcje regionalne), a także środki Departamentu Leśnictwa MŚ, środki NFOIGW i środki PKP.

Wszystkie cztery katedry Wydziału oraz samodzielne zakłady i pracownie mogą korzystać z tych środków zgodnie z przyjętymi na Wydziale zasadami.

Przykładowo można podać tematykę badawczą pracowników **Katedry Hodowli Lasu**: 1) wzrost i rozwój drzewostanów naturalnych (zmiany składu gatunkowego i budowy przestrzennej lasów naturalnych powiązane z wiekiem drzewostanów; procesy odnawiania wzrostu dorastania, zamierania i wypadania drzew oraz modelowanie procesów wzrostu); 2) doskonalenie metod odnowienia i pielęgnowania lasu (np. wpływ zabiegów pielęgnacyjnych na cechy wzrostowe i jakość drzewostanów dębowych); 3) badanie proveniencyjne gatunków leśnych (np. badania porównawcze pochodzeń sosny, świerka, modrzewia i buka); 4) dendrochronologia oraz wpływ warunków klimatycznych na przebieg wzrostu i przyrostu wybranych gatunków drzew leśnych); 5) wpływ ochrony ścisłej i częściowej na kształtowanie cech drzewostanów.

Udostępnione informacje o kierunkach badań prowadzonych w Katedrze Hodowli Lasu pozwalają potwierdzić ich duże znaczenie dla gospodarki leśnej oraz prowadzonego kierunku studiów.

W **Katedrze Użytkowania Lasu**, jak wynika z udostępnionej informacji, prowadzi się badania wielofunkcyjnego użytkowania lasu, w tym problemów związanych z wykorzystywaniem lasu dla celów turystyki i rekreacji oraz gospodarowania przestrzenią w powiązaniu z potrzebami ochrony środowiska – głównie na obszarach wchodzących w skład europejskiej sieci NATURA 2000. Prowadzone badania powiązane są z różnymi dziedzinami gospodarki. Profil zainteresowań badawczych pracowników jest szeroki i dotyczy takich zagadnień, jak pozyskiwanie drewna, transport leśny, ergonomia i ochrona pracy, turystyczne i rekreacyjne użytkowanie lasu, konsekwencje polityki leśnej zmian klimatycznych planowania przestrzennego oraz przepływów międzygałęziowych. Tematyka badawcza pracowników Katedry powiązana jest z tematyką gospodarki przestrzennej.

Pracownicy **Katedry Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa** zajmują się ekonomiczną analizą powiązań wielofunkcyjnego i zrównoważonego leśnictwa. Badania mają na celu opracowanie nowych sposobów technologii i metod pozyskiwania oraz przetwarzania danych. Wyniki badań są przydatne w procesie planowania w leśnictwie oraz w procesie programowania i planowania gospodarowania w przestrzeni. Badania te są więc powiązane z realizowanymi kierunkami studiów *leśnictwo* i *gospodarka przestrzenna*.

W **Katedrze Ochrony Lasu i Ekologii** prowadzone są badania biologiczne powiązane z ekologią, taksonomią i rozmieszczeniem owadów oraz grzybów w środowisku leśnym. Wyniki badań są przydatne w pracach nad odnowieniem lasu, zalesieniami oraz rekultywacją gruntów. Zakres prowadzonych badań jest ściśle powiązany z prowadzonymi pracami dydaktycznymi.

Udostępnione podczas wizytacji dokumenty pozwalają wskazać szczegółową tematykę badawczą poszczególnych katedr wraz z tematami zajęć, jakie pracownicy prowadzą na dwóch realizowanych kierunkach studiów. Informacje te pozwalają stwierdzić, że tematyka podejmowanych badań w długim okresie (wieloletnie kierunki badawcze) jest wystarczająco zgodna z tematami zajęć dydaktycznych.

Warty podkreślenia jest wzrost zaangażowania badaniami międzynarodowymi pracowników Wydziału w ostatnich latach, w tym także w wąskich tematycznie badaniach COST, ale także problemów badawczych finansowanych z programu rozwoju obszarów wiejskich UE.

Sformułowane w raportach wnioski pokazują wystarczające dążenie oraz podejmowane wysiłki na rzecz podniesienia oceny parametrycznej Wydziału i zwiększenia tym samym środków na działalność statutową Wydziału.

Należy zauważyć, że raporty *Badania naukowe Wydziału Leśnego SGGW* przygotowywane są na podstawie bardzo wnikliwej *Ankiety oceny nauczyciela akademickiego* (wzór zatwierdzony uchwałą Senatu SGGW nr 54 z dnia 25 lutego 2013 r.), w której szczegółowo ocenia się przynajmniej w przeciągu dwóch lub czterech lat działalność naukową, działalność dydaktyczną oraz działalność organizacyjną. Kwestionariusz tej ankiety mógłby być wykorzystywany jako dobra praktyka także w innych uczelniach zajmujących się naukami przyrodniczymi.

Wyniki raportów *Badania naukowe WL SGGW* za każdy rok (z uwzględnieniem zmian w dłuższym okresie, np. osiem lat w 2014 r.) po zatwierdzeniu przez Radę Wydziału są udostępniane wszystkim jednostkom organizacyjnym Wydziału.

Wydział Leśny umożliwia zarówno doktorantom, jak i studentom publikacje w czasopiśmie, w tym także w wysoko punktowanych. Doktoranci publikują (razem z pracownikami) przykładowo w takich czasopiśmie jak: *The Scientific Word Journal* (35 pkt), *Silva Fennica* (30 pkt), *Geochronometria*, *Baltic Forestry*, *Central European Journal of Biology* (20 pkt) *Dendrobiology* i *Sylvan* (15 pkt). W czasopiśmie tych publikowało także wielu doktorantów. Sporadycznie w wysoko punktowanych czasopiśmie zamieszczają we współautorstwie z pracownikami naukowymi także artykuły studenci. Przykładowo w 2014 r. w czasopiśmie *Sylvan* publikowało dwóch studentów jako współautorzy, a także dwóch w czasopiśmie *Dendrobiology*. Są to czasopiisma z wysokim Impact Factor, ale oczywiście artykuły są przygotowywane w większych zespołach autorskich.

Wielu studentów, a tym bardziej doktorantów, w ostatnich latach miało możliwość publikowania w innych czasopiśmie o niższej punktacji (głównie *Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej*, *Leśne Prace Badawcze*, *Acta Scientorum Polonorum*, roczniki *Geomatyki* i inne).

W 2014 r. opublikowano na Wydziale Leśnym 19 prac z udziałem studentów i doktorantów (w tym osiem z IF), w 2013 r. opublikowano także 19 prac (w tym pięć z IF), a w roku 2012 aż 23 artykuły (w tym siedem z IF). Wyjątkowo dużą liczbę publikacji z udziałem doktorantów i studentów zidentyfikowano w 2011 r. bo aż 35 (w tym aż piętnaście z IF). Można uznać, że możliwości publikowania wyników badań doktorantów i studentów ocenianego Wydziału z udziałem pracowników naukowych, ale także prac samodzielnych przez doktorantów (np. w 2011 r. w czasopiśmie *Episteme* i *Sylvan*) są zapewnione i wykorzystywane przez autorów.

Wydział Leśny oferuje studentom możliwość rozwoju naukowego poprzez zrzeszanie się w tematycznych kołach naukowych. Najbardziej prężne studenckie koła naukowe ocenianego Wydziału to Koło Naukowe Leśników (aktualnie działa w nim około 125 studentów) oraz Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej (około 45 studentów). Udostępnione informacje i dyskusja i prezentacje podczas spotkania z kołami pokazały duże zaangażowanie Koła Leśników, które wykorzystuje na swoją działalność środki otrzymywane od władz Uczelni, ale także darowizny od Lasów Państwowych. Podkreślić trzeba dużą aktywność studenckich kół naukowych, w tym także ich działalność popularno-naukową. Udostępnione sprawozdanie merytoryczne z działalności Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej za okres 01.01. do 31.12.2014 jest wyjątkowo wnikliwe i pokazuje duże zaangażowanie się studentów w krajowe konferencje, obozy naukowe oraz seminaria i warsztaty. Tematyka podejmowanych działań studenckich i wygłaszane referaty przez studentów uczestniczących

w Studenckim Kole Naukowym Gospodarki Przestrzennej potwierdza międzyobszarowy kierunek studiów, ale także zainteresowanie studentów problemami ochrony środowiska oraz geoinformatyką w gospodarce leśnej. Sprawozdania z działalności studenckich kół naukowych składane do prodziekanów Wydziału po każdym roku pokazują duże zaangażowanie opiekunów kół wspierające działalność studentów. Wnioski takie wynikają także z dyskusji i spotkania ze studentami będącymi członkami kół naukowych Wydziału podczas wizytacji Zespołu PKA. W kołach studenci rozwijają swoje zainteresowania, ucząc się jednocześnie podstaw pracy naukowej i badawczej. Biorą oni czynny udział w konferencjach, seminariach krajowych i sporadycznie zagranicznych, a efekty swoich badań publikują w czasopismach naukowych (również czasopism wysokopunktowanych). Studenci Wydziału mieli możliwość brania udziału wraz ze studentami rumuńskimi w międzynarodowych badaniach naukowych w 2012 r. (Sectorial Operational Programme Human Resources Development). W badaniach tych brało udział 160 studentów Wydziału. W ramach działań, które mają na celu internacjonalizację procesu kształcenia na Wydziale organizowane są międzynarodowe projekty Wydziału. Ważnym przedsięwzięciem jest Tydzień Międzynarodowy (International Week). Tydzień ten związany jest z wymianą wiedzy i doświadczeń jedynie z zakresu ekonomii i nauk o zarządzaniu. Wydział Leśny umożliwia słuchaczom studiów doktoranckich prowadzenie samodzielnych badań naukowych mieszczących się w obszarach badawczych prowadzonych przez poszczególne jednostki. W programie studiów doktoranckich umieszczone zostały moduły kształcenia mające na celu przygotowanie doktorantów do samodzielnej pracy badawczej. Wydział oferuje wystarczające wsparcie finansowe badań i dostęp o niezbędnej infrastruktury badawczej. Władze Wydziału, opiekunowie czy promotorzy zachęcają doktorantów do przygotowania publikacji naukowych. Dużą rolę odgrywają opiekunowie naukowcy, którzy włączają doktorantów w badania prowadzone przez jednostkę. W ramach programu studiów doktoranci mają możliwość udziału w zajęciach z języków obcych, mają oni także dostęp do aktualnej literatury naukowej poprzez zasoby Biblioteki Głównej. Większość doktorantów bierze udział w konferencjach i sympozjach naukowych krajowych. Wyjazdy na konferencje zagraniczne są rzadko organizowane co ogranicza zdobywanie przez doktorantów umiejętności i kompetencji.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału Leśnego są istotnie powiązane z prowadzonymi kierunkami studiów. Główne kierunki badawcze poszczególnych Katedr i samodzielnych Zakładów zostały określone i są powiązane z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. W roku 2014, jak wynika z udostępnionego sprawozdania z badań naukowych Wydziału, aktywność publikacyjna pracowników w stosunku do ubiegłego roku wzrosła. Stopniowo rośnie liczba publikacji pracowników w czasopismach o wysokiej punktacji. Nadal jednak niewystarczająca jest liczba cytowań publikacji. Władze Wydziału formułują wnioski istotne dla podniesienia potencjału naukowo-badawczego Wydziału.

Warunki prowadzenia badań empirycznych (laboratoria, pracownie badawcze) są bardzo dobre i tworzą wystarczające możliwości prowadzenia badań. Pewne zastrzeżenia można podnieść w stosunku do aktywności badawczej doktorantów, chociaż udział współautorskich artykułów doktorantów w publikacjach z wysokim IF od 2012 roku stopniowo rośnie.

Działalność naukowo-badawcza studentów (poza programem anglojęzycznym FIT) ma ograniczony charakter, a kontakty z zagranicą są umiarkowanie liczne. Przyczyną takiej sytuacji są ograniczone zasoby finansowe przeznaczone na ten cel oraz niedostateczna znajomość języków obcych. Działalność naukowo-badawcza prowadzona przez doktorantów jest nieodłącznym elementem działalności naukowej Wydziału. Doktoranci aktywnie włączają się w prowadzenie badań naukowych, a wyniki swoich badań publikują w krajowych recenzowanych czasopismach naukowych. Doktoranci powinni zgłębić wiedzę w swojej dziedzinie w celu publikacji wyników swoich badań w czasopismach o zasięgu międzynarodowym

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Studenci Wydziału Leśnego mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących wszystkich studentów SGGW w Warszawie. Oferta kierowana do studentów jest corocznie poszerzana. Studenci mogą wyjeżdżać w ramach Programu ERASMUS+, zgodnie z umowami zawartymi z uczelniami partnerskimi: Universität für Bodenkultur Wien (Austria), Universiteit Gent (Belgia), Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Aarhus University (Dania), Karelia University of Applied Sciences (Finlandia), University of Eastern Finland (Finlandia), Tampere University of Life Sciences (Finlandia), AgroParis Tech (Francja), Universidad Politecnica de Madrid (Hiszpania), Universitat Politecnica de Valencia (Hiszpania), Universidad de Valladolid (Hiszpania), Wageningen University (Holandia), Eberswalde University for Sustainable Development (Niemcy), Albert-Ludwigs-Universität Freiburg (Niemcy), Georg-August-Universität Göttingen (Niemcy), Technische Universität München (Niemcy), Transilvania University of Brasov (Rumunia), Bern University of Applied Sciences (Szwajcaria), Suleyman Demirel Üniversitesi (Turcja), Kastamonu Üniversitesi (Turcja), University of West Hungary (Węgry).

Studenci są poinformowani o możliwościach wymiany międzyuczelnianej, w tym międzynarodowej, co potwierdzili podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA. Jak wskazali, kompleksowe informacje na temat programów wymian międzynarodowych mogą znaleźć na stronie internetowej Uczelni oraz na plakatach informacyjnych rozmieszczonych w budynkach.

W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, system organizacji wymian międzynarodowych jest sprawny i umożliwia bezproblemowe odbycie i zaliczenie części studiów w zagranicznej uczelni z uwzględnieniem przenoszenia osiągnięć. Wobec powyższego, pozytywnie należy ocenić możliwości udziału studentów w programach międzynarodowych, zapewniane przez Uczelnię i Wydział Leśny SGGW.

W czasie spotkania Zespołu Oceniającego PKA z doktorantami, jak również na podstawie raportu samooceny ustalono, że Wydział umożliwia udział w programach międzynarodowych, a informacje o nich są rozsyłane do wszystkich doktorantów za pomocą poczty elektronicznej oraz znajdują się na stronie internetowej. Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zapewnia doktorantom możliwość udziału w programie LLP Erasmus. Doktoranci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, wyrazili małe zainteresowanie oferowanymi możliwościami ze względu na zakres prowadzonych przez nich badań. W latach 2009-2013 do ośrodków zagranicznych w ramach

wyżej wymienionego programu wyjechało jedynie 2 doktorantów. W rozmowie z Zespołem Oceniającym PKA, zarówno doktoranci, jak i Kierownik Studiów Doktoranckich jako główną przyczynę ograniczonej mobilności wskazali odpowiednie warunki do realizacji badań zapewnione doktorantom przez Wydział oraz barierę językową. Zaleca się prace nad poprawą oferty i jakością nauki języków obcych.

2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Jednostka podejmuje działania zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia. Pośród tych działań można przede wszystkim wymienić organizację zajęć lektoratowych z języków obcych, wprowadzenie fakultatywnych przedmiotów w języku obcym do programu kształcenia, organizację wymian międzynarodowych (zarówno dla studentów jak i kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne) oraz organizację wykładów gościnnych, prowadzonych przez wykładowców z zagranicznych uczelni partnerskich. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci docenili działania władz Wydziału, zmierzające do wzrostu stopnia internacjonalizacji procesu kształcenia. W opinii studentów zajęcia obcojęzyczne zwiększają ich szanse na rynku pracy, w tym także na rynkach zagranicznych, jednakże jest ich wciąż zdecydowanie za mało. Jednocześnie doceniono szczególnie organizację wykładów i prelekcji otwartych prowadzonych przez gości z zagranicy. Jak podkreślili studenci, kontakt z przedstawicielami zagranicznych jednostek naukowych rozwija ich zainteresowania oraz umożliwia lepsze przyswojenie fachowego słownictwa. W tym zakresie, studenci postulowali o organizację takich wykładów z większą częstotliwością. Wobec powyższego, pozytywnie należy ocenić działania jednostki zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia

Jednostka współpracuje na różnych płaszczyznach z międzynarodowymi instytucjami akademickimi. Doktoranci wyjeżdżają na staże zagraniczne (Iruck, Praga), międzynarodowe konferencje naukowe. Niestety Wydział nie kładzie nacisku na doskonalenie znajomości języków obcych. Wszyscy doktoranci uczęszczają na zajęcia z języka angielskiego, których poziom został oceniony nisko, zarówno przez samych zainteresowanych, jak i Prodziekana ds. Dydaktycznych. Brak jest zajęć na studiach doktoranckich prowadzonych w innym języku niż ojczysty. Doktoranci wyrażali ubolewanie z takiego stanu rzeczy. Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zaprasza gości zagranicznych celem przeprowadzenia wykładów i umożliwienia kontaktu doktorantom z zagranicznymi naukowcami. W ramach prowadzonych badań naukowych, doktoranci korzystają z publikacji w języku obcym (przede wszystkim w języku angielskim).

W okresie od 2009 do 2014 roku, władze Wydziału Leśnego podjęły kilka działań wymierzonych w kierunku umiędzynarodowienia.

Działania te są następujące:

Lifelong Learning Programme / Erasmus, utworzenie programu studiów w języku angielskim, projekty międzynarodowe oraz umowy współpracy międzynarodowej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

A. Lifelong Learning Programme / Erasmus

Jak wskazuje raport samooceny obejmujący ostatnie cztery lata działalności Wydziału Leśnego, w wymianie z zagranicą brali udział studenci i pracownicy naukowcy tego Wydziału.

W okresie 2009-2014 w wymianie w ramach Lifelong Learning Programme / Erasmus wzięło udział 50 studentów, którzy wyjechali za granicę, a 29 przyjechało z zagranicy. W roku 2013/2014 na Wydziale studiuje ogółem na studiach stacjonarnych 1324 studentów. Widać

więc po analizie wyżej wymienionych danych, iż udział studentów w programie międzynarodowym Lifelong Learning Programme / Erasmus jest bardzo mały. Co więcej, studenci niepełnosprawni nie uczestniczyli w programach wymiany. Władze Wydziału uzasadniają ten fakt trudnościami wynikającymi ze specyfiki zawodu leśnika. Studenci niepełnosprawni nie chcą podjąć ryzyka związanego z wymianami zagranicznymi.

Tabela: Wymiana międzynarodowa studentów, doktorantów i pracowników w latach 2009-2014.

Lata 2009- 2014	Rodzaj programu międzynarodowego	Liczba uczestniczących w wymianie					
		studentów		doktorantów		pracowników naukowych	
		W	P	W	P	W	P
Ogółem	Erasmus	50	29	3	0	0	2
Ogółem	Euroforester	5				6	11
Ogółem	Wymiana dydaktyczna z CZU w Pradze, Czechy	373	83	1		16	4
Ogółem	Rosja, Kazachstan	10	10	20		2	1

Opracowanie własne na podstawie dokumentów udostępnionych przez Wydział Leśny.

W: Liczba osób wyjeżdżających

P: Liczba osób przyjeżdżających

W przypadku pracowników naukowo - dydaktycznych w okresie 2009-2014 w ramach wymiany nie wyjechał żaden pracownik a przyjechało 2 osoby. W podanym okresie wyjechało tylko 3 doktorantów W ramach programu Euroforester wyjechało 5 studentów i 6 pracowników a 11 przyjechało.

W roku 2011/2012 wyjechało 19 , a przyjechało 10 pracowników, w roku 2010/2011 wyjechało 11, a przyjechało 3 pracowników, w roku 2009/2010 wyjechało 8, a przyjechało 2 pracowników. Analizując te dane również można stwierdzić istnienie tendencji wzrostowej w wymianie z wyjątkiem roku akademickiego 2012/2013.

Na podstawie danych o zatrudnieniu nauczycieli akademickich w roku 2009 i 2014 można wyciągnąć wniosek, że udział pracowników w omawianym programie międzynarodowym kształtował się na poziomie 14 – 15%.

W wymianie realizowanej w ramach Lifelong Learning Programme / Erasmus nie biorą udziału doktoranci.

B. Szkoła technologii informacyjnej w leśnictwie (FIT):

Utworzenie programu studiów anglojęzycznych o technologiach informacyjnych w leśnictwie stanowi najlepszy przykład działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia Wydziału Leśnego. Kierunek „leśnictwo”, specjalność „forest information technology” (technologie informacyjne w leśnictwie) posiada wspólny program magisterski (podwójny dyplom) z Wydziałem Lasu i Środowiska Uniwersytetu Zrównoważonego Rozwoju w Eberswaldzie (Niemcy). Większość studentów stanowią Niemcy i Polacy, ale poza tym w

programie bierze (lub brała) udział młodzież m.in. z Austrii, Hiszpanii, Rumunii, Francji, Gruzji, Kamerunu, Ghany, Nigerii, Pakistanu, Iranu, Bangladeszu, Indonezji, Nepalu i Brazylii. Ze względu na obowiązujące przepisy dotyczące prowadzenia studiów jest to przedsięwzięcie typu „joint program, double diploma”. Studia trwają dwa lata (4 semestry), z czego pierwszy semestr odbywa się w Eberswaldzie, drugi w Warszawie, natomiast następny rok studenci spędzają w miejscu, które wybiorą do pisania swojej pracy magisterskiej. Część zajęć realizowana jest zdalnie (e-learning). W ramach programu, poza naturalną wymianą studentów, dokonuje się wymiana kadry. Przez dwa lata jeden z pracowników Wydziału Leśnego SGGW prowadził w Niemczech jeden z kluczowych przedmiotów – „Geographic Information Systems”. Co roku na 3 semestrze studiów w Niemczech prowadzone są przez nauczycieli z Wydziału Leśnego zajęcia z dwóch przedmiotów (Forest Technology & Engineering oraz Forest Policy). Efekt kształcenia jest wtedy dokonany przez uniwersytet partnerski z Niemiec z racji tego, że istnieje wzajemna wymiana nauczycieli. Studenci FIT, z nie wyjaśnionych przyczyn, nie biorą udziału w studenckiej ocenie przedmiotów. Władze Uczelni uważają, że studenci bardzo rzadko korzystali z tego przywileju z powodu braku woli. Władze Uczelni twierdzą, że studenci FIT są natomiast bardzo aktywni w ocenie prowadzonych zajęć oraz w przekazywaniu propozycji i sugestii związanych z planem i programem studiów oraz efektami kształcenia. W momencie wizytacji studenci nie byli obecni na Uczelni, co wykluczyło możliwość skonfrontowania opinii.

W realizacji wykładów na partnerskiej uczelni bierze udział zwykle od 4 do 6 wykładowców. W ostatnich latach w programie uczestniczyło łącznie od 27 do 50 osób. Szczegóły są podane w poniższej tabeli.

	2010	2011	2012	2013	2014
	r.ak 2010/11	r.ak 2011/12	r.ak 2012/13	r.ak 2013/14	r.ak 2014/15
I rok	15	27	28	20	19
II rok	12	14	22	23	12
RAZEM	27	41	50	43	31

Źródło: raport samooceny Wydziału Leśnego

Tabela pokazuje malejącą tendencję, począwszy od 2012 r., liczby uczestników programu kształcenia międzynarodowego. Władze Wydziału Leśnego nie wskazały na przyczynę niekorzystnej tendencji.

Zdobyte doświadczenia z tej współpracy, która trwa od 2005 roku powinny być cenne dla dalszej internacjonalizacji procesu kształcenia i dla określenia, modyfikacji i osiągnięcia efektów kształcenia oraz realizacji procesu kształcenia.

C. Projekty

W ramach działań, które mają na celu internacjonalizację procesu kształcenia na Wydziale organizowane są międzynarodowe projekty Wydziału. Ważnym przedsięwzięciem jest Tydzień Międzynarodowy (International Week). Celem tego projektu jest udział

wykładowców zagranicznych w konferencjach, wymiana doświadczeń dydaktycznych oraz prowadzenie zajęć ze studentami w ramach pokonferencyjnych warsztatów. Kursy prowadzone są przez przedstawicieli nauki i biznesu z Kanady, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch, Czech, Słowenii, Białorusi. Ten międzynarodowy projekt w przeciwieństwie do projektów typu Erasmus daje możliwość uczestnictwa w nim nieograniczonej liczby studentów i pracowników jednostki. W latach 2013, 2012, 2011, 2010, 2009 brało w nim udział odpowiednio 130, 120, 136, 128, 150 studentów oraz 17, 5, 12, 10, 10 pracowników akademickich. W projekcie tym biorą także udział studenci zagraniczni z Niemiec i Białorusi Tydzień Międzynarodowy związany jest z wymianą wiedzy i doświadczeń z zakresu ekonomii i nauk o zarządzaniu.

Kolejnym dużym projektem jest organizowana od 2005r. międzynarodowa konferencja Naukowa, w której uczestniczą pracownicy naukowo – dydaktyczni. Celem Międzynarodowej Konferencji Naukowej MANAGEMENT jest prezentacja i analiza wyników badań z zakresu zarządzania, pogłębianie międzynarodowej współpracy między przedstawicielami nauki i praktyki gospodarczej. Przedsięwzięcie to cieszy się dużym zainteresowaniem pracowników wizytowanej jednostki w latach 2013, 2012, 2011, 2010 uczestniczyło w nim odpowiednio 51, 55, 47, 39 osób, co stanowiło średnio 78% ogółu zatrudnionych na Wydziale pracowników akademickich.

Oprócz wymienionych organizowane są przez jednostkę jeszcze inne równie istotne konferencje naukowe, spotkania biznesowe.

D. Umowy współpracy międzynarodowej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi

W ramach współpracy międzynarodowej Wydział podejmuje działania, które odnoszą się do reprezentowanych przez niego dziedzin naukowych i prowadzonych kierunków studiów.

Wizytowana Jednostka podpisała umowy o współpracy międzynarodowej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Wśród nich można wyróżniać 12 krajów zachodnich i 16 z Europy Środkowej lub Wschodniej.

Współpraca z tymi ośrodkami akademickimi polega na organizowaniu konferencji międzynarodowych, na których ma miejsce prezentacja i analiza badań naukowych, prowadzone są zajęcia ze studentami.

Umiejscowienie Wydziału powinno dążyć do systematycznego zwiększenia wiedzy i umiejętności kadry naukowo-dydaktycznej i doprowadzić do opublikowania ich artykułów w bardziej profesjonalnych międzynarodowych pismach niż dotychczasowych,

3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,
Wydział Leśny SGGW współpracuje w Polsce przede wszystkim z Wydziałem Leśnym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Wydziałem Leśnym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz z Instytutem Dendrologii PAN w Kórniku i Instytutem Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym. Triada Wydziałów Leśnych (UP Poznań, UR Kraków i SGGW w Warszawie) ściśle współpracuje z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych oraz regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych.

Las Państwowy finansują badania naukowe, a także dofinansowują działalność badawczą studenckich kół naukowych (głównie Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych przez zamawiane ekspertyzy i projekty oraz współpracę w trakcie organizacji studiów podyplomowych). W ostatnich latach wzrasta znaczenie współpracy Wydziału z jednostkami samorządu terytorialnego. Wśród tych jednostek należy wymienić samorządy powiatów oraz gmin warszawskiego obszaru metropolitalnego, gdzie antropopresja na krajobraz kulturowy i przyrodniczy jest bardzo duża. Zaangażowanie przedstawicieli władz samorządów

terytorialnych w kształtowanie umiejętności absolwentów dwóch realizowanych kierunków studiów na Wydziale można uznać za wystarczające. Wydaje się, że w procesie kompleksowego, wielofunkcyjnego wykorzystywania lasów oraz dążenia do zapewnienia możliwości realizacji zrównoważonego rozwoju regionów współpraca Wydziału z otoczeniem gospodarczym i samorządowym jest niezbędna i należy ją ocenić wysoko.

Jak wynika z dyskusji przeprowadzonej podczas wizytacji z pracodawcami Lasy Państwowe mają duży wpływ na koncepcję kształcenia zarówno kierunku *leśnictwo*, jak i *gospodarka przestrzenna* (w zakresie wykorzystania przestrzeni). W 2014 r. przygotowano na Uczelni publikację *Wiedza i umiejętności zawodowe w prowadzeniu gospodarki leśnej*, w której pokazano standardy i sylwetki absolwentów uniwersyteckich studiów leśnych wybranych uniwersytetów Polski i świata. Publikacja pokazuje duże zaangażowanie Wydziału w doskonalenie procesów dydaktycznych dla kierunku *leśnictwo* przy wykorzystywaniu efektów współpracy z jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz wykorzystywaniu doświadczeń ze współpracy międzynarodowej.

Współpraca międzynarodowa Wydziału jest rozległa. Wydział współpracuje z wieloma jednostkami zarówno w doskonaleniu procesu dydaktycznego, jak i prowadzonych badaniach naukowych. Zakres geograficzny współpracy międzynarodowej Wydziału jest rozległy – obejmuje głównie Czechy, Kazachstan, Francję, Hiszpanię, Holandię, Islandię i Rosję. Przykładowo w latach 2011-2014 wymiana dydaktyczna z Uniwersytetem Przyrodniczym w Pradze objęła 373 studentów, jednego doktoranta i szesnastu pracowników dydaktycznych. Współpraca dydaktyczna prowadzona była w ramach programów TEMPUS i Erasmus.

Wydział Leśny SGGW od 2008 r. współpracuje także w ramach COST Action FP z instytucjami naukowymi i naukowo-dydaktycznymi z około 30 krajami europejskimi i 8 pozaeuropejskimi. Współpraca w ramach programu COST dotyczy głównie wyjazdów doktorantów i pracowników Wydziału. Ponadto od 2012 r. organizowane były szkoły letnie (w 2012 r. z udziałem studentów). Szczegółowe informacje o współpracy z instytucjami międzynarodowymi przedstawiono w *Raporcie samooceny*.

4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Wizytowana jednostka realizuje znaczną część własnej aktywności we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Mają one charakter formalny jak i niesformalizowany kontynuowany w sposób ciągły jak i incydentalny. W przewarżającym jednak zakresie odnosi się do ogólnie ujętego rozwoju leśnictwa i zarządzania przestrzenią przyrodniczą na obszarze zarówno kraju jak i regionu Mazowsza. Głównym przedsiębiorstwem także z historycznego punktu widzenia od lat współpracującym z Wydziałem jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Coraz większa alokacja zadań z sektora państwa do samorządu lokalnego zauważona przez Wydział pozwoliła na znaczne rozszerzenie grona interesariuszy zewnętrznych. Należą do nich:

- jednostki samorządu terytorialnego
- instytucje związane z ochroną przyrody i zagospodarowaniem przestrzeni
- jednostki administracji publicznej
- firmy prywatne.

Poziom uszczegółowienia przedstawionych umów partnerskich oraz porozumień współpracy naukowo-technicznej i dydaktycznej pozwala stwierdzić o wysokiej randze prowadzonych i realizowanych prac. Przykładem może być porozumienie z dnia 15.09.2013 roku z przedsiębiorstwem KARTGiS s.c. czy liczne umowy zawierane z nadleśnictwami. Dalszą deklarowaną i potwierdzoną formą współpracy z otoczeniem jest członkostwo pracowników Wydziału Leśnego w wielu organach doradczych w tym:

- Prezydenta RP

- Sejmu i Senatu RP
- Dyrekcji Generalnej LP
- Dyrekcji Generalnej Ochrony Środowiska
- Polskiego Związku Łowieckiego
- Państwowej Rady Ochrony Przyrody
- Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN
- Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa

Przedstawiona aktywność charakteryzuje się tendencją wzrostową świadczącą o prawidłowym kierunku działań. Wartością dodaną zbiegającą się z zastosowaniem w praktyce wielu elementów wynikających z prowadzonej współpracy jest coraz aktywniejszy udział studentów. Koła naukowe będące równocześnie motorem w upowszechnianiu wiedzy i podnoszeniu jakości kształcenia ściśle wiążą wiedzę akademicką z praktyką. Warto większą uwagę objąć współpracę z samorządem lokalnym. Nowe zadania związane z gospodarką przestrzenną, operaty środowiskowe wykonywane w ramach dokumentacji inwestycyjnej generują wiele tematów w ramach których niewątpliwie swoje miejsce znajduje realizowany na wydziale kierunek kształcenia. Powyższe być może spowoduje również uruchomienie nowych studiów podyplomowych lub innej ścieżki w części skomercjalizowanej nauki w postaci kursów. Powiązywanie tematów prac dyplomowych realizowanych na Wydziale ze środowiskiem przyrodniczym jest właściwe z punktu widzenia współpracy społeczno-gospodarczej. Z lektury 176 przedstawionych tytułów wynika szeroka tematyka w wielu elementach bezpośrednio odnosząca się do konkretnych zjawisk w konkretnym obszarze. Wyróżnikami mogą być nagrody za prace inżynierskie i magisterskie w wybranych tematach:

- Wytyczne do lokalnego programu rewitalizacji osiedla przyfabrycznego tarnowskiej dzielnicy Mościce
- Forteczny szlak rowerowy Twierdzy Warszawa jako element integrujący przestrzeń zabytkową
- Strategia rozwoju dla partnerstwa Czwórmiasto Małopolsko-Podkarpackie z elementami idei miasta kreatywnego

czy praca dotycząca opracowania pod nazwą „Nowe Centrum dla Konstancina-Jeziorny”.

Wydział wykonuje wiele ekspertyz oraz prowadzi szkolenia dla szeroko rozumianej gospodarki leśnej oraz jednostek samorządu terytorialnego. Udokumentowano i przedstawiono między innymi:

- Planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym – około 10 turnusów rocznie
- Szkolenia dla radnych gmin i powiatów – około 10 szkoleń
- Pozyskiwanie środków finansowych z UE na inwestycje w PGLLP – 14 turnusów dla około 600 osób
- Pielęgnowanie i ochrona upraw leśnych – 400 szkoleń dla ponad 10 tys. rolników.

W ramach umów swoje miejsce znalazła umowa patronacka zawarta między Władzami Dziekańskimi a Niepublicznym Gimnazjum nr 9 Fundacji Primus w ramach której jednostka realizuje edukacyjną opiekę i patronat nad gimnazjum. Przykład zajęć Komisja miała okazję obserwować w trakcie wizytacji. Grupa pracodawców uczestnicząca w spotkaniu z ZO określiła swoją pozycję w stosunku do Wydziału. Wzajemne relacje mimo szczupłości czasu potrzebnego na spotkania oraz konsultacje zostały potwierdzone w wielu obszarach. Przekrój przedstawicieli na spotkaniu w dniu 17.02.2015 roku daje poczucie zrównoważenia jakościowego współpracy. Także elementy słabe, strefy do dopracowania podkreślone przez pracodawców jakimi są umiejętność pracy w grupie oraz pracy w stresie mają nadzieję na szybkie uzupełnienie. Wydział Leśny prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym ze znacznym zaangażowaniem. Zespół Oceniający zwraca uwagę na potrzebę

prowadzenia dla wielu spotkań notatek lub zapisów świadczących o systematyce działań. Wpływ pracodawców na osiągnięte efekty kształcenia należy uznać za pełny.

W wyniku przeprowadzonych rozmów z doktorantami, Kierownikiem Studiów Doktoranckich oraz pracodawcami, stwierdzić należy, że doktoranci mają możliwość współpracy z jednostkami zewnętrznymi, m. in. z Lasami Państwowymi. Są to prace lub badania naukowe prowadzone w ramach umów podpisanych z firmami zewnętrznymi. W programach studiów doktoranci nie mają zajęć przygotowujących ich do zakładania firm i do wprowadzania na rynek pracy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

6.1) Wydział Leśny od wielu lat podejmuje działania związane ze współpracą naukową i dydaktyczną z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Projekty międzynarodowe organizowane przez jednostkę cieszą się zadowalającą frekwencją. Umiarkowane uczestnictwo pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów obserwuje się natomiast w przypadku programów międzynarodowych typu Erasmus. Studenci niepełnosprawni nie uczestniczą w programach wymiany.

6.2) Wydział Leśny sukcesywnie podejmuje intensywne działania zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia. Utworzenie programu studiów anglojęzycznych o technologiach informacyjnych w leśnictwie stanowi najlepszy przykład działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia Wydziału Leśnego. Starania władz powinny być ukierunkowane również na zwiększenie liczby studentów i pracowników naukowo – dydaktycznych z zagranicznych uczelni partnerskich.

6.3) Skala współpracy Wydziału z zagranicznymi ośrodkami akademickimi jest zadowalająca. Współpraca ta powinna być rozwijana, w efekcie powinna dać określone efekty dla osiągnięcia lepszych celów internacjonalizacji procesu kształcenia.

W ramach triady głównych uniwersytetów polskich prowadzących kierunki *leśnictwo* (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie i SGGW) Wydział intensywnie współpracuje na rzecz doskonalenia oferty dydaktycznej. W ramach tej współpracy wykorzystywane są także doświadczenia międzynarodowe ze współpracy pracowników Wydziału z uniwersytetami światowymi. Zakres współpracy Wydziału Leśnego należy ocenić wysoko z zastrzeżeniem słabego angażowania się doktorantów w wymianę międzynarodową. Konieczne wydaje się zapewnienie możliwości semestralnych bądź rocznych staży naukowo-dydaktycznych dla doktorantów.

6.4) Współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego jest bardzo rozległa. Przede wszystkim dotyczy kształcenia umiejętności w zakresie gospodarki leśnej zgłaszanej przez Lasy Państwowe w odniesieniu do kierunku *leśnictwo*. Należy także podkreślić rosnące znaczenie współpracy Wydziału z jednostkami samorządu terytorialnego wykorzystywanych w doskonaleniu koncepcji kształcenia kierunku *gospodarka przestrzenna*.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

1) *Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,*

Po przeanalizowaniu udostępnionej dokumentacji oraz bezpośrednich rozmów ze studentami i doktorantami, należy uznać, że oceniana Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający częściowo również potrzeby osób z niepełnosprawnych.

System opieki dydaktycznej i naukowej:

System wsparcia naukowo-dydaktycznego w ocenianej Jednostce należy ocenić pozytywnie. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci ocenili poziom merytoryczny zajęć dydaktycznych jako dobry. Spośród około 25 studentów obecnych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, w skali akademickiej 2-5 poziom zadowolenia ze studiów studenci ocenili na 5,0. Studenci podkreślili, że zajęcia odbywają się w stosunkowo małych grupach, co stwarza im komfortowe warunki kształcenia. Studenci wskazali ponadto na pozytywne nastawienie i postawę kadry naukowo dydaktycznej – zgodnie stwierdzili, że mogą liczyć na ich pomoc merytoryczną zarówno w przypadku problemów ze zrozumieniem poszczególnych zagadnień, jak również w przypadku kiedy studenci wykazują szczególne zainteresowanie daną tematyką.

Prowadzący dostępni są w czasie wyznaczonych godzin konsultacyjnych, o których informują studentów na początku każdego semestru. Studenci mogą liczyć także na kontakt mailowy, w niektórych przypadkach również telefoniczny. Kolejno, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali na wysokie wsparcie kadry w procesie dyplomowania. Ponadto wskazali na fakt stosunkowo dużej swobody w proponowaniu własnych tematów prac dyplomowych jak również mogą skorzystać z przygotowanej przez promotora listy proponowanych tematów.

Nie stwierdzono przypadków autorytarnego narzucania tematu pracy dyplomowej. Studenci zwrócili uwagę także na poziom obsługi administracyjnej. Jak wskazali podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym PKA, administracja uczelniana dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków.

Również funkcjonowanie systemu opieki naukowo–dydaktycznej dla doktorantów Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie należy ocenić pozytywnie. Kandydat na studia doktoranckie sam wybiera opiekuna naukowego, a następnie wspólnie ustalają ramy pracy badawczej. Pozytywnie należy określić ograniczenie liczby doktorantów na jednego opiekuna naukowego (od 3 do 4). Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej na spotkaniu z doktorantami i Kierownikiem Studiów Doktoranckich ustalił, że wdrożony system opieki naukowej jest adekwatny do potrzeb. Doktoranci wysoko ocenili dostęp do infrastruktury naukowo – badawczej oraz wsparcie administracyjne ze strony dziekanatu. Doktoranci uzyskują finansowanie swoich badań w ramach uczelnianych grantów badawczych, według przejrzystości określonych kryteriów. Konsultacje prowadzone są przez pracowników naukowych w czasie pełnionych dyżurów oraz drogą elektroniczną.

Doktoranci mają bardzo dobry dostęp do bazy danych i zasobów bibliotecznych. Biblioteka jest dobrze wyposażona w najnowsze publikacje.

Doktoranci wysoko ocenili wsparcie administracyjne. W ocenie Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dostęp do informacji o programie studiów i ofercie dydaktycznej jest bardzo dobry. Wszystkie Informacje są rozsyłane bezpośrednio do doktorantów drogą mailową, dodatkowo są umieszczane w gablotach przed dziekanatem oraz na stronie internetowej. Doktoranci dobrze oceniają pracę Kierownika Studiów Doktoranckich oraz jego wsparcie.

System opieki materialnej:

System opieki materialnej w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie opiera się na Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 67 Rektora SGGW w sprawie wprowadzenia Regulaminu

ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z 26 września 2014 r.

Regulamin uwzględnia wszystkie świadczenia pomocy materialnej określone w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli samorządu studenckiego, Regulamin został opracowany po konsultacjach i w uzgodnieniu z samorządem studenckim, co wypełnia dyspozycję art. 186 ust. 1 Ustawy. Potwierdza to również przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja.

Dotacja wynikająca z art. 94 ust. 1 pkt. 7 Ustawy została podzielona zgodnie z dyspozycją art. 174 Ustawy, czego dowodzi przedłożona podczas wizytacji dokumentacja. Jednocześnie dokumentacja potwierdza także wypełnienie dyspozycji art. 179 ust. 2 Ustawy.

W opinii studentów, system opieki materialnej działa sprawnie, a świadczenia wypłacane są regularnie i bez większych problemów. Studenci znają zasady oraz tryb przyznawania świadczeń finansowych i wiedzą gdzie szukać informacji na ten temat.

W czasie spotkania z doktorantami i Samorządem Doktorantów, ustalono, że kryteria przyznawania stypendiów z Funduszu Pomocy Materialnej są przejrzyste i zrozumiałe.

Doktoranci mają prawo ubiegania się o wszystkie rodzaje stypendiów, a kryteria przyznawania są zgodne z przepisami. W podziale tych środków uczestniczy wyłącznie Samorząd (Przedstawiciele Samorządu i pracownik administracyjny). Stypendia wypłacane są terminowo. Doktoranci stwierdzili, że mogą korzystać z domów asystenta, co jest rzadko spotykanym rozwiązaniem w skali kraju. W ramach wsparcia naukowego doktoranci włączani są do organizacji konferencji naukowych.

System opieki nad osobami z niepełnosprawnościami:

Studenci niepełnosprawni, poza możliwością skorzystania z regularnego wsparcia przysługującego studentom, mają możliwość uzyskania dodatkowej pomocy. W tym celu powołany jest Pełnomocnik Rektora SGGW ds. Studentów Niepełnosprawnych. W zakresie osób z niepełnosprawnościami, wsparcia udziela także Studium Wychowania Fizycznego SGGW, które organizuje grupowe zajęcia rehabilitacyjne dla studentów niepełnosprawnych. Zajęcia odbywają się w uczelnianych salach sportowych i/lub na basenie.

Przy Uczelni funkcjonuje także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który poza typową działalnością w zakresie opieki zdrowotnej oferuje także opiekę psychologów. Warto podkreślić, że studenci z niepełnosprawnościami niebędący zarejestrowani w placówce mimo wszystko mogą skorzystać z pomocy psychologa, co jest dużą korzyścią.

W ramach wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami na SGGW funkcjonuje także specjalna strona internetowa - <http://niepelnosprawni.sggw.pl/> - na której można znaleźć wszelkie niezbędne informacje. Podkreślenia wymaga, że studenci niepełnosprawni mają możliwość wypełnienia i przesłania (w tym anonimowo) ankiety ewaluacyjnej, której celem jest zidentyfikowanie problemów oraz usprawnienie funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w zintegrowanym środowisku akademickim. W ramach tej ankiety, można wypowiedzieć się m.in. co do utrudnień napotkanych na terenie kampusu SGGW i możliwości ich rozwiązania oraz utrudnień napotkanych w czasie wykładów, ćwiczeń itp. i możliwości ich usunięcia. Infrastruktura jest dostosowana do potrzeb studentów i doktorantów niepełnosprawnych.

2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

Jednostka nie ma opracowanych formalnych procedur rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Wszelkie sytuacje w tym zakresie są rozpatrywane indywidualnie i na bieżąco podejmowane są stosowne działania, co potwierdzają przedstawiciele władz Wydziału oraz przedstawiciele studentów oraz doktorantów. Pomimo braku procedur, studenci, a także doktoranci wiedzą gdzie należy zwrócić się z ewentualnymi

problemami. Skargi można składać do samorządu studenckiego lub bezpośrednio do władz jednostki.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej, doktoranci pozytywnie ocenili sposób rozwiązywania sytuacji konfliktowych, choć nie jest on w żaden sposób sformalizowany. Doktoranci w pierwszej kolejności zgłaszają się do Kierownika Studiów Doktoranckich, jako pierwszej instancji, który stara się rozwiązać sytuację lub wskazuje dalszą drogę. Drugą instancją odwoławczą jest Dziekan, a ostateczności można skierować sprawę do Rektora. Sytuacje zaistniałe pomiędzy doktorantami rozwiązuje Sąd Koleżeński Samorządu Doktorantów. Dodatkowym nieformalnym rozwiązaniem są spotkania doktorantów z Kierownikiem Studiów Doktoranckich, podczas których również jest możliwość rozwiązywania konfliktów poprzez wymianę poglądów.

- 3) *jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.*

Samorząd Studentów działa na Uczelni zarówno na szczeblu uczelnianym jak i wydziałowym, funkcjonując w oparciu o Regulamin Samorządu Studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, przyjęty uchwałą Nr 1/8/11/2011 Rady Uczelnianej Samorządu Studentów z dnia 8 listopada 2011 r. oraz zatwierdzony Uchwałą Nr 13 - 2011/2012 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie stwierdzenia zgodności Regulaminu Samorządu Studentów z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i ze Statutem SGGW.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, że przedstawiciele studentów i doktorantów, stanowiąc ponad 20% składu Rady Wydziału, mają zapewnioną właściwą reprezentację, co wypełnia dyspozycję art. 67 ust. 4 Ustawy. Kolejno, na podstawie przedłożonej dokumentacji wskazać jednak należy, że studenci i doktoranci mają także właściwą reprezentację w Senacie Uczelni, co pozwala stwierdzić że art. 61 ust. 3 Ustawy również został spełniony.

Zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawiciela samorządu studenckiego, studenci mają pełną swobodę wypowiedzi podczas posiedzeń wspomnianych gremiów i mogą aktywnie uczestniczyć w ich pracach poza posiedzeniami. Opierając się na opinii przedstawicieli samorządu studenckiego ocenianej Jednostki, przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, relacje władz Uczelni i władz Wydziału do przedstawicieli samorządu studenckiego są bardzo dobre i mają charakter partnerski. Przedstawiciele samorządu podkreślili, że szczególnie dobry kontakt mają z władzami ocenianej Jednostki i zawsze mogą liczyć na ich pełne wsparcie. Z obserwacji i rozmów zarówno ze studentami jak i władzami Wydziału, poczynionych podczas wizytacji, stwierdzić należy że relacje pomiędzy tymi podmiotami w dalszym ciągu się rozwijają. Podając przykład, przedstawiciele studentów starają się obecnie wypracować wraz z władzami Wydziału koncepcję modyfikacji zasad ankietyzacji w celu poprawy jej efektywności zarówno w aspekcie ilościowym jak i jakościowym.

W zakresie procesów podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia, w Uczelni i w ocenianej Jednostce funkcjonuje szereg gremiów odpowiedzialnych za różne aspekty działalności, w tym m.in. Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, Senacka Komisja ds. Dydaktyki i Wychowania. Na podstawie dokumentacji przedstawionej podczas wizytacji należy stwierdzić, że studenci mają swoich przedstawicieli

we wszystkich wymienionych komisjach. Przedstawiciele studentów, biorący udział w posiedzeniach tych gremiów podkreślili, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, że są traktowani bardzo poważnie i mają poczucie pełnego wpływu na działania i decyzje podejmowane przez te gremia.

Na ocenianym Wydziale funkcjonuje Samorząd Doktorantów. Przedstawiciel doktorantów uczestniczy w posiedzeniach Rady Wydziału. Samorząd opiniował powołanie Kierownika Studiów Doktoranckich. Doktoranci aktywnie uczestniczą w pracach Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Przedstawiciele doktorantów zostali powołani do komisji doktoranckiej ustalającej listy rankingowe przy przyznawaniu stypendium doktoranckiego oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji pro jakościowej.

Samorząd dysponuje środkami na działalność, ma możliwość korzystania z niezbędnych urządzeń biurowych oraz infrastruktury. Samorząd ocenił, że wyżej wymieniona pomoc jest na wystarczającym poziomie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Wdrożony w ocenianej Jednostce system opieki naukowo-dydaktycznej i materialnej dla studentów i doktorantów działa sprawnie i w wystarczającym stopniu uwzględnia potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

7.2) Jednostka nie posiada sformalizowanego systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Pomimo to, w oparciu o indywidualne podejście do poszczególnych spraw, system funkcjonuje stosunkowo sprawnie.

7.3) Działalność organizacji studenckich i doktoranckich na Wydziale należy ocenić pozytywnie. Władze jednostki odnoszą się do działań organizacji studenckich i doktoranckich z dużą otwartością i wykazują pełne wsparcie przy zachowaniu partnerskich relacji.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Usystematyzowanie działań w obszarze zapewniania jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wyznacza Uchwała nr 3-2009/2010 z dnia 26 października 2009 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Uchwała ta określała podstawowe funkcje, schemat organizacji i funkcjonowania Systemu. Zawarto w niej narzędzia badawcze i cele ewaluacji jakości zajęć dydaktycznych. W ramach struktur zarządzania jakością funkcjonowały m.in.: Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz na szczeblu Wydziału - Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia. Do podstawowych instrumentów zarządzania jakością kształcenia w Uczelni należały w omawianym okresie systematycznie prowadzone ewaluacje zajęć dydaktycznych. Opracowywane w ich wyniku raporty miały na celu formułowanie zaleceń, w oparciu o które podejmowano konkretne działania naprawcze.

W okresie do nowelizacji ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym dokonanej ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455, z późn. zm.) zidentyfikowano szereg

wewnętrznych aktów normatywnych związanych z jakością kształcenia w Uczelni wydanych przez władze Uczelni. Analiza dokumentacji uchwał Senatu oraz Rady Wydziału potwierdza, iż organy kolegialne w tym czasie swoje posiedzenia poświęcały problemom zapewniania jakości kształcenia w Uczelni. Podsumowaniem wszystkich przedsięwzięć w obszarze jakości kształcenia, które podejmowano do 2013 roku, była Uchwała nr 1 – 2013/2014 Senatu SGGW z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ocena tego dokumentu, konstytuującego Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) wskazuje, że obejmuje on standardowe elementy. Określono w nim zasadnicze cele Systemu, kompetencje i odpowiedzialność oraz jego podstawowe procesy. Z „Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie”, stanowiącej załącznik do ww. Uchwały, wynika, iż podstawowe jednostki organizacyjne Uczelni przy tworzeniu Wydziałowych Systemów Zapewniania Jakości Kształcenia zostały zobowiązane uwzględnić elementy Systemu określone w uchwale. Dotyczą one m.in. organizacji procesu kształcenia, rekrutacji, opracowywania programów studiów, weryfikacji efektów kształcenia, ewaluacji procesu kształcenia, monitorowania losów absolwentów, itp.

Podstawowe cele Systemu to: przejrzyste warunki zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu jakości kształcenia, dostęp do informacji o jakości kształcenia oraz kompetencjach i umiejętnościach absolwentów. Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia poinformował podczas spotkania w trakcie wizytacji, iż celem Systemu jest przede wszystkim budowanie kultury jakości na różnych szczeblach, spójność działań i dążenie do zapewnienia skuteczności i efektywności Systemu, nadanie weryfikacji efektów kształcenia charakteru systemowego.

Polityka jakości realizowana w Uczelni jest częścią wielu różnych dokumentów, tj. Strategii rozwoju Uczelni na lata 2011-2020 (uchwała Senatu Nr 16-2010/2011 z dnia 29 listopada 2010 r.), czy Statutu Uczelni (uchwała Senatu Nr 8-2011/2012 z dnia 28 listopada 2011 r.) Cele jakościowe zostały wyrażone również w aktach wewnętrznych wprowadzających Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia. Wydział Leśny wpisuje się we wszystkie działania związane z zapewnianiem jakości. Strategia rozwoju Wydziału na lata 2013-2020, przyjęta na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 9 lipca 2013 r., zakłada: „dalszą implementację mechanizmów wdrażanego w SGGW Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, tworzenie kultury jakości”, wymienia szczegółowe działania w odniesieniu do zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje zapewnianie, doskonalenie, promocję i kontrolę jakości kształcenia, a w szczególności:

1. zapewnienie spójności programów studiów z Krajowymi Ramami Kwalifikacji,
2. monitorowanie, analizę, diagnozę, ocenę i doskonalenie efektów kształcenia w procesie kształcenia,
3. aktualizację i poszerzanie oferty edukacyjnej,
4. zapewnienie wysokiego poziomu merytorycznego kadry naukowo-dydaktycznej, technicznej i administracyjnej,
5. poszerzanie współpracy z wiodącymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi w zakresie kształcenia, badań naukowych oraz transferu wiedzy,
6. monitorowanie losów zawodowych absolwentów,
7. włączanie interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych w zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia,
8. rozwój infrastruktury dydaktycznej,

9. dbałość o efektywny przepływ informacji.

W celu realizacji zadań systemu określona została struktura odpowiedzialności w obszarze zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, obejmująca zarówno organy Uczelni (Rektor, Prorektorzy, Senat, Dziekan, Prodziekani, Rada Wydziału), jak i powołane dla potrzeb tego systemu ciała wielo- i jednoosobowe; na szczeblu Uczelni: Rectorska Komisja ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Komisje Uczelniane (Komisja Dyscyplinarna ds. Nauczycieli Akademickich, Komisja Dyscyplinarna dla Doktorantów, Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów i Komisja ds. Oceny Pracowników), Pełnomocnicy Rektora: ds. Współpracy z Gospodarką, ds. Międzynarodowych Projektów Badawczych, ds. Współpracy ze Szkołami Średnimi, ds. Kół Naukowych, ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, ds. Studentów Niepełnosprawnych i ds. Funkcjonowania Systemu Antyplagiatowego, Biuro Spraw Studenckich, Biuro Karier i Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, Biuro Nauki, oraz na szczeblu Wydziału: Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Dziekana ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, a także inni Pełnomocnicy Dziekana: Pełnomocnik ds. Praktyk, Pełnomocnik ds. Współpracy z Gospodarką, Pełnomocnik ds. Biblioteki, Pełnomocnik ds. Monitorowania Losów Absolwentów, Pełnomocnik ds. Współpracy Międzynarodowej, Pełnomocnik ds. Międzynarodowych Projektów Badawczych, Pełnomocnik ds. Studiów Międzynarodowych, Pełnomocnik ds. Specjalności „Forest Information Technology”, Pełnomocnik ds. Promocji Wydziału, Pełnomocnik ds. Kontaktów ze Szkołami Średnimi, Pełnomocnik ds. Stypendiów i Pomocy Materialnej, Pełnomocnik Dziekana ds. Internetu. W trakcie wizytacji przedstawiono akty powołania Pełnomocników przez Dziekana z dnia 6 listopada 2012 r. W strukturze Systemu działają także Komisje Wydziałowe: Komisja Dydaktyczna, Komisja Hospitacyjna, Komisja Stypendialna, Komisja Rekrutacyjna, Komisja ds. Lasów Rogowskich, Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich, komisje zadaniowe, a także kierownicy jednostek, kierownicy studiów doktoranckich, kierownicy studiów podyplomowych.

Dla organów i osób współtworzących tę strukturę zostały określone szczegółowe zakresy kompetencji, będące pochodną kompetencji statutowych określonych dla organów Uczelni, jak i zadań wynikających z potrzeb procesu kształcenia oraz funkcjonowania samego Systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia.

Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia została powołana Zarządzeniem Nr 112/2012 Rektora SGGW z dnia 26 września 2012 r. w *sprawie powołania Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia* na okres kadencji 2012-2016. Do jej zadań należy w szczególności: opiniowanie wyników przeglądów Systemu oraz zmian w zakresie jego doskonalenia, opracowywanie procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia w Uczelni, rekomendowanie Senatowi oraz Rektorowi działań doskonalących proces kształcenia w Uczelni, monitoring i merytoryczne wspieranie działań Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia. Skład Rektorskiej Komisji został przygotowany zgodnie z zasadą reprezentatywności. Reprezentowane są w nim wszystkie wydziały reprezentowane przez wydziały o zbliżonym profilu, a także studenci i doktoranci. W skład Rektorskiej Komisji wchodzi: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia jako przewodniczący, który jest zarazem Pełnomocnikiem Dziekana ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych, Prodziekan ds. Dydaktyki Wydziału Inżynierii Produkcji, Prodziekan ds. Dydaktyki Wydziału Technologii Drewna, Prodziekan ds. Dydaktyki Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji, przedstawiciel studentów wskazany przez właściwe organy samorządu studenckiego oraz przedstawiciel doktorantów.

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia został powołany Zarządzeniem Rektora SGGW Nr 43 z dnia 14 czerwca 2013 r. w *sprawie zmiany Pełnomocnika Rektora ds. Jakości*

Kształcenia powołanego Zarządzeniem Nr 121 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 15 października 2012 r. w sprawie powołania Pełnomocników Rektora SGGW. W trakcie wizytacji przekazano zakres kompetencji Pełnomocnika zatwierdzony przez Prorektora ds. Dydaktyki w dniu 18 lipca 2013 r. Pełnomocnik wykonuje działania operacyjne związane z wdrażaniem, monitorowaniem oraz przeglądem i doskonaleniem systemu. W zakresie działalności związanej z funkcjonowaniem Systemu współpracuje z Rektorem, prorektorami, Senatem, komisjami senackimi i Biurem Spraw Studenckich w zakresie nadzorowania i doskonalenia Systemu; współuczestniczy w przekazywaniu informacji i decyzji dziekanom, radom wydziałów i wydziałowym pełnomocnikom ds. jakości kształcenia, współuczestniczy w koordynacji działań związanych z zapewnieniem jakości kształcenia, współpracy z instytucjami podejmującymi działania mające wpływ na jakość kształcenia, nadzorem nad stosowaniem narzędzi oceny jakości.

Pełnomocnik Dziekana ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia został powołany przez Dziekana w dniu 6 listopada 2012 r. Pełnomocnik odpowiada za koordynację działań związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale i przewodniczy pracom zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (w ramach Komisji Dydaktycznej) Współpracuje z Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia w SGGW. Przygotowuje Dziekanowi i Komisji Dydaktycznej oraz Samorządowi Studentów raporty z ocen studenckich, ze wskazaniem niezbędnych kierunków ewentualnych zmian.

Zespół ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym w ramach Wydziałowej Komisji Dydaktycznej został powołany w dniu 7 listopada 2012 r. przez Dziekana. W jego skład wchodzi trzech nauczycieli akademickich, w tym dwóch prodziekanów. **Zaleca się powołanie do składu Zespołu przedstawicieli interesariuszy wewnętrznych m.in. studentów oraz doktorantów.**

Podsumowując powyższe, za zapewnianie jakości kształcenia odpowiadają:

1. władze Uczelni i Wydziału, organizując proces kształcenia,
2. kadra akademicka: pracownicy dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni,
3. pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców,
4. studenci i doktoranci, wpływając poziomem swojego zaangażowania na jakość procesu kształcenia,
5. interesariusze zewnętrzni poprzez monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy.

W zakresie kluczowych obszarów objętych systemem zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni wdrożony został zespół przepisów wewnętrznych wspierających zadania Systemu, tj. np.:

- programy kształcenia i weryfikacja efektów kształcenia – Uchwała Nr 4-2011/2012 Senatu SGGW z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów; Uchwała Nr 38 – 2011/2012 Senatu SGGW z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie: wprowadzenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
- weryfikacja i zasady dokumentowania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów i doktorantów – Zarządzenie Nr 22 Rektora SGGW z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie gromadzenia, udostępniania przez Bibliotekę Główną i biblioteki wydziałowe prac doktorskich, magisterskich, inżynierskich i licencjackich obronionych w SGGW, Zarządzenie Nr 15 Rektora SGGW z dnia 22 lutego 2010 r. w sprawie wymogów dotyczących pisanie prac dyplomowych oraz sposobu przeprowadzania egzaminu dyplomowego w Szkole Głównej Gospodarstwa

Wiejskiego w Warszawie, Zarządzenie Nr 4 Rektora SGGW z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiatowego prac dyplomowych studentów SGGW;

- nauczyciele akademicki – Uchwała Nr 26-2012/2013 Senatu SGGW z dnia 22 października 2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Doktorantów, Uchwała Nr 54-2012/2013 Senatu SGGW z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie Regulaminu oceny nauczyciela akademickiego, Zarządzenie Nr 17/2013 Rektora SGGW z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie zarządzenia okresowej oceny nauczyciela akademickiego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Zarządzenie Nr 42 z dnia 17 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia Procedury oceny i motywowania pracowników niebędących nauczycielami akademickimi zatrudnionych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
- wsparcie studentów i doktorantów w procesie kształcenia – Zarządzenie Nr 12/2013 Rektora SGGW z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania miejsc i rozliczania zakwaterowań w domach studenckich Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Uchwała nr 53-2010/2011 Senatu SGGW z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie własnego funduszu stypendialnego SGGW ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr 64-2012/2013 z dnia 22 kwietnia 2013 r., Zarządzenie nr 67/2014 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 26 września 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Zarządzenie nr 68/2014 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 26 września 2014 r. w sprawie ustaleń dotyczących przyznawania stypendiów z Funduszu Pomocy Materialnej w roku akademickim 2014/2015; zarządzenie Rektora Nr 70 z dnia 1 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów SGGW; Zarządzenie nr 74 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 17 listopada 2014r. w sprawie ustalenia wysokości stypendium rektora dla najlepszych studentów w roku akademickim 2014/2015, ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem nr 75/2014 Rektora SGGW z dnia 19 listopada 2014 r., Uchwała nr 16-2012/2013 Senatu SGGW z dnia 24 września 2012 roku w sprawie wprowadzenia Kodeksu Etyki Studenta i Kodeksu Etyki Doktoranta w SGGW;
- badania absolwentów monitorujące jakość kształcenia – Zarządzenie nr 44 z dnia 1 września 2009 r. Rektora SGGW w Warszawie w sprawie Regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Określa wewnętrzną organizację i rodzaje jednostek organizacyjnych w SGGW oraz zasady zarządzania. W tym określa ramowo funkcjonowanie Sekcji Promocji Absolwentów „Agrokadra” (w strukturze Biura Spraw Studenckich), obecnie o nazwie Biuro Karier – Sekcja Promocji Absolwentów „Agrokadra”, której celem jest m.in. prowadzenie poradnictwa zawodowego dla studentów i absolwentów, prowadzenie bazy dotyczącej podjęcia lub zmiany pracy oraz bazy informacji m.in. o kursach i stypendiach krajowych i zagranicznych, a także nawiązywanie kontaktu z przedsiębiorstwami; Regulamin korzystania z Portalu Internetowego Serwis Biura Karier SGGW.

Wytyczne zawarte w tych aktach prawnych dotyczą zasad monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia i ich efektów, zasad oceniania studentów, zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej, zasad gromadzenia i publikowania informacji na temat jakości kształcenia w Uczelni.

Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 15 października 2013 r. Cele realizowanych procesów w obszarze jakości kształcenia skupiają się na: zapewnieniu spójności programów kształcenia z KRK, monitorowaniu analizie, diagnozie, ocenie i doskonaleniu efektów kształcenia, aktualizacji i poszerzaniu oferty edukacyjnej, zapewnianiu wysokiego poziomu merytorycznego kadry naukowo-dydaktycznej, technicznej i administracyjnej, poszerzaniu współpracy z wiodącymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi w zakresie kształcenia, badań naukowych oraz transferu wiedzy, monitorowaniu losów zawodowych absolwentów, intensyfikacji udziału interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych w bieżącym doskonaleniu jakości kształcenia, utrzymaniu i rozwoju infrastruktury dydaktycznej, dbałości o efektywny przepływ administracji. Wskazane procesy regulowane są procedurami, z określonym celem, zakresem, odpowiedzialnością, trybem postępowania.

Na Wydziale opracowano następujące procedury:

- Tok studiów,
- Programy i plany kształcenia,
- Obieralność modułów kształcenia przez studentów,
- Efekty kształcenia – ewaluacja,
- Praktyki i staże zawodowe,
- Praca dyplomowa i proces dyplomowania,
- Pomoc materialna,
- Badania naukowe,
- Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia,
- Środowisko społeczno-gospodarcze,
- Innowacje i benchmarking,
- Etyka w kształceniu i nauce,
- Infrastruktura naukowo-dydaktyczna,
- Jakość realizacji zajęć dydaktycznych,
- Ocena nauczyciela akademickiego,
- Studencka ocena zajęć dydaktycznych,
- Proces rekrutacji,
- Monitorowanie losów absolwentów,
- Polityka informacyjna.

Kierownicy podstawowych jednostek sporządzają roczne raporty z funkcjonowania Systemu na Wydziale, które przekazują Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Raz w roku procedura podlega przeglądowi przeprowadzanemu przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, który po uzyskaniu opinii Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przedstawia raport z przeglądu Rektorowi. W przypadku stwierdzenia niezgodności podejmowane są działania korygujące.

W trakcie wizytacji przedstawiono:

1. Raport z funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie w roku akademickim 2013/2014;
2. Raport z oceny nauczycieli akademickich na Wydziale Leśnym;
3. Raport z oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi;
4. Raport z ankiet satysfakcji absolwenta wypełnianych przed obroną pracy dyplomowej;
5. Raport z monitorowania realizacji strategii,
6. Raport – rezultaty badań naukowych w 2013 roku;

7. Opinie na temat udoskonalonego procesu kształcenia na kierunkach: „gospodarka przestrzenna” oraz „leśnictwo” prowadzonych na Wydziale Leśnym;
8. Sprawozdanie roczne z działalności Pełnomocnika Dziekana ds. Specjalności Forest Information Technology za rok 2013/2014;
9. Sprawozdanie z działalności międzynarodowej Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie w latach 2010-2014;
10. Sprawozdanie roczne z działalności za rok akademicki 2013/2014 Pełnomocnika Dziekana ds. Studiów Międzynarodowych oraz sprawozdania za lata poprzednie od roku akademickiego 2009/2010;
11. Sprawozdanie roczne Przewodniczącego Komisji ds. Dydaktycznych za rok akademicki 2013/2014;
12. Sprawozdanie Pełnomocnika Dziekana ds. Kontaktów ze szkołami średnimi;
13. Sprawozdanie Dziekana ds. Współpracy z Międzynarodową;
14. Sprawozdanie z pracy Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej;
15. Zestawienie wyników oceny nauczycieli akademickich na Wydziale Leśnym;
16. Sprawozdanie z przebiegu oceny pracowników na Wydziale Leśnym;
17. Projekt sprawozdania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Na podstawie tej dokumentacji można stwierdzić, iż w Uczelni dokonywany jest bieżący monitoring realizacji procesu kształcenia: monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku, ocena jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia, monitorowanie warunków kształcenia, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, ocena dostępności informacji na temat kształcenia, badanie losów absolwentów uczelni, zapobieganie zjawiskom patologicznym, procedury wdrażania planów naprawczych.

Podczas wizytacji szczegółowemu oglądowi poddano dokumentację związaną zarówno z aktywnością organów, zespołów i osób bezpośrednio objętych strukturą Systemu jak również będącą wynikiem funkcjonowania samego Systemu, a także realizacji zadań określonych w ww. wewnętrznych aktach normatywnych. Z analizy dokumentacji Senatu i Rady Wydziału wynika, iż problematyka jakości kształcenia jest przedmiotem obrad tych organów. Podczas posiedzeń przedstawiane były zagadnienia związane m.in. z funkcjonowaniem i doskonaleniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju, wynikami badań monitorujących jakość kształcenia.

Ponadto zespół oceniający otrzymał do wglądu protokoły z posiedzeń Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Komisji funkcjonujących na Wydziale. Na podstawie tej dokumentacji można stwierdzić, iż ocena jakości kształcenia weryfikowana jest przede wszystkim poprzez ankiety studenckie oceniające proces kształcenia oraz kadre akademicką, analizę wyników sesji egzaminacyjnych, kontakty z pracodawcami w świetle praktyk zawodowych, współpracę w procesie dydaktycznym, proces dyplomowania. Proces ankietowania przeprowadzany jest systematycznie (dwa razy do roku). Studenci wypełniają kwestionariusze w formie elektronicznej. Z oceny zajęć dydaktycznych wyciągane są na bieżąco wnioski, które realnie wpływają na politykę kadrową Uczelni.

Analiza struktury ocen egzaminacyjnych i zaliczeniowych dokonywana jest raz w semestrze. Wyniki analizy służą do planowania hospitacji wobec osób, które otrzymały słabe oceny w badaniu ankietowym studentów, a także wyniki sesji egzaminacyjnych sygnalizują niski stopień osiągania efektów kształcenia. Oceny odbiegające od rozkładu normalnego są analizowane i przeprowadzana jest rozmowa, która wyjaśnia ewentualne wątpliwości. Władze Uczelni dokonują identyfikacji najczęściej powtarzających się uwag i zaleceń hospitacyjnych.

Na Wydziale prowadzone są weryfikacja rozkładu ocen, osiągniętych efektów kształcenia oraz przeglądy programów studiów. Pozyskiwane są opinie przedstawicieli pracodawców. Samorząd studencki również przedkłada pisemne opinie o programach i efektach kształcenia. Na Wydziale prowadzona jest także ocena kadry akademickiej, która uwzględnia: dorobek naukowy, dorobek dydaktyczny oraz dorobek organizacyjny. Przedstawiona Zespołowi oceniającemu PKA dokumentacja tej oceny pozwala na stwierdzenie, że przeprowadzona została zgodnie z wymaganiami art. 132 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym.

W Uczelni dokonywana jest ocena zajęć dydaktycznych przez studentów oraz doktorantów Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie. Wyniki ankietyzacji są analizowane przez władze Uczelni i kierowników jednostek organizacyjnych, a wnioski z nich wynikające są omawiane z poszczególnymi nauczycielami. Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia rekomendował przeprowadzenie ww. rozmów w obecności kierowników jednostek. Dokumentacja zawiera pisma Dziekana skierowane do Rektora SGGW informujące, że zostały przeprowadzone rozmowy wyjaśniające z nauczycielami akademickimi, w stosunku do których pojawiły się zastrzeżenia stwierdzone w wyniku przeprowadzonej oceny. W trakcie oceny pracowników pojawiły się uwagi i komentarze dotyczące zarówno ankiety, jak i samej procedury. W szczególności zwracano uwagę na: nieznaną kryteriów oceny, brak szczegółowych wytycznych dotyczących oceny działalności dodatkowej oraz przydzielania punktów przez Komisje Wydziałowe. Wskazano również na konieczność uściślenia kryteriów ponownej oceny w przypadku uzyskania oceny negatywnej oraz składu ocenianych grup.

W ocenianym okresie na Wydziale Leśnym funkcjonowały trzy edycje stacjonarnych studiów doktoranckich, uruchamianych na lata 2007-2011 (10 osób) i 2008-2012 (4 osoby) oraz aktualnie funkcjonująca edycja, uruchomiona na lata 2013-2017 (12 osób). Słuchacze studiów doktoranckich, podobnie jak studenci studiów pierwszego i drugiego stopnia, mają dostęp do elektronicznego systemu obsługi studentów eHMS, w którym zamieszczona jest ankieta oceny zajęć dydaktycznych. **Ze względu na specyfikę zajęć, studenci studiów trzeciego stopnia sporadycznie korzystają z możliwości oceny modułów kształcenia za pomocą tego narzędzia. Dlatego też Wydział nie korzystał do tej pory z wyników tych badań.** Aby zapewnić możliwość oceny zajęć przez doktorantów, Wydział wprowadził od roku 2011 własne badania sondażowe z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza, zaproponowanego przez funkcjonującą wówczas Wydziałową Komisję ds. Dydaktyki. W latach 2011-2012 słuchacze zakończonych edycji studiów wypełnili łącznie 6 ankiet, a nowi studenci – 7 ankiet w roku 2014 w ramach tego działania.

W trakcie wizytacji ustalono, że badanie ankietowe przeprowadzane jest z pominięciem słuchaczy studiów podyplomowych.

Pomimo stosunkowo niewielkiej liczby ankiet, analiza informacji wskazanych w tych badaniach spowodowała zmiany w niektórych sylabusach modułów zajęć dla doktorantów. Jednocześnie w trakcie przygotowywania bieżącej edycji studiów doktoranckich, z programem zbudowanym z wykorzystaniem efektów kształcenia, przeprowadzono z ówczesnymi doktorantami konsultacje dotyczące pożądanych efektów kształcenia, planu studiów i programów poszczególnych modułów zajęciowych, co pozwoliło na dokonanie zmian zarówno w samym planie zajęć, jak i poszczególnych jego elementach.

Na Uczelni podejmowane są różne działania aktywizujące interesariuszy do udziału w pracach nad doskonaleniem jakości kształcenia. W trakcie wizytacji przedstawiono porozumienia o współpracy Uczelni z pracodawcami. Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia poinformował, iż w Uczelni utworzono platformę ds. współpracy z pracodawcami kluczowymi. Rektor Uczelni w dniu 8 sierpnia 2014 r. wydał Zarządzenie Nr 59 w sprawie Procedury postępowania przy zawieraniu porozumienia o współpracy Szkoły

Główniej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z podmiotami otoczenia gospodarczego. Analiza dokumentacji potwierdziła, iż przedstawiciele rynku pracy są zaangażowani w pracę Komisji, znają problemy Uczelni. Udział interesariuszy zewnętrznych zarówno w procesie dydaktycznym, jak i organizacji praktyk zawodowych i opiniowaniu programów kształcenia jest ważnym elementem doskonalenia jakości kształcenia. Zespół oceniający PKA otrzymał do wglądu dokumentację, z której wynika, iż angażowano praktyków w prowadzenie zajęć dydaktycznych, powołano Radę Programową kierunku gospodarka przestrzenna, zorganizowano Wydziałowe seminarium z kluczowymi pracodawcami. Ponadto podejmuje się współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego.

Ważnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest monitoring losów absolwentów. Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy realizowane jest przede wszystkim przez Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów we współpracy z Jednostką. W 2012 roku na Uczelni powołany został również Pełnomocnik Rektora ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, a na Wydziale istnieje współpracujący z nim wydziałowy odpowiednik – Pełnomocnik Dziekana. Ocena realizacji efektów kształcenia oraz stopnia zaspokojenia oczekiwań absolwentów odbywa się za pomocą kilku typów badań sondażowych, w których dobrowolnie i anonimowo biorą udział studenci i absolwenci różnych kierunków studiów. Są to m.in. ankieta satysfakcji absolwenta (wypełniana przed obroną pracy dyplomowej na studiach pierwszego i drugiego stopnia), ankieta studentów 1 semestru, badanie losów zawodowych absolwentów po 3-5 latach od ukończenia studiów. Wyniki tych ankiet są przesyłane na Wydział i podlegają szczegółowej analizie przez Pełnomocnika Dziekana oraz kolegium dziekańskie, a następnie są przekazywane na forum jednostki w postaci prezentacji na posiedzeniu Rady Wydziału.

System skierowany do środowiska studenckiego jest zadowalający. Studenci mogą znaleźć niezbędne informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na stronie internetowej Uczelni oraz Wydziału. Na stronie Wydziału znajdują się informacje dotyczące między innymi programów studiów, planów studiów, sylabusów poszczególnych zajęć, rozkładów zajęć, oferty studiów podyplomowych, kursów, szkoleń itp. W trakcie wizytacji przekazano wykaz szkoleń w zakresie podniesienia jakości zarządzania zasobami SGGW. Na stronie zamieszczone są również wszystkie istotne wewnętrzne akty prawne związane z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz tokiem studiów. W sposób ciągły zamieszczane są na niej także aktualne informacje i ogłoszenia. Oprócz strony internetowej wskazane informacje są wywieszane w gablotach Dziekanatu.

W świetle analizy dokumentów i przeprowadzonych rozmów można stwierdzić, że informacje dotyczące wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i wprowadzania zmian w tym zakresie są upowszechniane. Opracowywane są raporty z oceny jakości kształcenia, które są dyskutowane na posiedzeniu Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Senacie, czy też Radzie Wydziału. Wyniki sesji egzaminacyjnej omawiane są na Radzie Wydziału. Programy studiów opiniowane są przez Samorząd Studencki. Ponadto zmiany dotyczące jakości kształcenia omawiane są na posiedzeniach Komisji ds. Jakości Kształcenia.

SGGW wdraża i doskonali Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia. Całość założeń formalnych zawartych w opisie Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia ocenia się pozytywnie. Na podstawie przedłożonej dokumentacji, rozmów przeprowadzonych w czasie wizytacji można stwierdzić że System po zmianach wprowadzonych w 2013 roku wskazuje już na pewne skuteczne działania.

Zasadne jest jednak zwrócenie szczególnej uwagi na objęcie procedurami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia studiów trzeciego stopnia oraz studiów podyplomowych w większym zakresie niż dotychczas (ankietyzacja, hospitacja, wpływ na

proces kształcenia), gdyż stosownie do założeń wewnętrzny system powinien działać w ujęciu kompleksowym. Wskazane jest także zwiększenie wpływu studentów, uczestników studiów trzeciego stopnia oraz słuchaczy studiów podyplomowych na jakość oferowanego kształcenia oraz inicjowanie działań potwierdzających prawidłowe oraz efektywne działanie mechanizmów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, wraz z ich doskonaleniem.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ *w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Na podstawie analizy tej dokumentacji można stwierdzić, że Wydział Leśny wypracował przejrzystą i skuteczną strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów oraz rozwija Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia. Wydział posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia (ogólnouczelniane i wydziałowe), zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Przepisy te w sposób kompletny i spójny określają prowadzoną politykę jakości, procedury, cele jakościowe oraz strategię ich realizacji.

Działania Wydziałowego Zespołu ds. Jakości, będącego ogniwem Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, zorientowane są na okresowe analizy efektów kształcenia, doskonalenie mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz podnoszeniu jakości pracy kadry dydaktycznej. Podstawą tych analiz są wyniki okresowego ankietowania studentów, hospitowania zajęć, a także okresowego ankietowania absolwentów i zasięgania opinii pracodawców. Uzyskane wyniki stanowią podstawę modyfikacji programu studiów oraz metod jego realizacji, zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Praktyczna przydatność tego Systemu do badania zgodności programu studiów na ocenianym Wydziale i metod jego realizacji z założonymi efektami nie budzi zastrzeżeń. W trakcie analizy stwierdzono jednak iż studia podyplomowe nie są wystarczająco objęte oddziaływaniem systemu, co wymaga dalszego doskonalenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów ³		X			

³ Kryterium 3 i 7 należy skorelować.

8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			
---	--	--	---	--	--	--

Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na odpowiedni potencjał kadrowy i właściwą infrastrukturę dydaktyczną zapewniającą potrzeby realizowanych kierunków studiów zarówno od strony dydaktycznej, jak i badań naukowych. Zadania realizowane przez Wydział, wypełniają misję i wizję zawartą w strategii Uczelni, a także odgrywają kluczową rolę w jej realizacji. Misja i strategia rozwoju ocenianego Wydziału jest zatem zgodna z misją i strategią rozwoju macierzystej Uczelni. Wizytacja potwierdziła wszystkie określone przez Jednostkę w przeprowadzonej analizie SWOT mocne strony Wydziału takie jak: uznana pozycja kadry Wydziału w kraju i zagranicą, duża liczba samodzielnych pracowników naukowych, wysoka aktywność pracowników w organizacjach międzynarodowych, realizacja specjalności na studiach II stopnia w języku angielskim, nowoczesna baza dydaktyczna, intensywna współpraca z podmiotami gospodarczymi w zakresie prowadzonej dydaktyki, badań naukowych i prac wdrożeniowych oraz wypracowanie i doskonalenie wspólnie z głównym pracodawcą Lasami Państwowymi oczekiwań w stosunku do absolwentów w zakresie ich wiedzy, umiejętności i kompetencji oraz dostępność obiektów (lasów) do realizacji ćwiczeń terenowych, wykonywania prac dyplomowych (inżynierskich i magisterskich), realizowania prac doktorskich i prowadzenia badań naukowych i prac wdrożeniowych. Z uznaniem należy przyjąć, że Wydział zna swoje słabe strony i wynikające z tego zagrożenia do których należy sukcesywnie zmniejszająca się liczba kandydatów na studia, zbyt mała aktywność pracowników w pozyskiwaniu funduszy na badania ze źródeł zewnętrznych co skutkuje ograniczoną liczbą publikacji w renomowanych czasopiśmie naukowych i kategoria B w ocenie parametrycznej oraz niskie zainteresowanie pracowników zwłaszcza młodych do odbywania długoterminowych staży naukowych w ośrodkach zagranicznych.

Wydział Leśny wypracował przejrzystą i skuteczną strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów oraz rozwija Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje kluczowe elementy dla podnoszenia jakości kształcenia. Jest systemem w miarę skutecznym w badaniu i doskonaleniu jakości kształcenia w odniesieniu do kluczowych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, takich jak: kompetencje kadry naukowo-dydaktycznej, definiowanie efektów kształcenia i programu umożliwiającego osiągnięcie efektów przez studentów, infrastruktura dydaktyczna i naukowa, udział pracodawców w projektowaniu i doskonaleniu programów kształcenia, pomimo że w strukturach systemu wydziałowego brak jest studentów, doktorantów pracowników pomocniczych (administracji i inżynierijno-technicznych) oraz pracodawców. Oznacza to, że nie mają oni formalnego wpływu na podejmowanie istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia. Studia podyplomowe nie są wystarczająco objęte oddziaływaniem systemu, co wymaga dalszego doskonalenia. W trakcie analizy stwierdzono jednak iż studia podyplomowe nie są wystarczająco objęte oddziaływaniem systemu, co wymaga dalszego doskonalenia. W

ocenie działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy uwzględnić, że niektóre z opracowanych formalnych rozwiązań są na początkowym etapie ich wdrażania, w związku z czym skuteczność systemu będzie można w pełni ocenić dopiero po dłuższym okresie czasu. Niemniej jednak zaangażowanie Władz Wydziału, a także społeczności akademickiej w obszarze zapewniania jakości znajduje swoje odzwierciedlenie zarówno w sferze formalnej jak i operacyjnej. System wydziałowy jest kompatybilny z systemem uczelnianym i wskazuje odpowiednie instrumenty oraz procedury doskonalenia oferty dydaktycznej.

Wymienione powyżej aspekty stwarzają możliwości dalszego rozwoju Wydziału, jak również umacniają pozycję Wydziału zarówno w skali Uczelni, jak i kraju.

Przewodnicząca Zespołu Wizytującego

Prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz